

TENDINȚE ÎN ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 51/2024 (Sem. I, 2024)

ISSN 1857-3126

Chișinău

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 51/2024 (Sem. I, 2024)

ISSN 1857-3126

Chișinău

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:

Alexandru Stratan, Angela Timuș, Olga Timofei, Alina Ianioglo, Alexandru Ceban, Viorica Popa, Tatiana Iașișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova, Mihail Ciobanu, Zinovia Toacă

Publicația este elaborată cu suportul financiar al Subprogramului 030101 „Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană”, finanțare instituțională.

Echipa TEM este recunoscătoare pentru cooperarea instituțiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o informație din această publicație nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nici o formă fără permisiunea scrisă a INCE.

<https://doi.org/10.36004/nier.met.2024.51>

© Institutul Național de Cercetări Economice, ASEM

Pentru informații adiționale Vă rugăm să ne contactați:

Institutul Național de Cercetări Economice, ASEM

2064, RM, Chișinău, Str. Ion Creangă, 45

Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94

e-mail: info@ince.md, web site: www.ince.md

CUPRINS

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA	9
REZUMATUL EDIȚIEI	12
PRODUCȚIA	14
PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ	20
FINANȚE	26
SECTORUL EXTERN	32
MEDIUL DE AFACERI	35
SECTORUL SOCIAL	39
PROGNOZA PENTRU ANUL 2024	42
ANEXE STATISTICE	48

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chișinău
Președinte	Maia Sandu
Președintele Parlamentului	Igor Grosu
Prim-ministru	Dorin Recean
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați: Frațiunea parlamentară «Partidul Acțiune și Solidaritate» – 63, Frațiunea parlamentară a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor – 29, Deputați Independenți – 5, Deputați neafiliați – 3.
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km ²
Unități administrative	32 raioane, 13 municipii, UTA Găgăuzia, Unitățile administrative-teritoriale din stînga Nistrului
Populația cu reședință obișnuită	2512,8 mii locuitori (la începutul anului 2023)
Principalele religii	ortodoxă (96,8%), baptistă (1,0%), martorii lui Iehova (0,7%), catolică (0,1%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (cursul mediu de schimb, Semestrul II, 2023: 1 USD = 17,9 MDL; 1 EUR = 19,4 MDL)

ABREVIERI

ACECL	Acordul Central European al Comerțului Liber
ACR	Avantajul Comparativ Relevant
AGCS	Acordul General asupra Comerțului cu Servicii
AHPCC	Analiza hazardului și punctul critic de control
AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ALSAC	Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
ATP	Preferințe Comerciale Autonome
APC	Acordul de Parteneriat și Cooperare
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	Biroul Internațional al Muncii
BMA	Biroul Migrație și Azil
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul Public Național
BNS	Biroul Național de Statistică
BPA	Bune practici agricole
BTC	Bariere Tehnice în Comerț
CBN	Certificatele Băncii Naționale
CE	Comisia Europeană
CFA	Consumul Final al Autorităților Publice
CFP	Consumul Final al Populației
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNT	Capital Normativ Total
CPE	Coeficientul Protecției Efective
CSCI	Clasificatorul Standard de Comerț Internațional
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CT	Contingent Tarifar
DPI	Drepturile Proprietății Intelectuale
DST	Drepturi Speciale de Tragere
EAD	Echivalent ad-valorem
FMI	Fondul Monetar Internațional
INCE	Institutul Național de Cercetări Economice
IHH	Indicele Herfindwahl-Hirschman
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii

IPC	Indicele Prețurilor de Consum
IPP	Indicele Prețului de Producție
IPPI	Indicele Prețurilor Producției Industriale
ISD	Investiții Străine Directe
IVF	Indicele Volumului Fizic
IVU	Indicele Valorii Unitare
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MAIB	Moldova Agroindbank
MDL	Leu Moldovenesc
MF	Ministerul Finanțelor
MSF	Măsuri sanitare și fitosanitare
NCMF	Națiunea cea mai Favorizată
NEER	Rata Nominală Efectivă de Schimb
NPC	Coeficientul Protecției Nominale
OCEMN	Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OIM	Organizația Internațională a Migrației
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produsul Intern Brut
RC	Rata de concentrare
REER	Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	Sistemul Generalizat de Preferințe
TEM	Tendențe în Economia Moldovei
TN	Transnistria
TVA	Taxa pe Valoare Adăugată
UE	Uniunea Europeană
USD	Dolar SUA
UTA	Unitate teritorial-administrativă
VAB	Valoare Adăugată Brută
VMS	Valorile Mobiliare de Stat

TABELE

- Tabelul 1.1. Principalele tipuri ale producției animaliere, semestrul I 2024, %
- Tabelul 1.2. Structura investițiilor în active imobilizate în semestrul I anul 2024
- Tabelul 1.3. Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în semestrul I anul 2024
- Tabelul 1.4. Volumul mărfurilor transportate în perioada semestrului I al anul 2024
- Tabelul 1.5. Numărul de pasageri transportați pe moduri de transport public pentru Sem I 2024
- Tabelul 1.6. Turiști și excursioniști participanți la turismul organizat prin intermediul agențiilor de turism și a tur operatorilor, semestrul I 2024
- Tabelul 4.1. Balanța de plăți a republicii Moldova, agregate principale, mil. USD
- Tabelul 4.2. Principali indicatori aferenți poziției internaționale, la sfârșitul perioadei
- Tabelul 5.1. Indicii de creștere a numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în SI 2019-2024 față de perioada similară a anului precedent, %
- Tabelul 7.1. Evoluția indicatorilor macroeconomici principali în anii 2020-2023 și prognoza pentru anul 2024

FIGURI

- Figura 1.1. Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %
- Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în semestrul I 2024 și la creșterea acestuia față de sem. I 2023, %
- Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2024 față de perioada ianuarie-iunie 2023, %
- Figura 1.4. Indicii volumului producției industriale în ianuarie - iunie 2008 - 2024 (%)
- Figura 1.5. Evoluția volumului producției agricole în ianuarie - iunie 2008-2024, %
- Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a indicilor de preț: IPC și producția industrială
- Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %
- Figura 2.1.3. Evoluția trimestrială a prețurilor la carburanți, în construcții și la produse agricole, %
- Figura 2.1.4. Evoluția cursului mediu nominal de schimb al MDL comparativ cu USD și EURO
- Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de politică monetară ale BNM
- Figura 2.2.2. Evoluția operațiunilor BNM pe piața monetară
- Figura 2.2.3. Evoluția activelor oficiale de rezervă și activitatea BNM pe piața valutară interbancară
- Figura 2.2.4. Structura și evoluția masei monetare M3
- Figura 3.1.1. Ritmul de creștere a veniturilor și cheltuielilor lunare ale bugetului public național, mil. MDL, %
- Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN, mil. MDL, %
- Figura 3.1.3. Structura cheltuielilor în BPN în Sem. I 2023-2024, mil. MDL, %
- Figura 3.1.4. Dinamica datoriei sectorului public și datoria de stat, mld. MDL, %
- Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar
- Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar
- Figura 3.2.3. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare

Figura 3.2.4. Evoluția creditelor neperformante și volumul creditelor acordate

Figura 3.2.5. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci

Figura 4.1. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 30.06.2024 pe activități economice, %

Figura 4.2. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2020-2024, mil. USD

Figura 4.3. Tendințele comerțului internațional cu mărfuri, în perioada ianuarie-iunie 2020-2024 mil. USD

Figura 4.4. Structura exporturilor de mărfuri, în ianuarie-iunie 2020-2024, pe grupe de țări (%)

Figura 4.5. Principalii 10 parteneri comerciali ai RM, în sem. I 2020-2024, pe principalele țări de destinație a mărfurilor (%)

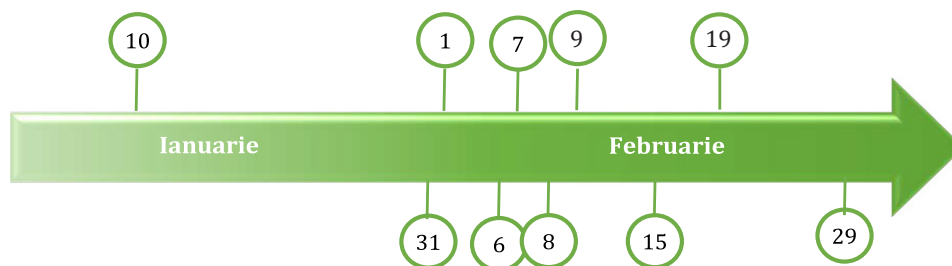
Figura 4.6. Structura exporturilor pe grupe de mărfuri în semestrul I 2020-2024 (%)

Figura 4.7. Structura importurilor pe grupe de țări, în semestrul I 2020-2024, pe grupe de țări (%)

Figura 4.8. Structura importurilor de mărfuri, în semestrul I 2020-2024, %

Figura 5.1. Evoluția înregistrărilor și radierilor din Registrul de Stat și a numărului net de întreprinderi noi create în SI 2019-2024

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

10.01. Guvernul a aprobat modificarea a 12 acte normative pentru a sprijini mediul de afaceri prin reducerea de costuri și bariere din sectorul antreprenoriatului.

31.01. Hotărârea privind desfășurarea recensământului populației și al locuințelor de BNS, în perioada 8.04 – 7.07.2024, a fost aprobată de Guvern.

1.02. Parlamentul a ratificat un Acord de asistență financiară nerambursabilă din partea Guvernului Japoniei pentru implementarea proiectului „Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți”, în valoare de 300 mil. JPY (aprox. 1,9 mil. EUR).

1.02. Proiectul de lege care prevede instituirea Fondului național al culturii a fost votat.

1.02. A fost aprobat Programul de Reformă Economică 2024-2026.

6.02. Comitetul executiv al BNM a adoptat stabilirea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 4,25%. Se stabilesc ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul de 6,25% și la depozitele overnight - 2,25%. Se menține norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă la nivelul actual de 33,0% din baza de calcul. Norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă se menține la nivelul actual de 43,0% din baza de calcul.

7.02. Memorandumul de înțelegere dintre Guvernele RM și României privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică a fost aprobat de Guvern.

7.02. Guvernul a aprobat Programul privind repartizarea mijloacelor Fondului rutier de peste 1,6 mlrd. MDL pentru întreținerea și repararea drumurilor publice naționale.

7.02. Executivul a aprobat hotărârea de simplificare a interacțiunii antreprenorilor cu ANRCETI, MOLDAC și INM, fiind digitalizate șase servicii publice.

7.02. Guvernul a decis alocarea a 50 mil. MDL din Fondul de intervenție pentru a sprijini agricultorii afectați în urma calamităților din vara 2023.

8.02. A fost lansat proiectul de cooperare tehnică „Administrația publică atractivă și eficientă în Republica Moldova”.

9.02. Agenția Națională pentru Securitate Cibernetică și Institutul Național de Inovație în Securitate Cibernetică „Cybercor” au fost lansate.

15.02. A fost aprobat în lectura a doua un proiect de lege care prevede alinierea sistemului național de protecție a mărcilor celui european.

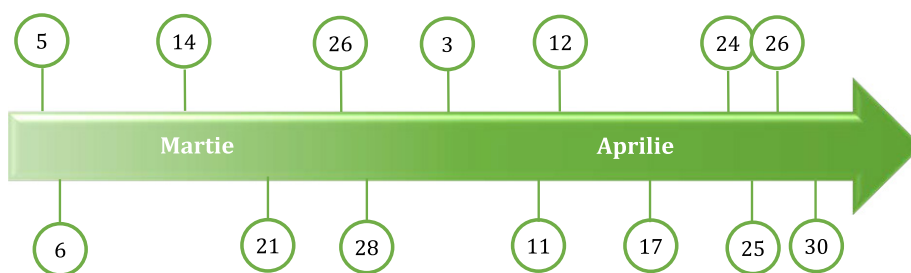
15.02. Acordul care prevede acordarea de către BERD a unui grant în valoare de 600 mii EUR pentru implementarea proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova” a fost ratificat de Parlament.

19.02. Acordul de asociere pentru Programul Europa Digitală semnat la Bruxelles.

29.02. Parlamentul a votat în lectura a doua un proiect de lege care prevede norme mai exacte privind circulația numerarului în circuitul economic și orientarea spre efectuarea plăților prin transfer.

29.02. Proiectul de lege privind ratificarea Acordului-cadru, încheiat la 23.01.2024, dintre RM și Comisia Europeană pentru aplicarea suspendării contribuțiilor financiare ale Republicii Moldova la programele UE a fost votat de Legislativ.

29.02. A fost votat în lectura a doua un nou pachet de debirocratizare a activității mediului de afaceri, care prevede excluderea barierelor administrative, a cerințelor nejustificate sau depășite, contribuind la diminuarea costurilor și limitarea actelor de corupție.

5.03. A fost semnat Acordul Financiar cu Banca Germană de Dezvoltare în valoare de 10,7 mil. EUR privind implementarea proiectului „Facilitatea de Dezvoltare a IMM-urilor din Republica Moldova”.

6.03. Guvernul a aprobat proiectul de lege care prevede crearea camerelor agricole.

6.03. Programul de dezvoltare a controlului financiar public intern pentru anii 2024-2027 a fost aprobat de Executiv.

14.03. A fost votat Proiectul de lege ce prevede un șir de modificări la Codul Muncii și Codul Contravențional, inclusiv un nou tip de concediu social, diminuarea exploatării prin muncă a copiilor și flexibilitate în organizarea muncii.

14.03. Acordul de împrumut dintre Moldova și BERD privind realizarea Proiectului V de reabilitare a drumurilor în valoare de 150 mil.EUR a fost ratificat de Legislativ.

14.03. Contratul de finanțare dintre Moldova și BEI „EFSD + Fereastră dedicată investiției 1”, pentru repararea corido-rului feroviar Vălcineț-Ocnița-Bălți- Ungheni-Chișinău-Căinari, ratificat de Parlament. Moldova va beneficia de un împrumut de 41,2 mil. EUR de la BEI, și grant de 12 mil. EUR acordat de UE.

14.03. Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic a fost aprobată de Parlament.

14.03. Proiectul de lege care prevede crearea Fondului de subvenționare în domeniul mass-media votat în lectura a doua.

21.03. Parlamentul a aprobat Declarația cu privire la integrarea europeană a Republicii Moldova.

21.03. Comitetul executiv al BNM a adoptat stabilirea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 3,75%. Se stabilesc ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul de 5,75% și la depozitele overnight - 1,75%.

26.03. Programul Național de dezvoltare locală „Satul European” pentru anii 2024-2028 a fost aprobat de Guvern.

28.03. Parlamentul a adoptat noul Cod silvic.

28.03. Parlamentul a ratificat acord de comerț liber cu Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția (EFTA), semnat la 27.06.2023.

3.04. Executivul a aprobat Programul de finanțare „Fondul pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova” (FEERM).

11.04. Proiectul de lege privind acțiunile climatice a fost votat de Parlament.

12.04. Proiectul de lege care prevede crearea unui mecanism de creditare de urgență a producătorilor de cereale a fost votat în lectura a doua.

17.04. Programul Național de dezvoltare industrială 2024-2028 a fost aprobat de Cabinetul de miniștri.

24.04. Guvernul a aprobat o hotărâre care prevede un nou tip de semnătură electronică accesibilă de pe telefonul mobil, ca urmare a dezvoltării serviciului EVOSign.

24.04. Guvernul a aprobat instituirea platformei pentru gestionarea documentelor digitale – MDocs.

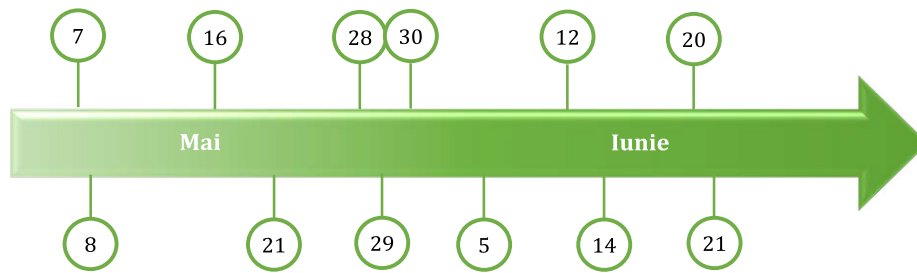
25.04. Parlamentul a aprobat un nou pachet de reducere a birocrăției în domeniul economic. Proiectul prevede modificarea unor acte normative în domeniul controlului activității de întreprinzător.

25.04. Parlamentul a ratificat Acordul-cadru de împrumut de 20 mil. EUR și a Acordului de grant dintre RM și CEB pentru proiectul „Locuințe publice III” în vederea construirii locuințelor sociale.

26.04. Parlamentul a ratificat Acordul de împrumut cu BERD în valoare de 30,8 mil. EUR privind construcția Liniei Electrice Aeriene Bălți-Suceava, realizată în cadrul proiectului „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza II”.

26.04. Proiectul de lege care prevede pilotarea votului prin corespondență a fost adoptat de Parlament.

30.04. Guvernul a votat proiectul de lege privind cooperarea transfrontalieră în domeniul protecției consumatorilor.

7.05. Comitetul executiv al BNM a adoptat stabilirea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la 3,60%. Se stabilesc ratele de dobândă la creditele overnight - 5,60% și depozitele over-night - 1,60%. Se diminuează norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă. Se diminuează norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă.

8.05. Proiectul de lege privind protecția datelor cu caracter personal a fost aprobat de Cabinetul de miniștri.

16.05. Parlamentul a adoptat inițiativa legislativă de modificare a Legii privind organizarea administrativ-teritorială în vederea atribuirii comunei Stăuceni a statutului de localitate urbană.

16.05. Proiectul de lege privind sănătatea și bunăstarea mintală a fost adoptat de Parlament.

16.05. Parlamentul a ratificat un Acord de facilitare de credit cu Agenția Franceză pentru Dezvoltare, ce prevede oferirea suportului în reformarea și modernizarea domeniului forestier. Moldova va beneficia de un împrumut de 40 mil. EUR și un grant de 1,2 mil. EUR.

16.05. Parlamentul a adoptat Proiectul de hotărâre privind desfășurarea referendumului republican constituțional la data de 20.10.2024.

16.05. Deputații au votat un proiect de hotărâre care prevede organizarea alegerilor pentru funcția de Președinte la data de 20.10.2024.

21.05. Parteneriatul pentru Securitate și Apărare dintre Republica Moldova și UE a fost semnat la Bruxelles.

28.05. La Vilnius au fost semnate două Acorduri dintre Republica Moldova și Lituania privind schimbul și protecția reciprocă a informațiilor clasificate și cooperarea tehnică și financiară.

29.05. Planul național de dezvoltare 2025-2027 a fost aprobat de Guvern.

30.05. Parlamentul a ratificat Acordul de cooperare în domeniul apărării dintre Republica Moldova și Republica Franceză, semnat la Paris la 7.03.2024.

30.05. Parlamentul a ratificat un grant în valoare de 5,4 mil. EUR oferit de BERD pentru dezvoltarea infrastructurii în domeniul gestionării deșeurilor solide.

30.05. Legislativul a ratificat Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona privind denumirile de origine și indicațiile geografice.

5.06. Guvernul a aprobat Codul subsolului în redacție nouă.

5.06. Guvernul a aprobat noi măsuri pentru atragerea și menținerea tinerilor specialiști din domeniul medicinei, culturii și educației.

5.06. Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030 aprobată de Executiv.

12.06. Strategia de mediu pentru anii 2024-2030 a fost aprobată de Guvern.

14.06. Parlamentul a votat, în prima lectură, un proiect de lege care conține modificări ale legislației în domeniul valorificării surselor de energie regenerabilă.

14.06. A fost adoptată inițiativa legislativă care prevede încurajarea agenților economici să doneze alimente organizațiilor caritabile și băncilor de alimente pentru a ajuta persoanele vulnerabile și a preveni risipa alimentară.

20.06. Comitetul executiv al BNM a adoptat menținerea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la 3,60%. Se mențin ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul de 5,60%, la operațiunile repo - 3,85%, și la depozitele overnight - 1,60% anual.

21.06. Guvernul a aprobat Programului Național de accelerare a dezvoltării mun. Bălți în calitate de pol de dezvoltare pentru anii 2024 - 2028.

REZUMATUL EDIȚIEI

Indicatori macroeconomici:

PIB-ul în semestrul I 2024 a crescut cu 2,2% în termeni reali față de 2023, atingând 142 238,1 milioane MDL.

Producția industrială a scăzut cu 0,7% f.p.s.a.p.

Producția agricolă globală a crescut cu 5,5% față de prima jumătate a anului 2023.

Investițiile în active imobilizate au scăzut cu 1,7% față de semestrul I 2024.

Politica monetară:

În semestrul I 2024, Banca Națională a Moldovei a continuat politica de relaxare monetară, răspunzând la evoluțiile macroeconomice favorabile și diminuarea presiunilor inflaționiste.

Masa monetară:

În semestrul I 2024, economia Republicii Moldova a înregistrat o creștere constantă a masei monetare, reflectând o expansiune monetară continuă.

Comparativ cu perioadele anterioare, se observă o tendință clară de creștere a preferinței pentru lichiditate și depozite la vedere, în detrimentul depozitelor la termen.

Inflația și cursul valutar:

Indicele prețurilor de consum în semestrul I 2024 a atins 3,9% f.p.s.a.p., indicând o diminuare substanțială a presiunilor inflaționiste comparativ cu perioadele precedente.

În primul semestru al anului 2024, leul moldovenesc s-a apreciat cu 3,5% f.p.s.a.p. față de dolarul SUA și cu 3,4% f.p.s.a.p. față de euro. Cursul mediu nominal de schimb a fost de 17,8 MDL/USD și 19,2 MDL/EUR.

Finanțe publice:

Veniturile bugetului public național au înregistrat majorări cu 10,9 % în I semestru 2024, mai mult decât veniturile acumulate în aceeași perioadă a anului 2023. Cheltuielile bugetului public național în I semestru 2024 s-au realizat în sumă de 57706,9 mil. MDL, fiind în creștere cu 6,4% comparativ cu perioada similară a anului 2023.

Executarea bugetului public național a rezultat cu un deficit în mărime de 5528 mil. MDL, în descreștere cu 1635 mil. MDL sau de 1,3 ori mai puțin comparativ cu perioada similară a anului precedent. Datoria publică, la finele lunii iunie 2024, se atestă o micșorare a ponderii datoriei sectorului public în PIB (33,8%) cu 2,2 p.p.. Granturi primite au constituit 573,6 mil. MDL în descreștere cu 258,5 mil. MDL, față de perioada similară a anului 2023.

Sectorul bancar:

Numărul băncilor licențiate a rămas constant la 11, cu 5 dintre acestea fiind membre ale grupurilor financiare internaționale. Rata fondurilor proprii pe sectorul bancar a scăzut la 28,8%, dar rămâne semnificativ peste limita minimă de 10%, în timp ce indicatorii de profitabilitate au înregistrat o ușoară scădere.

Volumul creditelor noi acordate a crescut cu 33%, iar soldul depozitelor a atins 120 mld. MDL, marcând o creștere de 13% față de anul precedent.

Sectorul extern:

Deficitul contului curent al balanței de plăți s-a majorat semnificativ, ajungând la 15,3% din PIB, în timp ce contul de capital a înregistrat un excedent mic, iar contul financiar un deficit considerabil.

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova s-a îmbunătățit ușor, dar rămâne negativă, în timp ce transferurile bănești din străinătate continuă să joace un rol important în economie.

Piața forței de muncă:

Populația ocupată în T. II 2024 a fost de 865,2 mii pers. (-1,0% f.p.s.a.p.), iar șomerii – 34,9 mii pers. (-1,7% f.p.s.a.p.). Rata ocupării a avut valoarea de 43,3% (-0,4 p.p. f.p.s.a.p.), iar a șomajului - 3,9% (-0,1 p.p. f.p.s.a.p.).

Populația în afara forței de muncă din țară (de 15 ani și peste) a fost de 1099,3 mii pers. (-2,2% f.p.s.a.p.). Pondere grupului NEET de vârstă 15-34 ani a avut valoarea de 25,3% sau -1,9 p.p. f.p.s.a.p.

Sectorul întreprinderilor:

Numărul întreprinderilor noi înregistrate în primul semestru al anului 2024 a crescut cu 12,3% față de anul precedent, ajungând la 4360, în timp ce numărul întreprinderilor radiate a crescut cu 37,8%, atingând 5767 unități.

În ultimii ani persistă tendința de diminuare a numărului net de întreprinderi noi create, în primul semestru al anului 2024 înregistrând o valoare negativă de -1407 unități.

Comerțul exterior cu bunuri:

Comerțul internațional cu mărfuri a scăzut, cu o reducere mai mare a exporturilor decât a importurilor, ceea ce a dus la creșterea deficitului balanței comerciale și la scăderea gradului de acoperire a importurilor cu exporturi.

Salarii și venituri:

În T. II 2024 câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară a fost în mărime de 14069,2 MDL (+15,5% f.p.s.a.p., iar în termeni reali +11,6%), în sectorul bugetar salariul mediu lunar - 11938,3 MDL (+17,0% f.p.s.a.p.), iar în sectorul real - 14791,3 MDL (+15,1% f.p.s.a.p.).

Conform datelor CNAS, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la data de 01.07.2024 a fost de 673,8 mii persoane, micșorându-se cu 0,1% în raport cu 01.07.2023. Mărimea medie a pensiilor a constituit 3950,68 MDL la 01.07.2024, în creștere cu +7,8% față de 01.07.2023.

Capitolul I

PRODUCȚIA¹

Produsul intern brut

Produsul intern brut al Republicii Moldova pentru prima jumătate a anului 2024 a atins valoarea de 142 238,1 mil. MDL, în prețuri curente de piață, înregistrând, astfel, o creștere în termeni reali cu 2,2% față de aceeași perioadă a anului 2023.

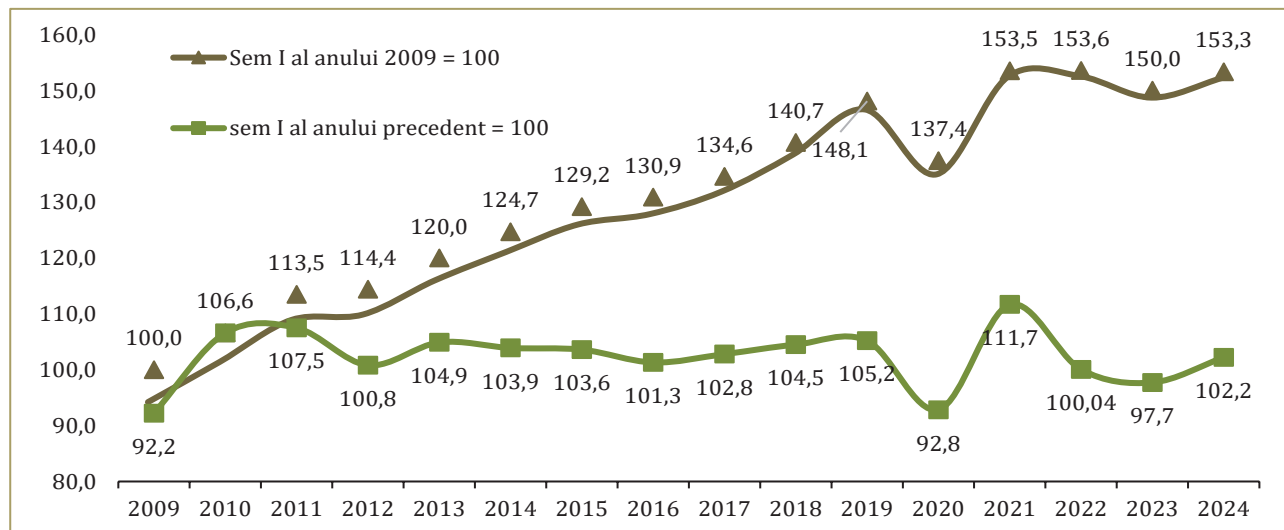

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

Conform categoriilor de resurse, principalele activități care au contribuit la creșterea PIB-ului au fost următoarele:

- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor – în perioada respectivă și-a crescut VAB-ul cu 5,0%, astfel contribuind la creșterea PIB cu 0,7% și o pondere la formarea lui de 14,9%;
- Industria prelucrătoare a înregistrat o creștere a VAB-ului propriu cu 6,2% având astfel, o contribuție la formarea PIB cu 8,1% și la creșterea lui cu 0,5%;
- Sectorul informațiilor și telecomunicațiilor – de asemenea, a înregistrat o creștere a VAB de 6,9% și a avut o pondere de 7,8%, din PIB, favorizând o creștere de 0,5% a acestuia;
- Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat în perioada respectivă a avut o creștere semnificativă a VAB-ului propriu cu 22,3%, atingând astfel o pondere a PIB-ului de 2,2% și o creștere a acestuia de 0,5%;

- Activitățile financiare și asigurări – au avut o creștere a VAB cu 7,0%, o cotă la formarea PIB de 4,0% și o creștere a lui cu 0,3%;
- Agricultură, silvicultură și pescuitul – au înregistrat o creștere a volumului cu 6,0%, atingând o cotă de 3,3% din PIB și a contribuind la creșterea acestuia cu 0,2%;
- Construcțiile – în perioada respectivă și-au mărit VAB-ul cu 3,9%, atingând astfel, o pondere din PIB de 5,0% și o contribuție la creșterea acestuia cu 0,2%
Activitățile care au contribuit negativ la creșterea PIB-ului au fost următoarele:
- Transportul și depozitarea – în perioada de referință și-au redus VAB-ul cu 10,9%, carea înregistrat o cotă din PIB de 4,6% și o diminuare a acestuia cu 0,6%.
- Tranzacțiile imobiliare – de asemenea, și-au redus indicii de volum cu 4,6%, avînd o pondere de 8,3% la formarea PIB și o contribuție negativă de 0,4% la creșterea lui.

¹Analiza este prezentată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender, pe baza statisticilor oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. În unele cazuri, special menționate, sunt prezentate datele disponibile vizînd regiunea transnistreană, difuzate de către organul de statistică din regiune.

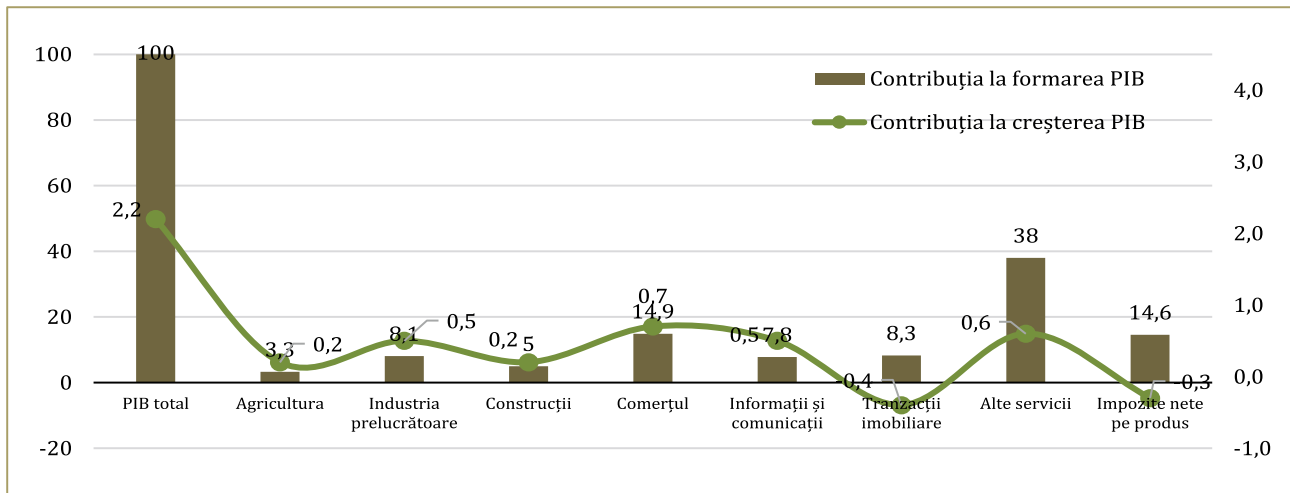

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

Impozitele nete pe produs s-au micșorat cu 1,8% f.p.s.a.p în perioada de referință, atingând o pondere de 14,6% din PIB și o scădere a acestuia cu 0,3%.

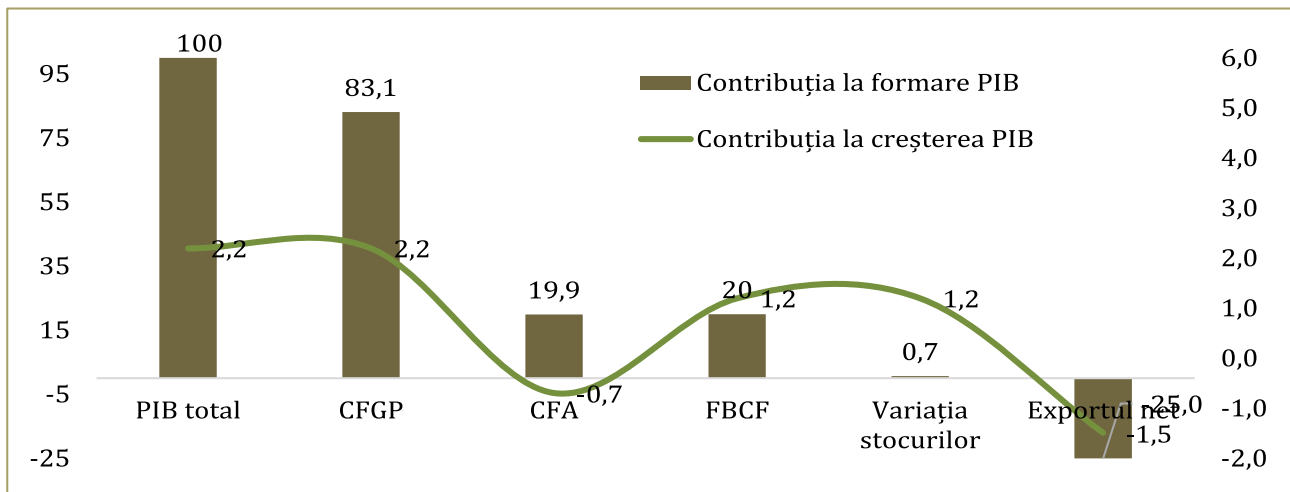

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

În cadrul categoriilor de utilizări un aport pozitiv l-au avut:

- Consumul final al gospodăriilor populației a crescut cu 2,6% în perioada respectivă, atingând o pondere de 83,1% în formarea PIB și contribuind la creșterea acestuia cu 2,2%;
- Formarea brută de capital fix – de asemenea, în perioada de referință a avut o creștere a volumului cu 5,9%, ceea ce i-a permis să atingă o cotă de 20,0% din PIB și a favorizat creșterea lui cu 1,2%.

Aportul negativ conform categoriilor de utilizări l-au avut:

- Exportul net de bunuri și servicii – ca urmare a reducerii cu 1,2% a volumului de exporturi de bunuri și servicii în corelare cu creșterea importului de bunuri și servicii, a avut un aport negativ la creșterea PIB cu 1,5%;
- Consumul final al administrației publice – în perioada respectivă s-a redus cu 4,0% și a atins o cotă de 19,9% din PIB și o reducere a lui cu 0,7%.

Industria

Pentru primele 6 luni ale anului 2024, industria a înregistrat o creștere de 0,7% (serie brută) a producției industriale față de perioada similară a anului 2023. Acest rezultat este o urmare a creșterii producției din industria extractivă cu 4,7% f.p.s.a.p.

și a creșterii producției în sectorul de furnizare a energiei electrice, termice, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 4,2% f.p.s.a.p. Însă, în același timp, industria prelucrătoare a înregistrat o diminuare a producției industriale cu 0,2% f.p.s.a.p.

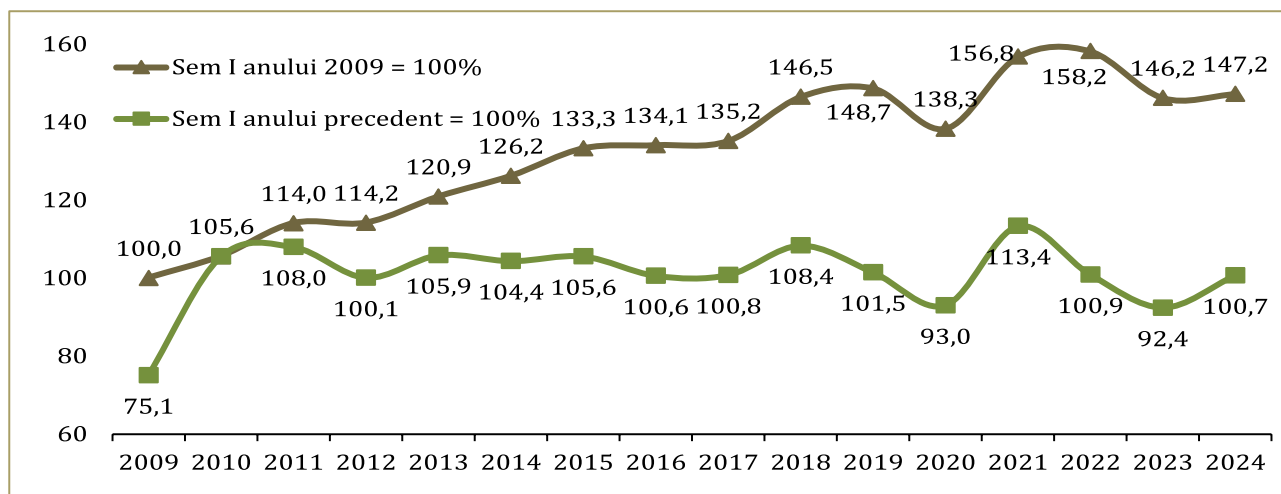

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

În sectorul industriei prelucrătoare, cele mai mari creșteri au înregistrat: Industria metalurgică (+45,2%); Tipărirea și reproducerea pe suport a înregistrărilor (+36,4%); Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații (+28,7%) și Fabricarea substanțelor și a produselor chimice (+28,7%). În același timp, activitățile din industria prelucrătoare care au înregistrat cele mai mari diminuări

ale producției industriale sunt: Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor (-40,7%); Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite (-17,6%) și Fabricarea de articole de îmbrăcăminte (-15,3%).

Agricultura

Conform datelor statistice, în semestrul I al anului 2024, producția agricolă globală în gospodăriile de toate categoriile a crescut cu 5,5% (în prețuri comparabile) față de semestrul I al anului 2023.

Rezultatul dat se datorează creșterii producției vegetale cu 13,0% f.p.s.a.p. și a producției animale cu 4,4% f.p.s.a.p.

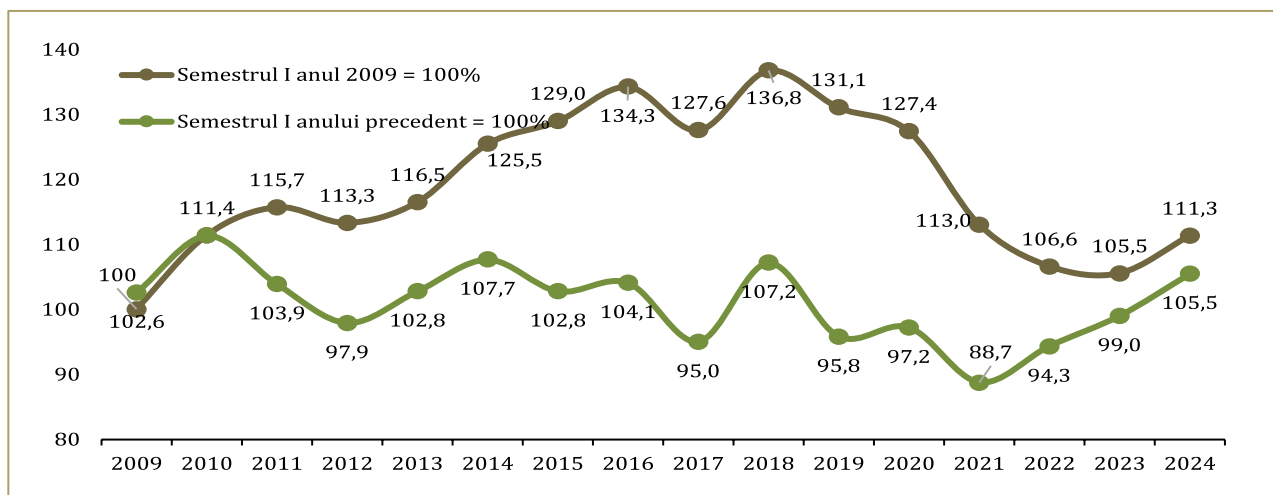

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

Figura 1.1 Evoluția PIB semestrul I în anii 2009 – 2024, %

În cadrul producției vegetale, în anul 2024 au fost însămânțate 1560,8 mii ha, în diminuare cu 1,4% comparativ cu suprafețele însămânțate din anul 2023. În cadrul structurii suprafețelor însămânțate, nu s-au înregistrat schimbări

semnificative pentru principalele grupe de culturi (cereale și leguminoase pentru boabe, culturi tehnice, cartofi, legume și bostănoase și culturi pentru nutreț), ci doar careva fluctuații în limita maximă de 2,0%.

Tabelul 1.1. Principalele tipuri ale producției animaliere, semestrul I 2024, %

	total	în % față de Sem I 2023	ponderea în % față de total
Creșterea vitelor și păsărilor în masă vie, total (mii tone)	82,9	110,1	100
din care:			
întreprinderile agricole	54,1	117,7	65,3
gospodăriile populației	28,8	98,2	34,7
Lapte, total (mii tone)	137,1	98,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	24,7	118,8	18,0
gospodăriile populației	112,4	95,1	82,0
Ouă, total (mil. buc.)	287,4	89,5	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	145,2	100,9	50,5
gospodăriile populației	142,2	80,2	49,5

Sursa: în baza datelor Biroului Național de Statistică

În cadrul producției animaliere în primele șase luni ale anului 2024 creșterea a înregistrat doar producția (creșterea) de animale care a crescut cu

10,1% f.p.s.a.p. În același timp, producția de lapte și producția de ouă s-a diminuat cu 1,3% și 10,5%, respectiv, față de perioada similară a anului 2023.

Investițiile în active imobilizate

În prima jumătate a anului 2024, investițiile în activele imobilizate au atins valoarea a 12600,3 mil. MDL, ceea ce prezintă o creștere comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023 cu 1,7% (în prețuri comparabile).

Creșterea menționată se datorează atât investițiilor în imobilizările corporale, care în perioada analizată au crescut cu 0,6% f.p.s.a.p., cât și a investițiilor în imobilizările necorporale care

cu toate că în perioada dată au crescut cu 41,4% f.p.s.a.p. au atins o valoare de doar 3,8% din totalul investițiilor în activele imobilizate.

Tabelul 1.2. Structura investițiilor în active imobilizate în semestrul I anul 2024

	Realizări, mil. MDL	în % față de Sem I 2023	în % față de total
Investiții în active imobilizate - total	12600,3	101,7	100
Imobilizări necorporale	481,7	141,4	3,8
Imobilizări corporale	12118,6	100,6	96,2
din care:			
- clădiri rezidențiale	1836,9	119,7	14,6
- clădiri nerezidențiale	1620,9	91,8	12,9
- construcții inginerești	1810,6	75,1	14,4
- mașini, utilaje	4095,9	106,4	32,5
- mijloace de transport	1825,4	114,7	14,5
- alte imobilizări corporale	928,9	107,1	7,3

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

În cadrul investițiilor în active imobilizate, cele mai mari creșteri au fost înregistrate în categoria clădiri rezidențiale, care, în perioada analizată, au crescut cu 19,7% f.p.s.a.p., atingând o cotă de 14,6% din totalul investițiilor în active imobilizate. De asemenea, categoria mijloacelor de transport a înregistrat o creștere de 14,7% f.p.s.a.p.

având o cotă de 14,5% din totalul investițiilor în active imobilizate. În același timp, reduceri au înregistrat categoriile construcții inginerești (-24,9%) și clădiri nerezidențiale (-8,2%), având o cotă parte de 14,4% și 12,9%, respectiv, din totalul investițiilor în active imobilizate.

Tabelul 1.3. Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în semestrul I anul 2024

	Realizări, mil. MDL	în % față de total
Investiții în active imobilizate - total	12600,3	100
care sunt finanțate din contul:		
- surse proprii	8517,3	67,6
- bugetul de stat	742,5	5,9
- bugetele unităților administrativ-teritoriale	613,7	4,9
- credite și împrumuturi interne	1174,6	9,3
- credite și împrumuturi externe	389,4	3,1
- surse din străinătate	512,8	4,1
- fondul rutier	452,4	3,6
- fondul ecologic	7,7	0,1
- alte surse	190,0	1,5

Tabelul 1.3. Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în semestrul I anul 2024

Sursa principală a investițiilor, la fel ca în perioadele precedente, provine din mijloacele proprii ale investitorilor, care în această perioadă a atins o cotă de 67,6%, din totalul

surselor de finanțare. Aceasta fiind urmată de categoria creditelor și împrumuturilor interne, cu o cotă 9,3% din totalul investițiilor în active imobilizate.

Transportul

În primele șase luni ale anului 2024, volumul mărfurilor transportate pe toate tipurile de transport (feroviar, rutier, fluvial și aerian) a atins cifra de 8870,1 mii tone. Acest volum este net superior celui din perioada similară a anului precedent cu 8,2%. De asemenea, și parcursul mărfurilor transportate pe toate tipurile de transport a crescut cu 1,4% față de anul precedent, însumând astfel, 2744,5 mil. tone-km.

Tabelul 1.4. Volumul mărfurilor transportate în perioada semestrului I al anul 2024

	Sem I 2024	în % față de Sem I 2023	Cota din totalul mărfurilor transportate
Mărfuri transportate, total, mii tone	8 870,1	108,2	100
din care pe modul de transport:			
- feroviar	1 323,4	78,6	14,9
- rutier	7 481,1	116,1	84,3
- fluvial	64,8	97,6	0,7
- aerian	0,8	110,1	0,01

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Aceste rezultate sunt obținute ca urmare a creșterii transportării mărfurilor pe cale rutieră și pe cale aeriană, care în perioada primelor șase luni ale anului 2024, au crescut cu 16,1% și 10,1% față de perioada

similară a anului 2023. Însă, în același timp, transportarea mărfurilor pe cale feroviară și pe cale fluvială s-a diminuat cu 21,4% și 2,4%, respectiv, f.p.s.a.p.

Tabelul 1.5. Numărul de pasageri transportați pe moduri de transport public pentru Sem I 2024

	Sem I 2024	În % față de anul 2023	În % față de total
Pasageri transportați, mii pasageri	141 336,1	105,8	100
din care, pe moduri de transport:			
- feroviar	309,5	85,4	0,2
- rutier (autobuze și microbuze)	52 367,5	127,4	37,1
- fluvial	57,9	84,5	0,04
- aerian	625,4	119,1	0,4
- troleibuze	87 975,8	96,1	62,2

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică24

Transportul public în Republica Moldova, în perioada respectivă, a transportat 141 336,1 mii pasageri, ceea ce constituie o creștere cu 5,8% comparativ cu perioada similară a anului 2023. Rezultatul obținut s-a datorat transportării de pasageri prin intermediul

transportului rutier și aerian care în perioada dată au crescut cu 27,4% și 19,1%, respectiv, comparativ cu ianuarie – iunie 2023. Restul modurilor de transport au înregistrat reduceri la capitolul transportarea pasagerilor față de primele șase luni ale anului 2023.

Turismul

În prima jumătate a anului 2024, numărul de turiști și excursioniști care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și a turoperatorilor a atins o cifră de 210,1 mii, ceea ce prezintă o creștere semnificativă de 21,1% comparativ cu ianuarie – iunie 2023.

Tabelul 1.5. Numărul de pasageri transportați pe moduri de transport public pentru Sem I 2024

	Turiști și excursioniști în SI 2024, mii vizitatori	% față de Sem I anul 2023
TOTAL	210,1	121,1
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară)	25,6	155,1
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate)	141,0	119,6
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova prin interiorul țării, în scop turistic)	43,5	111,5

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică24

Scopul principal al persoanelor care au vizitat Republica Moldova a fost odihna, recreerea și agrementul (95,1%), aceștia fiind predominant din România (58,3%) și Italia (23,8%).

Persoanele care au plecat peste hotarele țării, de asemenea, au avut ca scop principal odihna,

recreerea și agrementul (99,2%). Principalele țări ca destinație au fost: Turcia (43,6% din numărul total de persoane plecate peste hotare), Egipt (15,1%), Bulgaria (14,5%) și România (12,6%).

Capitolul II

PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ

2.1 PREȚURI ȘI RATE DE SCHIMB

Prețuri

În semestrul I al anului 2024, economia Republicii Moldova a înregistrat o moderare semnificativă a dinamicii prețurilor. Tendința de moderare a inflației a fost influențată de factori interni (cum ar fi cererea moderată și ajustările tarifare) și externi (situația regională), precum și evoluții diferențiate pe sectoarele economice.

Efectele recoltei bogate din anul precedent și traiectoria descendentă a prețurilor internaționale la produsele alimentare au contribuit la temperarea presiunilor inflaționiste.

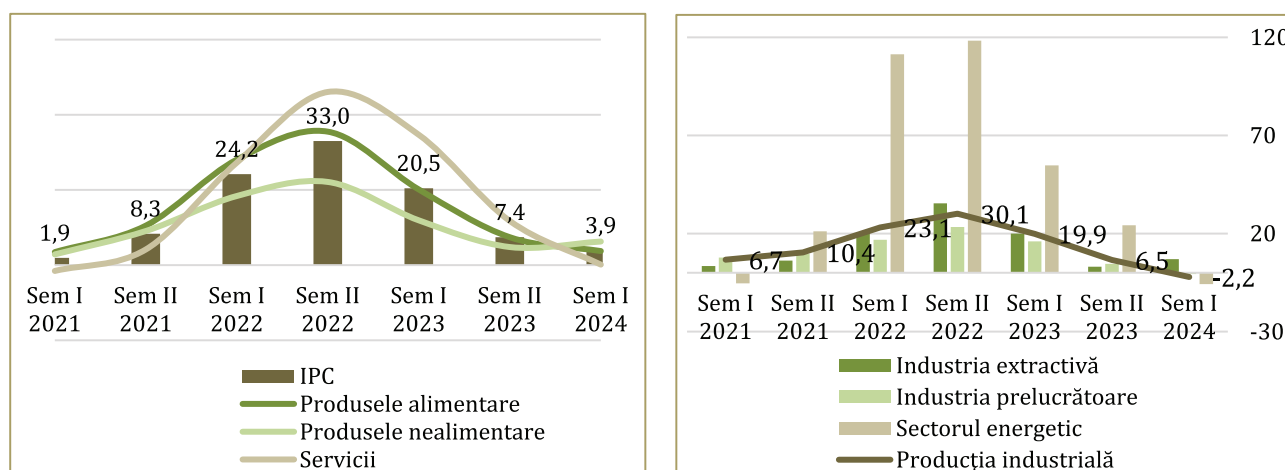

Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a indicilor de preț: IPC și producția industrială

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Indicele prețurilor de consum în semestrul I 2024 a atins 3,9% f.p.s.a.p., indicând o diminuare substanțială a presiunilor inflaționiste comparativ cu perioadele precedente. Compensațiile oferite populației la resursele energetice au jucat un rol important în această moderare.

Componentele IPC au evoluat diferențiat. Prețurile produselor alimentare au crescut cu 3,7% f.p.s.a.p., în timp ce produsele nealimentare au înregistrat o creștere mai accentuată, de 6,3% f.p.s.a.p., sugerând persistența unor factori specifici în acest sector, cum ar fi ajustarea politicii fiscale. Sectorul serviciilor a manifestat cea mai pronunțată stabilizare, cu o creștere minimală

a prețurilor de 0,1% f.p.s.a.p., reprezentând o inversare a tendinței inflaționiste anterioare, parțial datorată diminuării unor tarife la serviciile comunale.

Indicii de preț în sectorul industrial în semestrul I 2024 au prezentat o evoluție neuniformă. Per ansamblu, s-a înregistrat o scădere de 2,2% f.p.s.a.p. Industria extractivă a continuat să înregistreze o creștere a prețurilor de 6,9%, contrastând cu o ușoară deflație de 0,7% în industria prelucrătoare. Sectorul energetic a consemnat cea mai accentuată scădere a prețurilor, de 5,8%, inversând tendința ascendentă din perioadele anterioare, influențată de evoluția prețurilor la combustibili și carburanți pe piața internațională.

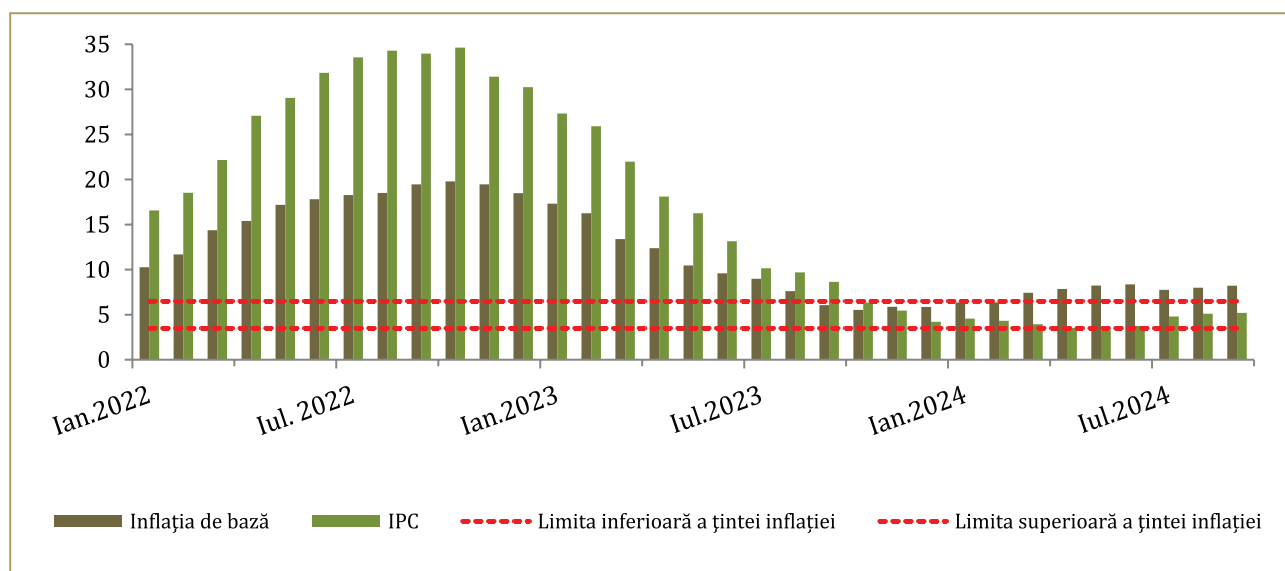

Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Inflația de bază a înregistrat o scădere semnificativă în prima jumătate a anului 2024 comparativ cu aceeași perioadă din 2023, atingând o medie de 7,4% față de 13,1% în anul precedent. Această moderare a fost determinată, în principal, de cererea agregată modestă și de presiunile dezinflaționiste exercitate de dinamica ratei de schimb.

Cu toate acestea, s-a observat o tendință de creștere ușoară a inflației de bază în primele șase luni ale anului 2024, de la

6,4% în ianuarie la 8,4% în iunie, datorită unor presiuni sectoriale adverse. Creșterile cele mai semnificative au fost înregistrate în sectorul de recreere și cultură, în special la serviciile turistice internaționale, precum și la îmbrăcăminte, mijloace de transport și alimentație publică. În ciuda acestei creșteri a inflației de bază, inflația totală (IPC) a rămas moderată la 3,8% în iunie 2024, sugerând că presiunile inflaționiste din alte sectoare ale economiei au fost mai reduse.

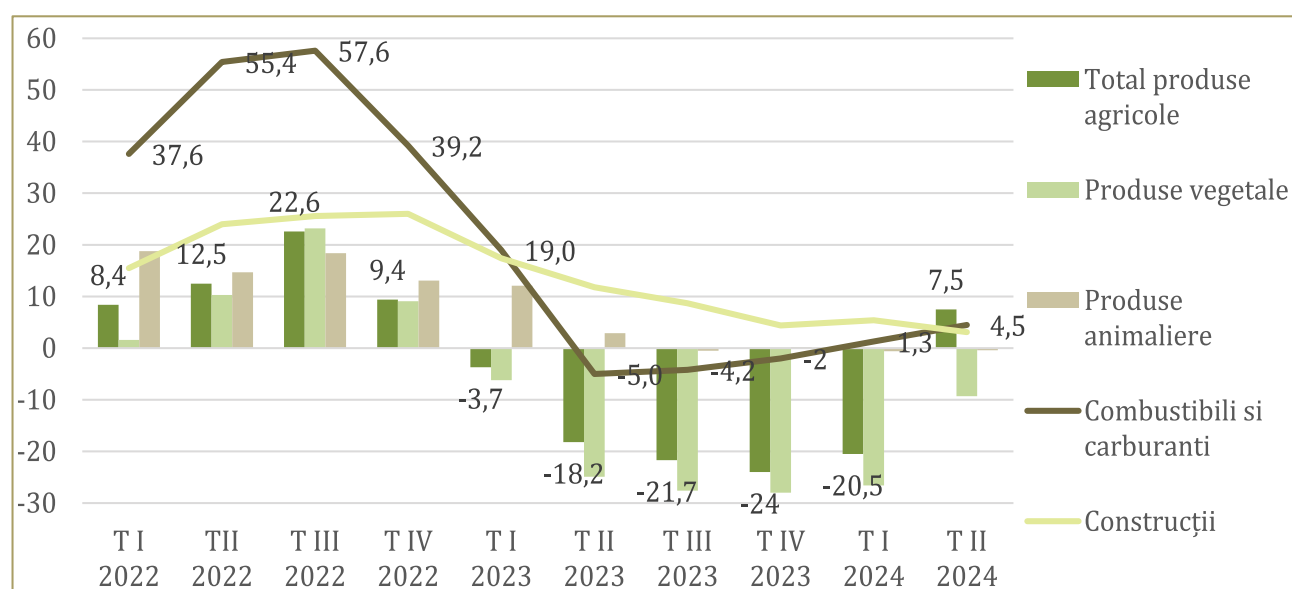

Figura 2.1.3. Evoluția trimestrială a prețurilor la carburanți, în construcții și la produse agricole, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În prima jumătate a anului 2024, economia Republicii Moldova a înregistrat evoluții diferențiate ale prețurilor în sectoarele cheie,

reflectând adaptarea continuă la condițiile economice post-pandemice și la realitățile geopolitice actuale

Prețurile la combustibili și carburanți au revenit pe o traiectorie ascendentă, crescând de la 1,3% f.p.s.a.p. în trimestrul I la 4,5% f.p.s.a.p. în trimestrul II 2024, influențate de prețurile la lemne și vreascuri, cotațiile internaționale pentru carburanți și ajustarea accizelor.

Prețurile la produsele agricole au marcat o volatilitate semnificativă, trecând de la o scădere de 20,5% f.p.s.a.p. în trimestrul I, la o creștere de 7,5% f.p.s.a.p. în trimestrul II 2024. Această evoluție reflectă normalizarea după scăderile anterioare și îmbunătățirea

producției. Prețurile la produsele vegetale, deși încă negative, s-au ameliorat de la -26,6% f.p.s.a.p. în trimestrul I la -9,3% f.p.s.a.p. în trimestrul II 2024, indicând o stabilizare. La produsele animaliere, prețurile au rămas relativ stabile, cu o ușoară scădere (de la -0,6% f.p.s.a.p. în trimestrul I la -0,41% f.p.s.a.p. în trimestrul II 2024).

Prețurile în construcții au continuat să înregistreze creșteri moderate, de 5,4% f.p.s.a.p. în trimestrul I și 3,1% f.p.s.a.p. în trimestrul II 2024, reflectând presiuni inflaționiste controlate în acest sector.

Rate de schimb

În primul semestru al anului 2024, cursul de schimb al leului moldovenesc a continuat să manifeste o tendință de apreciere față de principalele valute de referință, consolidând evoluția pozitivă observată în anul precedent.

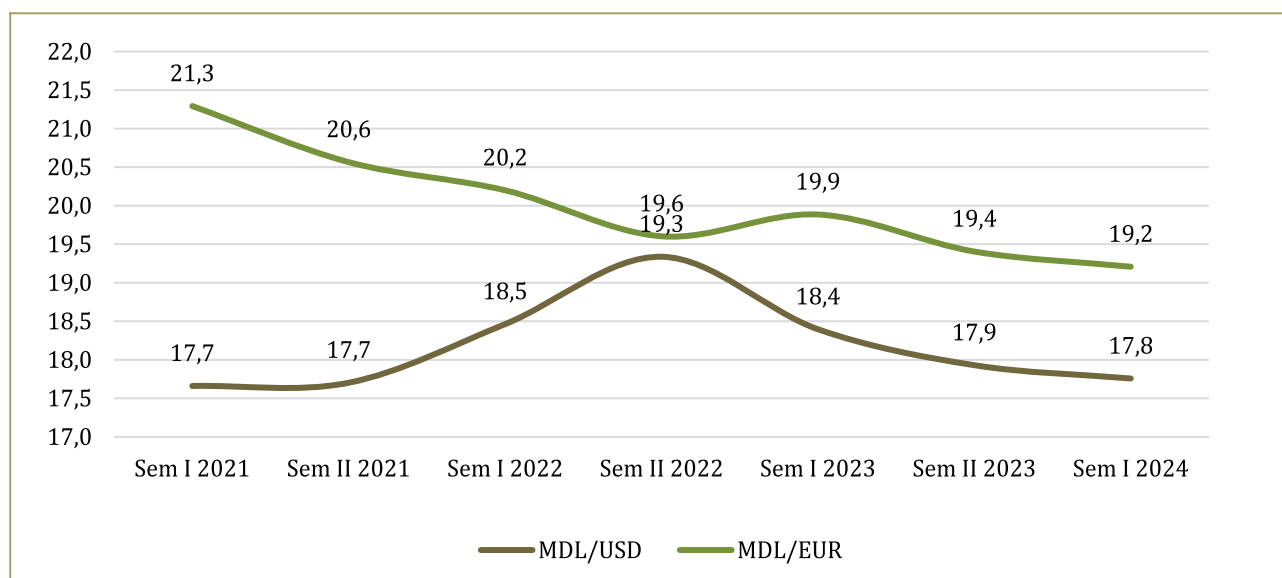

Figura 2.1.4. Evoluția cursului mediu nominal de schimb al MDL comparativ cu USD și EURO

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În primul semestru al anului 2024, leul moldovenesc s-a apreciat cu 3,5% f.p.s.a.p. față de dolarul SUA și cu 3,4% f.p.s.a.p. față de euro. Cursul mediu nominal de schimb a fost de 17,8 MDL/USD și 19,2 MDL/EUR. Aprecierea leului moldovenesc în anul 2024 contrastează puternic cu deprecierea semnificativă înregistrată în 2022, în special față de dolarul SUA (9,2% în semestrul II 2022). Această

inversare a tendinței sugerează o îmbunătățire a condițiilor macroeconomice și o creștere a încrederii în economia moldovenească. Aprecierea leului poate avea efecte benefice asupra inflației, reducând costul importurilor. Totuși, aceasta ar putea prezenta provocări pentru exportatori, afectând potențial competitivitatea produselor moldovenești pe piețele externe.

2.2. POLITICA MONETARĂ

În semestrul I 2024, Banca Națională a Moldovei (BNM) a continuat politica de relaxare monetară, răspunzând la evoluțiile macroeconomice favorabile și diminuarea presiunilor inflaționiste.

Instrumentele politicii monetare

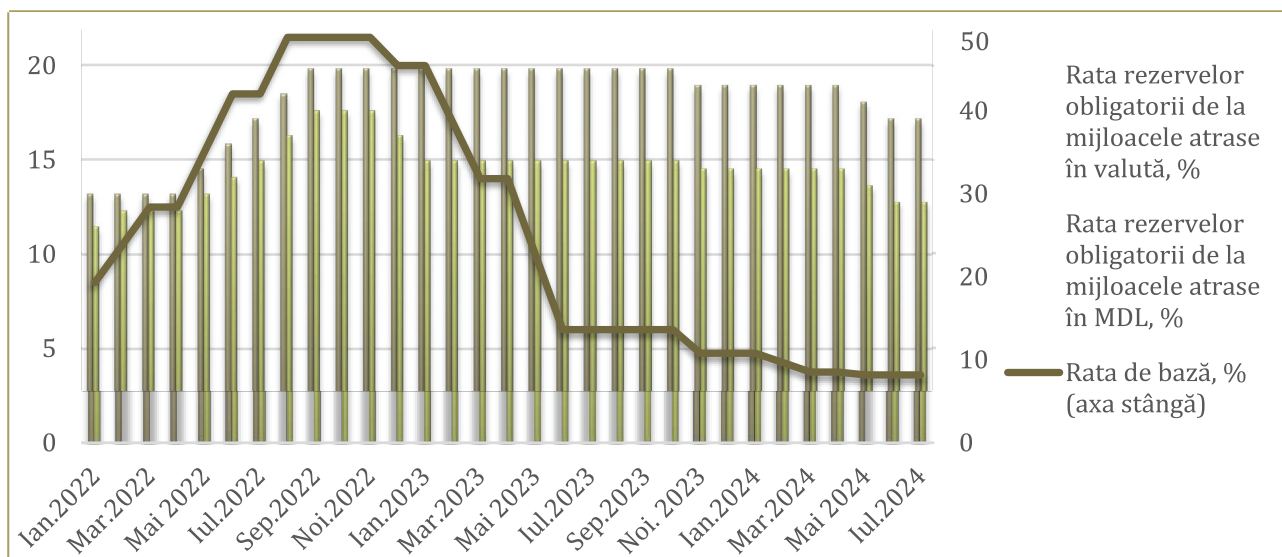

Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de politică monetară ale BNM

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Rata de bază a fost redusă de la 4,75% la începutul anului la 3,60% în iunie 2024, comparativ cu 20% în ianuarie 2023. Această relaxare semnificativă reflectă eforturile BNM de a stimula economia. Corespunzător, rata dobânzii la credite overnight a scăzut de la 6,75% la 5,60%, iar rata dobânzii la depozite overnight de la 2,75% la 1,60%.

Rata rezervelor obligatorii a fost redusă treptat în semestrul I 2024. Pentru mijloacele atrase în valută, rata a scăzut de la 43% la 39%, iar pentru cele în MDL, de la 33% la 29%, comparativ cu 45% și respectiv 34% la începutul anului 2023. Această ajustare vizează îmbunătățirea lichidității în sistemul bancar și stimularea creditării.

Operațiunile de piață deschisă și facilitățile permanente

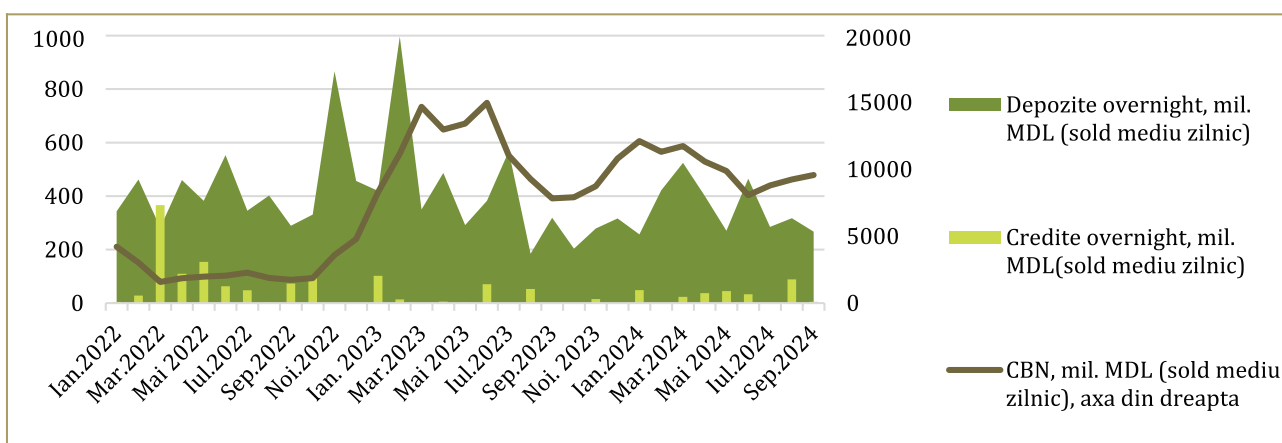

Figura 2.2.2. Evoluția operațiunilor BNM pe piața monetară

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Soldul mediu zilnic al operațiunilor de sterilizare (CBN) a înregistrat o tendință descendentă în semestrul I 2024, scăzând de la 12 110,8 mil. MDL în ianuarie la 8.074,3 mil. MDL în iunie. Această evoluție contrastează cu nivelurile mai ridicate observate în aceeași perioadă a anului 2023 (de exemplu, 14 672,2

mil. MDL în martie 2023), indicând o reducere a excesului de lichiditate în sistem. Reducerea generală a operațiunilor de sterilizare sugerează o normalizare treptată a condițiilor monetare, în concordanță cu eforturile BNM de a stimula activitatea economică prin relaxarea politicii monetare.

Intervențiile pe piața valutară

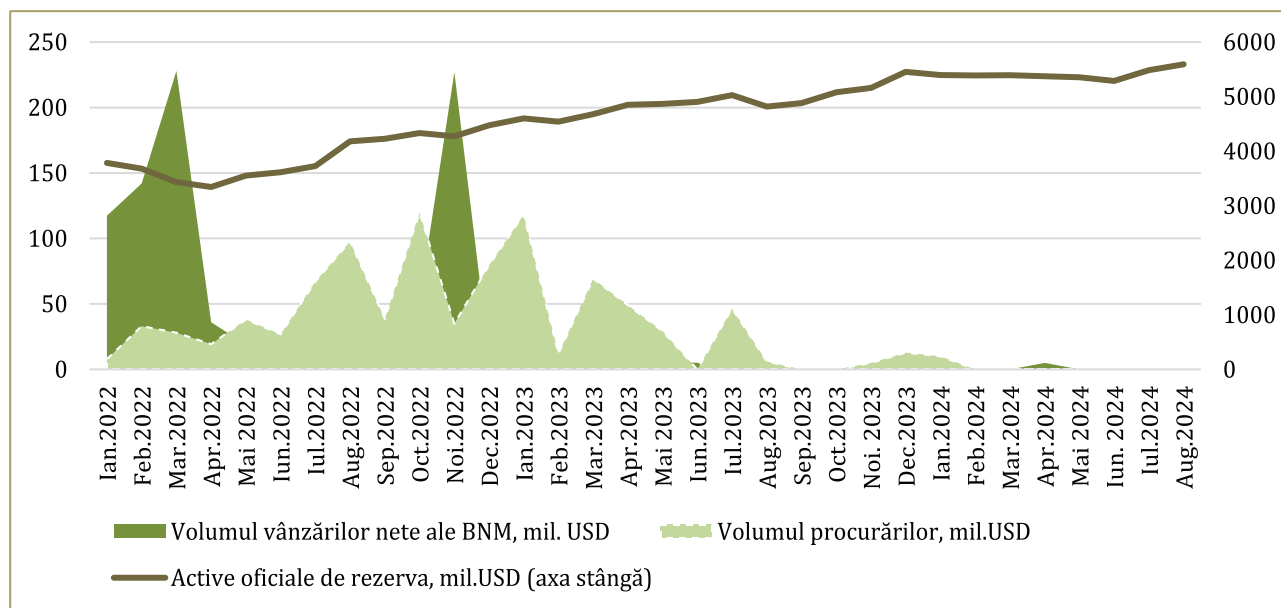

Figura 2.2.3. Evoluția activelor oficiale de rezervă și activitatea BNM pe piața valutară interbancară

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În semestrul I 2024, BNM a menținut o prezență moderată pe piața valutară, concentrându-se pe gestionarea stabilă a rezervelor oficiale. Rezervele oficiale au înregistrat o ușoară fluctuație în semestrul I 2024, crescând cu 7,9% f.p.s.a.p. și ajungând până la 5289 mil. USD. Această evoluție contrastează cu creșterea

semnificativă de peste 35% observată în aceeași perioadă a anului 2023. Intervențiile BNM pe piața valutară în semestrul I 2024 au fost limitate. Absența intervențiilor majore în prima jumătate a anului 2024, sugerează o stabilitate a pieței valutare și o încredere sporită în moneda națională.

Indicatorii monetari

În semestrul I 2024, economia Republicii Moldova a înregistrat o creștere constantă a masei monetare, reflectând o expansiune monetară continuă. Agregatele monetare au înregistrat următoarele rate de creștere în semestrul I 2024 f.p.s.a.p.: M0 cu 18,0%, M1 cu 23,6% M2 cu 14,8%, iar M3, cel mai larg agregat monetar, a atins 157787,0 mil. MDL, înregistrând o creștere de 14,3%. Creșterea

mai rapidă a M1 față de M2 și M3 sugerează o preferință pentru lichiditate și depozite la vedere, posibil ca răspuns la ratele scăzute ale dobânzilor. Baza monetară a fluctuat, ajungând la 84172,4 mil. MDL în iunie 2024, cu o creștere de 8,7% f.p.s.a.p., indicând o expansiune monetară controlată din partea BNM.

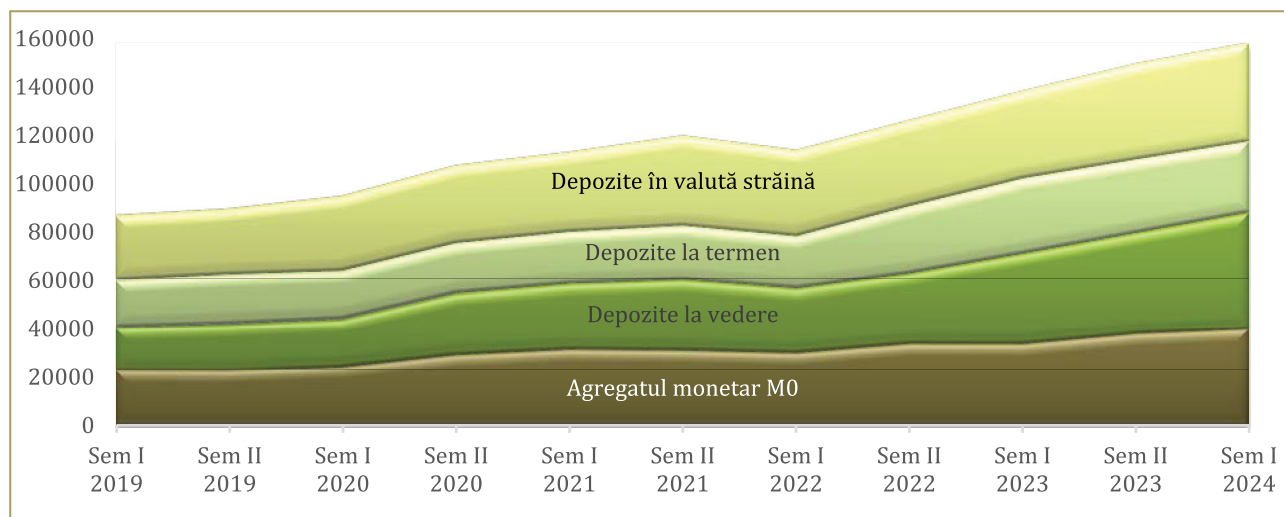

Figura 2.2.4. Structura și evoluția masei monetare M3

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Structura masei monetare în Republica Moldova a evoluat semnificativ în semestrul I 2024, reflectând schimbări în preferințele de lichiditate și comportamentul economic. Componentele au înregistrat următoarele modificări față de semestrul I 2023:

- Agregatul monetar M0 și-a crescut ponderea cu 0,9 p.p., ajungând la 25,7% din M3;
- Depozitele la vedere au înregistrat cea mai mare creștere, cu 3,4 p.p., atingând 30,4% din M3; Depozitele la termen au scăzut

cu 3,9 p.p., reprezentând acum 18,4% din M3, probabil din cauza ratelor scăzute ale dobânzilor;

- Depozitele în valută străină au înregistrat o ușoară scădere de 0,4 p.p., ajungând la 25,5% din M3.

Comparativ cu perioadele anterioare, se observă o tendință clară de creștere a preferinței pentru lichiditate și depozite la vedere, în detrimentul depozitelor la termen.

Capitolul III

FINANȚE

3.1. FINANȚE PUBLICE

În semestrul I 2024, bugetul public național a înregistrat o creștere semnificativă a veniturilor și o creștere mai moderată a cheltuielilor față de aceeași perioadă a anului 2023, rezultând într-un deficit redus și o micșorare a ponderii datoriei sectorului public în PIB.

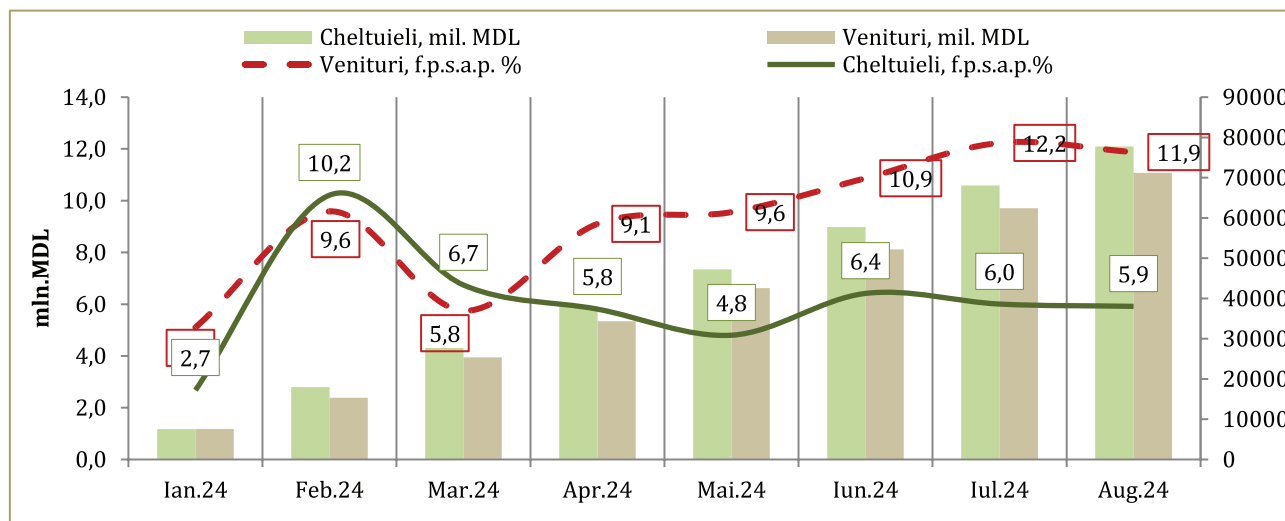

Figura 3.1.1. Ritmul de creștere a veniturilor și cheltuielilor lunare ale bugetului public național, mil. MDL, %
Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În semestrul I 2024, veniturile bugetului public național (BNP) au constituit 52148,9 mil. MDL, în creștere cu 5115,3 mil. MDL sau în termeni nominali cu 11% comparativ cu perioada similară a anului 2023. La majorarea încasărilor bugetului public în prima jumătate a anului 2024, au contribuit impozitele și taxele, care au însumat suma de 32562,1 mil. MDL, în creștere cu 8,5%, granturi primite

au constituit 573,6 mil.MDL în descreștere cu 45% sau cu 258,5 mil.MDL, f.p.s.a.p. Prin urmare, contribuțiile și primele de asigurări au înregistrat creșteri cu 16,7%, (însumând 16273,7 mil. MDL) și la categoria alte venituri s-au înregistrat creșteri cu 22% în sumă de 2769,5 mil. MDL, față de perioada similară a anului 2023.

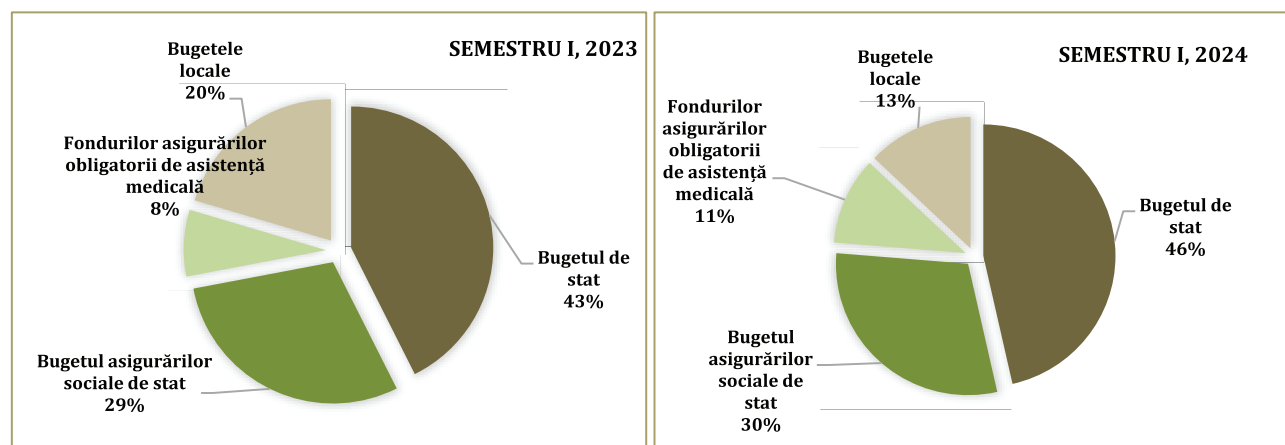

Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN, mil. MDL, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Prin urmare, în semestrul I 2024 din veniturile totale ale bugetului public național, veniturile bugetului de stat au avut o pondere de 46%, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat – 30%, veniturile din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 11% și veniturile din bugetele locale – 13%. Veniturile totale ale bugetului de stat au constituit 66632,0 mil. MDL, inclusiv:

veniturile generale și colectate – 61098,9 mil. MDL; granturi – 2395,1 mil. MDL; transferuri primite în cadrul BPN – 18,8 mil. MDL și alte venituri – 3119,2 mil. MDL. Comparativ cu perioada similară a anului 2023, veniturile totale ale bugetului de stat au crescut cu 8,2%, ca rezultat al creșterii cu 8% f.p.s.a.p.a veniturilor generale și colectate.

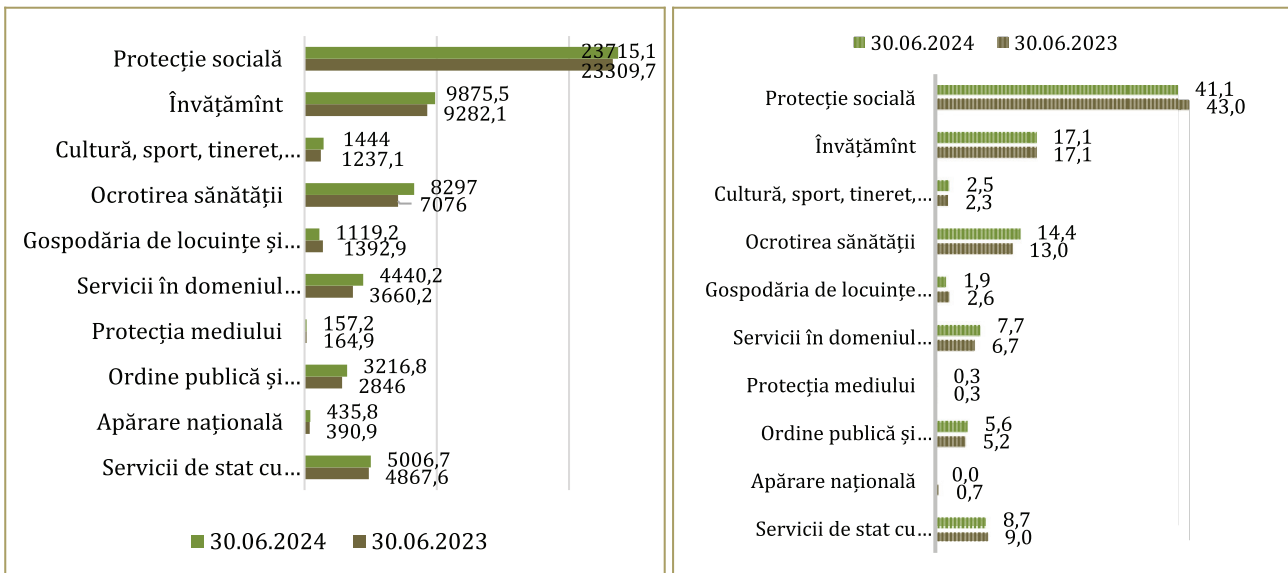

Figura 3.1.3. Structura cheltuielilor în BPN în Sem. I 2023-2024, mil. MDL, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În semestrul I 2024, cheltuielile realizate din BPN sunt susținute preponderent de dinamica cheltuielilor sociale, înregistrând o creștere de 17,2% f.p.s.a.p. Partea de cheltuieli a bugetului public național în prima jumătate a anului 2024 s-a realizat în sumă de

57706,9 mil. MDL, fiind în creștere cu 6,4% comparativ cu perioada similară a anului 2023. În semestrul I 2024, ponderea cea mai mare au avut-o finanțările atribuite sectorului social:

- protecția socială cu o pondere de 41,1% - 23715,1 mil. MDL;
- învățământ cu o pondere de 17,1% - 9875,5 mil. MDL;
- ocrotirea sănătății cu o pondere de 14,4% - 8297 mil. MDL;
- servicii de stat cu destinație generală cu o pondere de 8,7% - 5006,7 mil. MDL;
- servicii în domeniul economiei o pondere de 7,7% - 4440,2 mil. MDL.

În ansamblu, cheltuielile publice de ordin social au însumat la 30.06.2024 – circa 33456,1 mil. MDL ceea ce reprezintă în jur de 56% (mai

mult cu 0,5 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată.

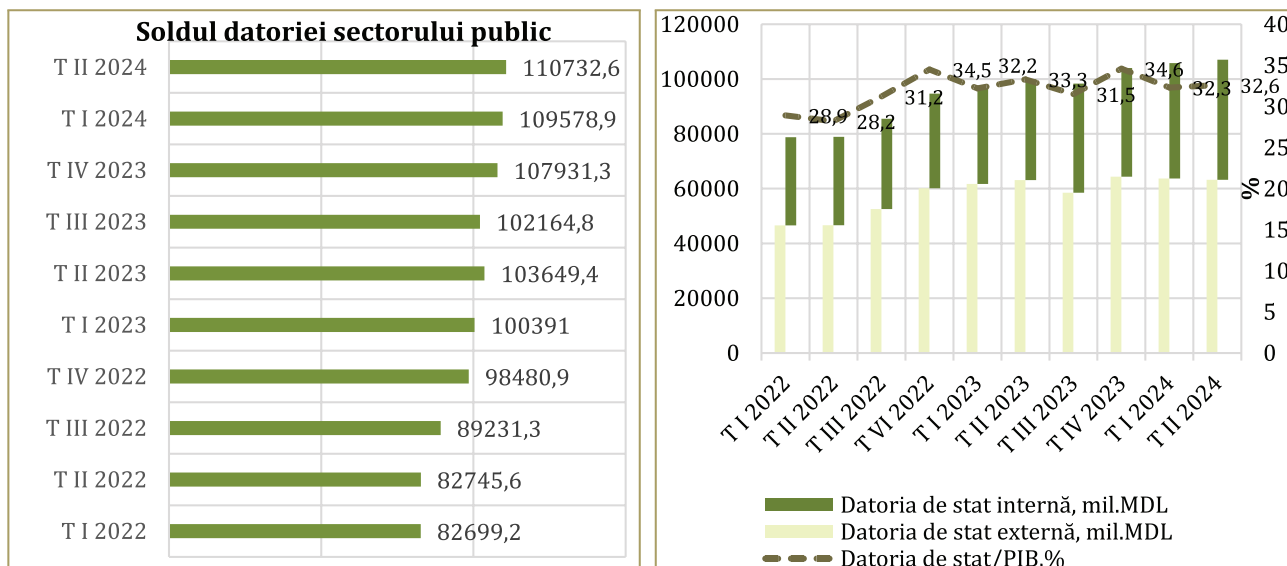

Figura 3.1.4. Dinamica datoriei sectorului public și datoria de stat, mld. MDL,%

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În semestrul I 2024, se atestă o diminuare a ponderii datoriei sectorului public în PIB (33,8%) cu 2,2 p.p. mai puțin față de finele anului 2023. La 30.03.2024, soldul datoriei sectorului public a constituit 110732,6 mil. MDL, în creștere cu 7% față de iunie 2023 și cu 2,6% față de sfârșitul anului 2023. Această majorare a condus la creșterea soldului datoriei publice internă până la 45544,6 mil. MDL și a datoriei externe până la 65188 mil. MDL. Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2024, ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 30.06.2024, a constituit 33,8%, înregistrând o scădere cu 2,2 p.p. comparativ cu situația

de la finele anului 2023 și cu 0,7 p.p. față de iunie 2023. Majorarea soldului datoriei sectorului public la data de 30 iunie 2024 în comparație cu sfârșitul anului 2023 este condiționată de majorarea soldului datoriei de stat cu 3 037,3 mil. MDL și de majorarea soldului datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public cu 17,7 mil. MDL. Astfel, soldul datoriei BNM s-a diminuat cu 81,2 mil. MDL și soldul datoriei directe UAT cu 172,5 mil. MDL. Ponderea datoriei de stat la valoarea nominală în PIB, în semestrul I 2024 a constituit 32,6%, înregistrând o diminuare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2023 cu 2,0 p.p. și cu 0,7 p.p. față de iunie 2023.

3.2. SECTORUL BANCAR

Principalele evoluții înregistrate în I semetru 2024, conform indicatorilor macro-prudențiali ai sectorului bancar înregistrează tendințe de stabilitate. Sistemul înregistrează următoarele tendințe pozitive: creșterea activelor, consolidarea fondurilor proprii, creșterea volumului depozitelor bancare. Gradul de concentrare și gradul de lichiditate bancară se menține în continuare la un nivel înalt, fiind rezultatul

politicii monetare promovate de BNM. Totodată, a fost înregistrată îmbunătățirea indicatorilor la creditele neperformante și o diminuare la indicatorul creditele expirate. Toate băncile din sistemul bancar, într-o măsură mai mare s-au mai mică, au crescut valoarea activelor ponderate la risc. Lider la acest capitol pot fi menționate trei bănci: BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A., BC „Moldindconbank” S.A., urmat de BC

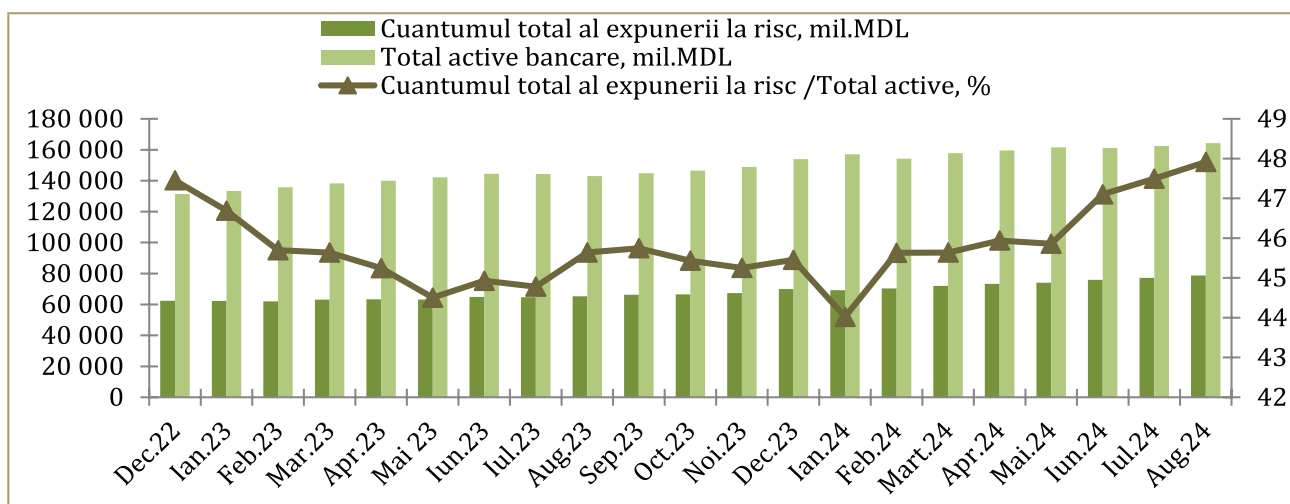

Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Majorarea calității activelor și obligațiunilor bancare. Activele sectorului bancar au totalizat 161246,2 mil. MDL la 30.06.2024, în creștere cu 11,6% față de 30.06.2023 și cu 5% față de finele anului 2023. În semestrul I 2024, cantumul total al expunerii la risc a constituit 6975949,8 mil. MDL, în creștere cu 17% f.p.s.a.p., iar ponderea acestuia în total active, a constituit 47,1%, în descreștere cu 2,2 p.p. Lider la capitolul active pot fi menționate trei bănci: BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A. însumă de 57613,7 mil. MDL: BC

„Moldindconbank” S.A. însumă cu 33632,9 mil. MDL; urmat de BC Victoriabank S.A. cu 22102,1 mil. MDL. Per sector bancar în semestrul I 2024, obligațiunile bancare au însumat 135153,7 mil. MDL, cu o creștere de 13% f.p.s.a.p. Astfel, top trei bănci la capitolul obligațiuni bancare, sunt: BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A. însumă de 50116,7 mil. MDL, BC „Moldindconbank” S.A. însumă cu 28355,7 mil. MDL, urmat de OTP Bank S.A. cu 17586,5 mil. MDL.

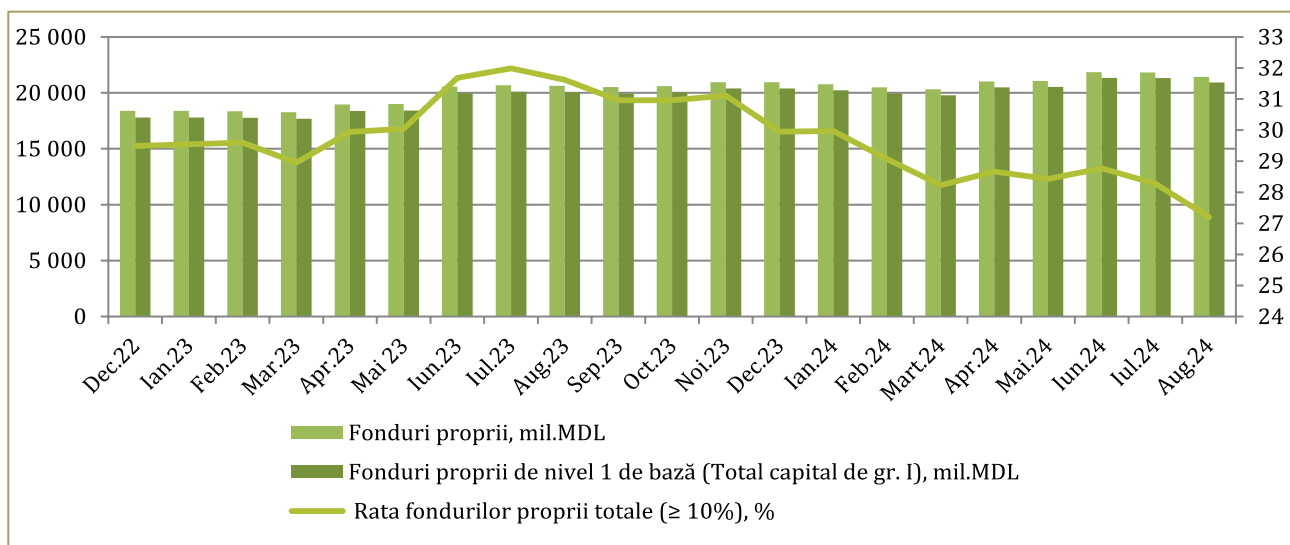

Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rata fondurilor proprii totale per sector bancar se menține în continuare la nivel înalt. Conform informațiilor privind activitatea economico-financiară a băncilor comerciale, la finele lunii iunie 2024, fondurile proprii

totale al sectorului bancar a marcat o creștere de 6,3%, până la 21851,1 mil. MDL față de iunie 2023. Iar fondurilor proprii de nivel 1 (total capital de gr. I) s-a majorat în iunie 2024 cu 7% f.p.s.a.p. până la 21340,99 mil. MDL.

Fondurile proprii de nivel 2 s-a micșorat până la suma de 510,16 mil. MDL sau cu 12% față de iunie 2023 (578,16 mil. MDL). Rata fondurilor totale per sector bancar a însumat 28,8%, în

scădere cu 3p.p. Toate 11 bănci comerciale din sector au indicat un nivel de capitalizare net superior minimului impus de cerințele prudențiale de 10%.

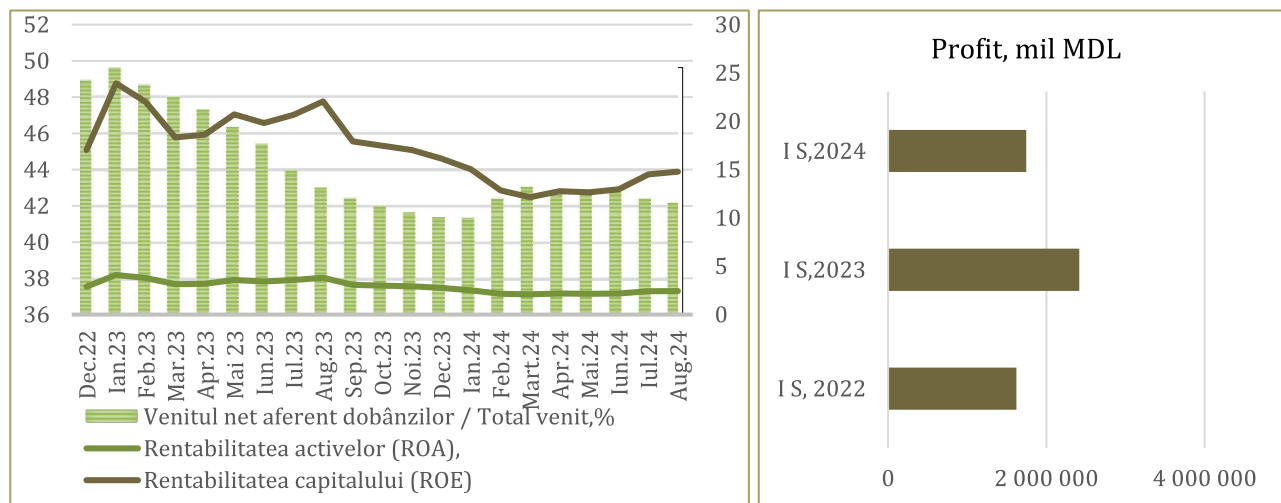

Figura 3.2.3. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Descreșterea profitabilității bancare în semestrul I 2024 cu 28% f.p.s.a.p.

Profitabilitatea băncilor comerciale a scăzut cu 27,8% în iunie 2024 față de perioada similară a anului 2023, (profitul bancar a constituit în luna iunie 2024 – 1745,5 mil. MDL). Prin urmare, la 30.06.2024, valorile principalilor indicatori de profitabilitate - rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalului - au

constituit 2,18% și, respectiv 12,97%, fiind în descreștere cu 1,25 p.p. și, respectiv 5.32 p.p. comparativ cu p.s.a.p. Micșorarea profitului a fost determinată de diminuarea veniturilor din dobânzi cu 2086,5 mil.MDL. Prin urmare, s-au majorat veniturile din diferențe de curs valutar cu 261,1 mil. MDL și veniturile din onorarii și comisioane cu 127,5 mil MDL.

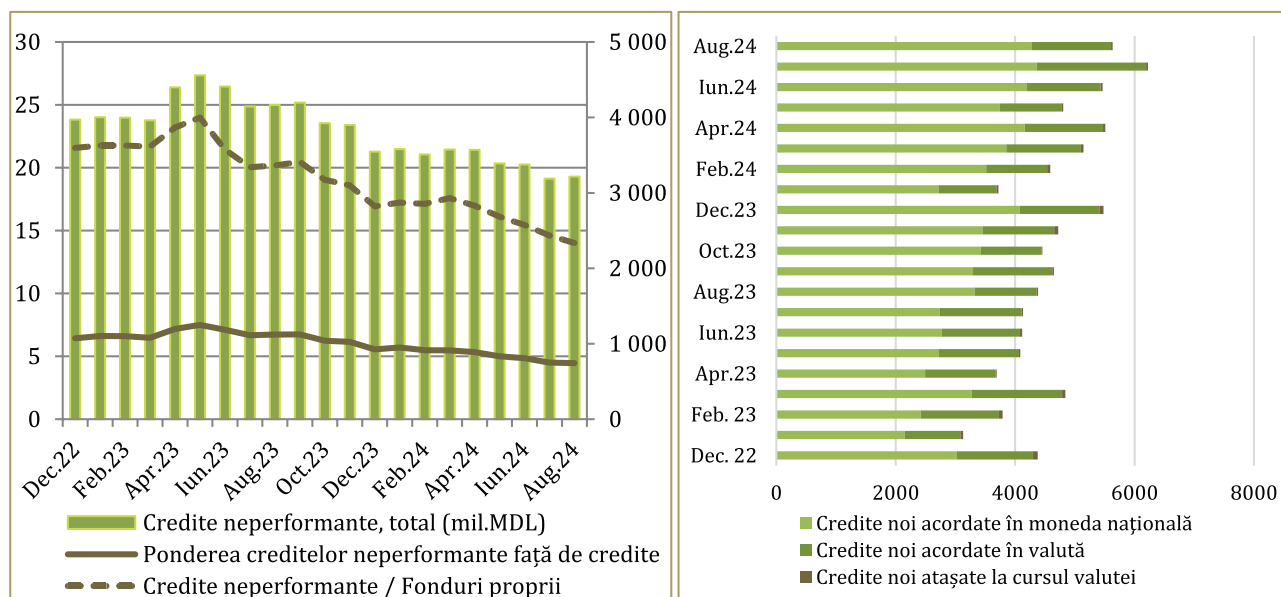

Figura 3.2.4. Evoluția creditelor neperformante și volumul creditelor acordate

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În semestrul I 2024, volumul creditelor neperformante au scăzut cu 23,4% f.p.s.a.p. În semestrul I 2024, ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor a scăzut cu 2,3 p.p. față de iunie 2023, constituind 5%. Ponderea creditelor neperformante în fonduri proprii a înregistrat nivelul de 15,45%, în descreștere cu 6 p.p. față de iunie 2023. Prin urmare, creditele neperformante în valoare absolută au scăzut cu 23,4% până la 3375,7 mil. MDL. Respectiv, în prima jumătate a anului 2024, s-au majorat creditele expirate cu 20%. Ponderea creditelor expirate în totalul creditelor a constituit 2,4%, fiind în descreștere cu 0,9 p.p., f.p.s.a.p, variind de la 0,9% până la 5 %, în funcție de bancă comercială. La data de 30.06.2024, soldul total al creditelor a constituit 69 miliarde MDL, în creștere cu 12,3% f.p.s.a.p. Volumul creditelor

noi acordate la finele luni iunie 2024 a însumat 5464,4 mil. MDL, cu 33% mai mult față de luna iunie 2023 (5479,72 mil. MDL). Astfel, s-au acordat 4190,9 mil. MDL în monedă națională și 1241,3 mil. MDL în valută străină, totodată s-au acordat 32,2 mil. MDL credite atașate la cursul valutar. Din totalul soldului de credite, 23% sunt în valută, procent în descreștere comparativ cu perioada similară a anului 2022, când ponderea era de 30,5%. În cazul populației, soldul a ajuns la 29,2 miliarde MDL, fiind în creștere cu 25% f.p.s.a.p. În ceea ce privește companiile, soldul creditelor a crescut cu 8% în perioada vizată, și a constituit 41,5 mld. MDL. Ritmul de creștere anual al creditelor acordate în moneda națională în ultimele două trimestre ale anului 2023 a crescut ușor, iar ponderea creditelor în valută străină a scăzut.

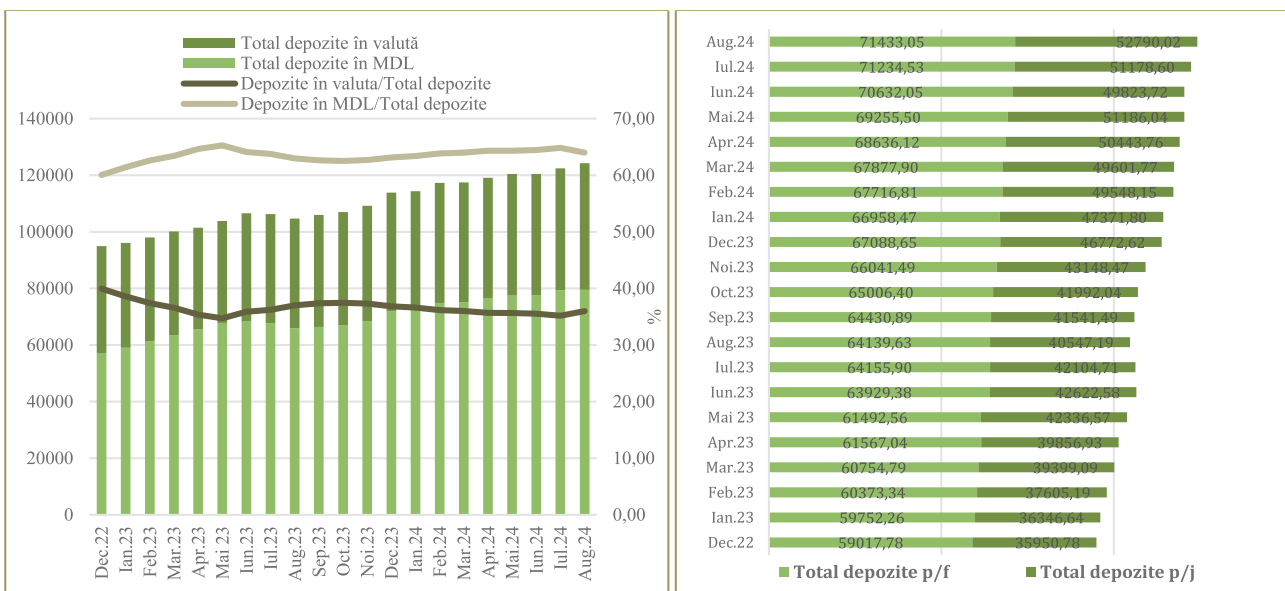

Figura 3.2.5. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Creșterea soldului depozitelor atrase în semestrul I 2024 cu 13% f.p.s.a.p. În semestrul I 2024, soldul depozitelor atrase atât în monedă națională cât și în valută străină a însumat 120 miliarde MDL la 30.06.2024, în creștere cu 13% față de 30.06.2023. Din totalul depozitelor, 64,5% au revenit depozitelor în MDL, însumând 77 miliarde MDL la 30.06.2024. Depozitele în valută au constituit 35,5% din totalul depozitelor, alcătuind 43 miliarde MDL. Un impact semnificativ asupra majorării soldului depozitelor a avut-o

creșterea depozitelor persoanelor juridice cu 17% și depozitele persoanelor fizice cu 10,4% în iunie 2024 f.p.s.a.p. Depozitele în valută națională au crescut cu 14%, iar în valută străină au crescut cu 12% în semestrul I 2024. La capitolul volumul depozitelor noi atrase a constituit 2214,77 mil. MDL la sfârșitul luni iunie 2024 în descreștere de 0,6 ori f.p.s.a.p. Depozitele noi atrase în monedă națională au constituit 1413,13 mil. MDL și în valută străină – 801,64 mil. MDL.

Capitolul IV

SECTORUL EXTERN

Balanța de plăți

Deficitul contului curent al balanței de plăți s-a majorat cu 29,8%, comparativ cu semestrul I 2023 și a constituit 1141,91 mil. USD (din care în trimestrul II 2023 – 697,87 mil. USD). Prețurile reduse la resursele energetice și produsele alimentare, cererea internă slabă și războiul din țara vecină s-au reflectat în indicatorii Balanței de plăți externe.

În trimestrul II 2024, deficitul contului curent înregistrând un excedent de 15,69 mil. USD s-a majorat cu 80,4% f.a.p., ajungând la 16,6% (0,4% din PIB). Excedentul balanței serviciilor din PIB. Contul de capital a scăzut cu 37,5%, a crescut cu 28,8%, totalizând 246,20 mil. USD.

Contul financiar a constituit un deficit de 530 mil. USD, raportat la PIB 12,6%.

Tabelul 1.4. Volumul mărfurilor transportate în perioada semestrului I al anul 2024

	Anul 2024	
	Tr. I	Tr. II
Contul curent	-444,04	-697,87
Bunuri	-1096,68	-1372,91
Servicii	208,58	246,20
Venituri primare	80,16	35,54
Venituri secundare	363,90	393,30
Contul de capital	13,42	15,69
Contul financiar	-526,16	-530,24
Investiții directe, net	-35,85	-69,54
Investiții de portofoliu, net	-0,26	0,20
Alte investiții, net	-497,14	-370,88
Active de rezervă	7,09	-90,02

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Poziția investițională internațională

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 30.09.2022, a constituit -5641,34 mil. USD s-a diminuat cu 5,4% față de sfârșitul anului 2023. Poziția investițională internațională raportată la PIB a constituit 32,8%. Soldul net debitor al poziției

investiționale internaționale a Republicii Moldova, a scăzut cu 5,4%, la 30.06.2024, iar raportul poziției investiționale internaționale la PIB a scăzut cu 3,2% de situația de la sfârșitul anului 2023.

Tabelul 4.2. Principalii indicatori aferenți poziției internaționale, la sfârșitul perioadei

	2023				2024	
	mil. USD					
	Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Poziția investițională internațională netă	-6504,51	-6379,29	-6244,83	-5960,70	-5858,32	-5641,34
Active	6758,78	7008,34	6879,05	7769,48	7671,87	7609,79
Pasive	13263,29	13387,63	13123,88	13730,18	13530,19	13251,13
Active oficiale de rezervă	4679,35	4902,67	4881,93	5453,15	5393,23	5288,61
Investiții directe, pasive	5260,38	5283,33	5384,74	5468,97	5393,23	5288,61
Împrumuturi, pasive	5087,79	5168,64	4941,70	5462,13	5372,50	5263,91
Poziția investițională internațională/PIB	-43,8	-41,5	-39,5	-36,0	-34,6	-32,8

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Pasivele sub formă de investiții directe au scăzut cu 2,9% și au deținut 40,1% în angajamentele externe ale țării. Investițiile directe au constat în proporție de 65,7% din capital propriu, care s-a diminuat cu 2,8% față de 31.12.2023 și 34,3% din instrumente de natura datoriei (-3,1%). În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă

de participații și acțiuni acumulate, cele din țările UE s-au diminuat cu 0,5% și au totalizat 2999,27 mil. USD, iar cele din alte țări au scăzut cu 10,8%, constituind 521,12 mil. USD. În același timp, investițiile directe sub formă de participații și acțiuni provenite din CSI, în trimestrul II 2024, au totalizat -33,21 mil. USD.

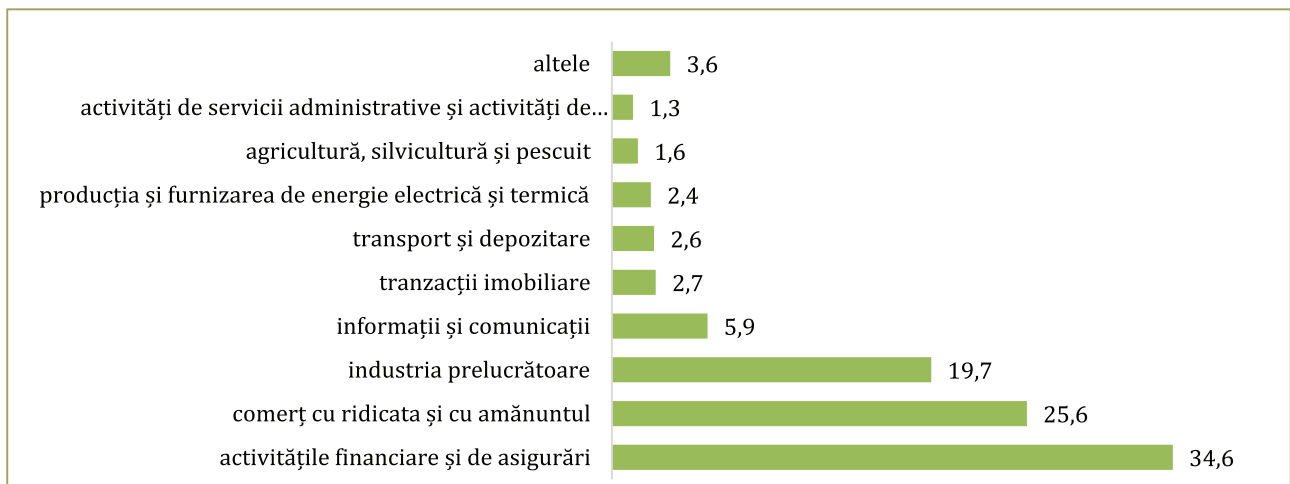

Figura 4.1. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 30.06.2024 pe activități economice, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Activități economice care au beneficiat de ISD sunt: activitățile financiare și de asigurări circa 34,6%, comerțul 25,6% și industria

prelucrătoare 19,7%, din stocul total de pasive a investițiilor directe sub formă de capital propriu.

Transferurile de mijloace bănești

Volumul transferurilor bănești în Republica Moldova din străinătate prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice în semestrul I 2024 a constituit 877,3 mil. USD

(în bază brută), fiind cu 2,6% mai puțin față de Semestrul I 2023 (900,84 mil. USD). În structura valutară transferurile bănești în euro au fost circa 75%, USD circa - 11%.

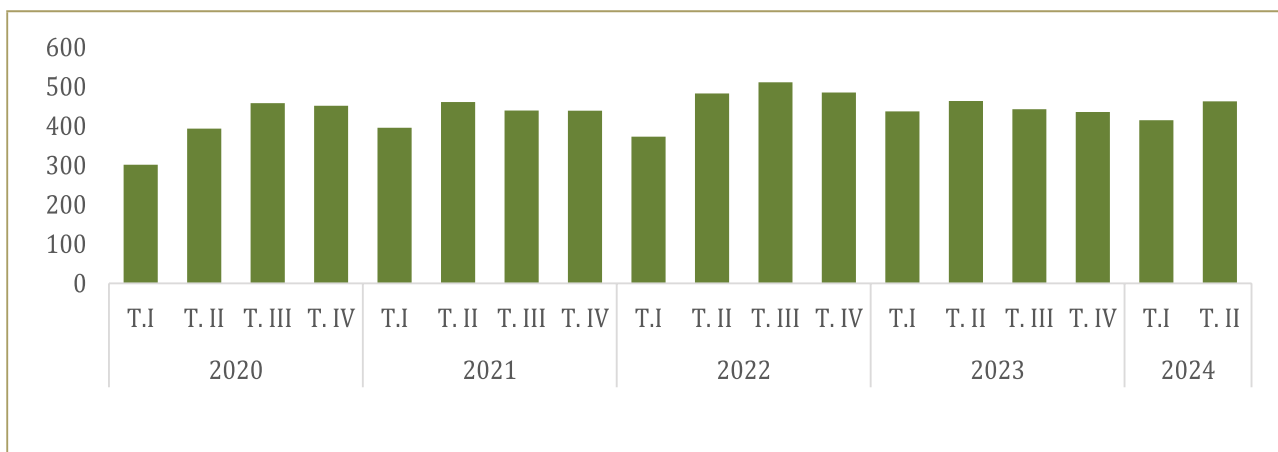

Figura 4.2. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2020-2024, mil. USD

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Volumul transferurilor bănești în Moldova din străinătate către persoane fizice prin intermediul băncilor la sfârșitul anului 2023

a depășit 1,627 miliarde de lei. Recordul a fost înregistrat în 2022, când a ajuns la 1,745 miliarde de dolari.

Comerțul exterior cu bunuri

Valoarea totală a comerțului internațional cu mărfuri în semestrul I 2024 a fost de 6096,7 mil. USD, înregistrând o scădere de 5,4% față de semestrul I 2023. Cererea externă și internă slabă au determinat o diminuare atât a exporturilor, cât și a importurilor. Decalajul

considerabil dintre exporturile și importurile de mărfuri a determinat acumularea în anul 2024 a unui deficit al balanței comerciale în valoare de 2535,7 mil. USD sau cu 206,0 mil. USD mai mult, comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2023.

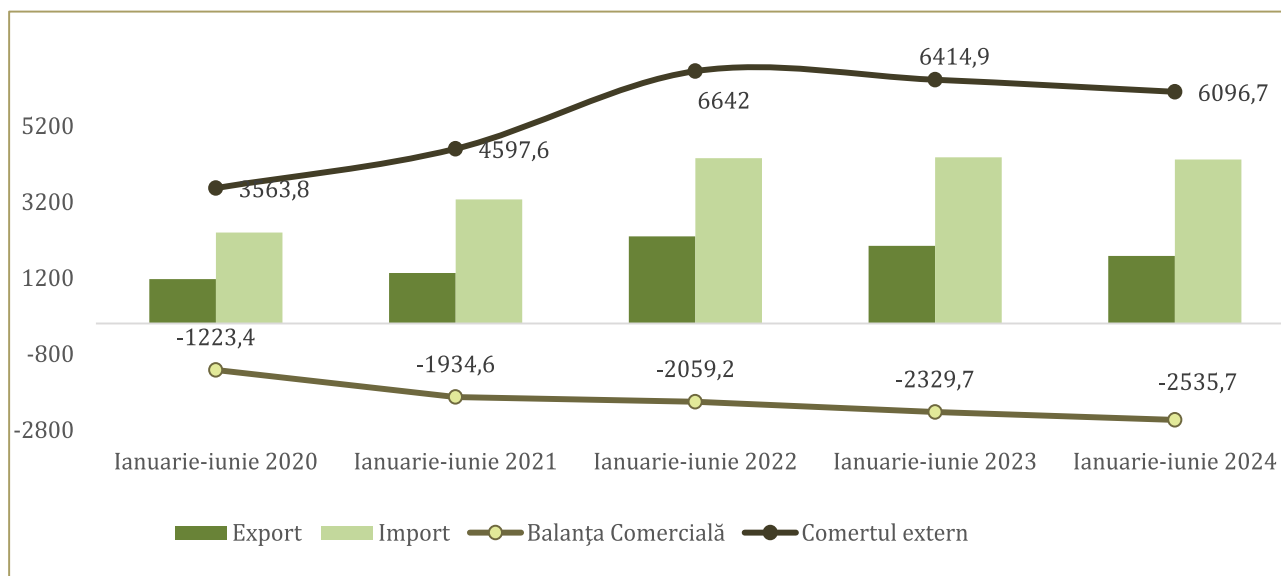

Figura 4.3. Tendințele comerțului internațional cu mărfuri, în perioada ianuarie-iunie 2020-2024 mil. USD

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în semestrul I 2024 a fost de 41,3%, în scădere cu 5,4 p.p., comparativ cu semestrul I 2023.

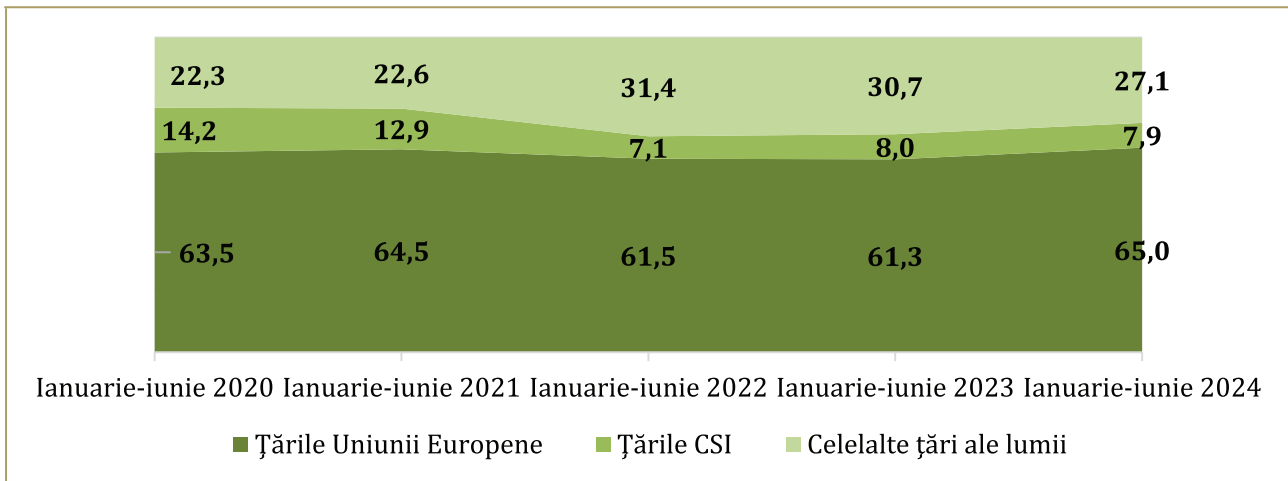

Figura 4.4. Structura exporturilor de mărfuri, în ianuarie-iunie 2020-2024,

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

Exporturile de mărfuri în semestrul I 2024 au constituit 1780,5 mil. USD, cu 12,8% mai puțin față de Simestrul I 2023. Exporturile de mărfuri autohtone au înregistrat o valoare de 1360,1 mil. USD (76,4% din total exporturi), în scădere cu 0,4% față de perioada similară din anul 2023, care a influențat micșorarea valorii totale a exporturilor cu 0,3%. Reexporturile de mărfuri străine (după prelucrare și clasice) s-au cifrat la 420,4 mil. USD (23,6% din total exporturi), sau cu 37,9% mai puțin comparativ cu aceeași perioadă din anul 2023. Reexporturile de mărfuri după prelucrare au deținut 14,1% în total exporturi, iar

reexporturile clasice de mărfuri, care nu au suferit transformări esențiale 9,5%.

Exporturile de mărfuri destinate țărilor UE, în semestrul I 2024, au totalizat 1157,8 mil. USD cu 7,5% mai puțin, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2023, deținând o pondere de 65,0% în total exporturi. **Exporturile de mărfuri destinate țărilor CSI**, au constituit 140,7 mil. USD fiind cu 14,5% mai puțin, în raport cu perioada similară din anul 2023, care echivalează cu o cotă de 7,9% în total exporturi.

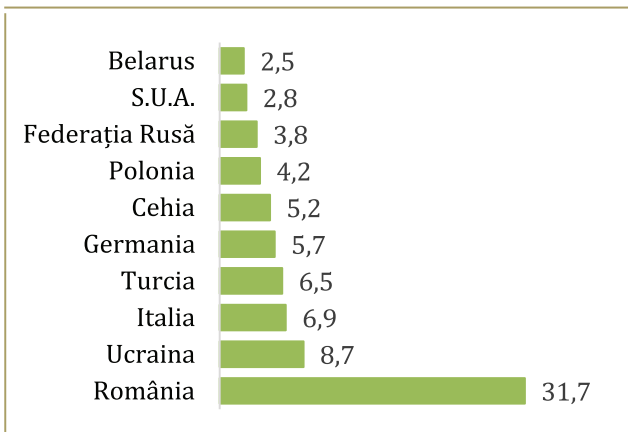

Figura 4.5. Principalii 10 parteneri comerciali ai RM, în sem. I 2020-2024, pe principalele țări de destinație a mărfurilor (%)

Sursa: Conform datelor BNS

Primii 10 parteneri comerciali ai RM au absorbit circa 78% din exporturi. România conduce cu 31,7% din total, urmată de Ucraina (8,7%) și Italia (6,9%). Exporturile au crescut semnificativ spre

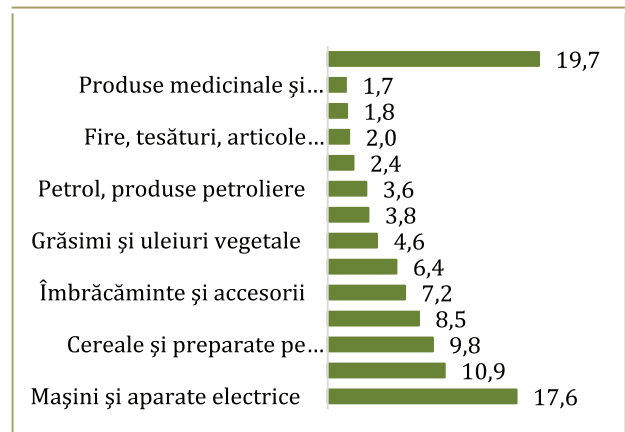

Figura 4.6. Structura exporturilor pe grupe de mărfuri în semestrul I 2020-2024 (%)

Sursa: Conform datelor BNS

Turcia, SUA, Polonia și Egipt, în principal datorită livrărilor de ulei de floarea soarelui, porumb și grâu. În schimb, s-au diminuat exporturile spre Spania, Italia, Federația Rusă și Belarus.

Cererea internă slabă, diminuarea prețurilor mondiale la resursele energetice și produsele alimentare sunt factorii de bază care au influențat evoluția importurilor.

Importurile de mărfuri în semestrul I 2024 au totalizat 4316,2 mil. USD, fiind în scădere față de perioada similară a anului 2023 cu 1,3%.

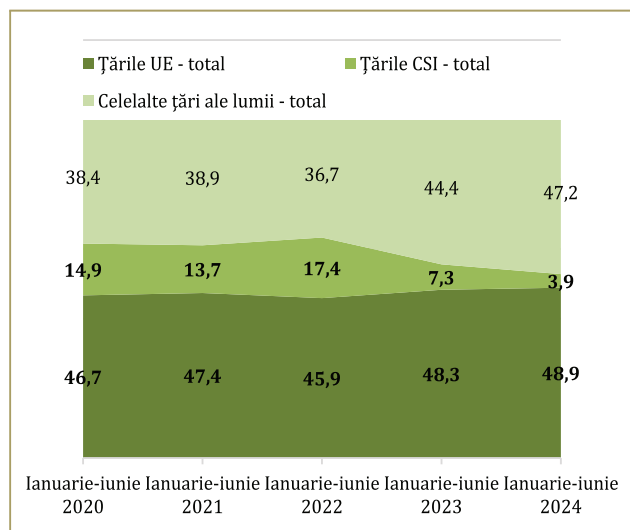

Figura 4.7. Structura importurilor pe grupe de țări, în semestrul I 2020-2024, pe grupe de țări (%)

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Circa 73% din importuri provin din primele 10 țări partenere comerciale ale RM. România conduce cu 14,9% din total, urmată de Ucraina (14,2%) și China (12,3%).

Principalele categorii de importuri includ:

Importurile de mărfuri provenite din țările UE au constituit 2111,7 mil. USD cu 0,1% mai puțin, deținând o pondere de 48,9% în total importuri. Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au constituit 167,0 mil. USD, cu 47,8% mai puțin, deținând o cotă de 3,9% în total importuri.

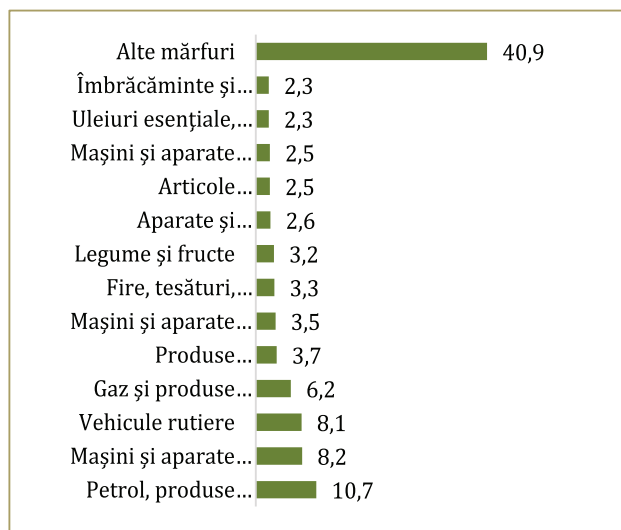

Figura 4.8. Structura importurilor de mărfuri, în semestrul I 2020-2024, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

produse petroliere (10,7%), mașini și aparate electrice (8,2%), vehicule rutiere (8,1%), gaz și produse industriale (6,2%), produse farmaceutice (3,7%), și mașini industriale (3,5%).

Capitolul V

MEDIUL DE AFACERI

Dinamica întreprinderilor înregistrate și radiate în semestrul I al anilor 2019-2024²

Conform datelor de la 01 septembrie 2024, în Registrul de stat al unităților de drept erau înregistrate 138 220 unități.

Tabelul 5.1. Indicii de creștere a numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în SI 2019-2024 față de perioada similară a anului precedent, %

Perioada	Înregistrarea întreprinderilor	Radierea întreprinderilor
SI 2019	99.5	113.6
SI 2020	83.3	134.3
SI 2021	130.2	53.3
SI 2022	95.1	58.8
SI 2023	119.6	184.2
SI 2024	112.3	137.8

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Evoluția întreprinderilor noi înregistrate pe parcursul semestrului I 2019-2024 se caracterizează prin fluctuații anuale, cu perioade de diminuare a numărului de înregistrări (SI 2019, SI 2020 și SI 2022), precum și creșteri comparativ cu perioada similară a anului precedent (SI 2021, SI 2023 și SI 2024) (Tabelul 5.1.).

În ansamblu, numărul întreprinderilor înregistrate în primul semestru al anului 2024 a marcat o ușoară creștere de 12,3%

comparativ cu anul precedent. Potrivit datelor Agenției Serviciilor Publice, în Registrul de stat în SI 2024, au fost înregistrate 4360 întreprinderi noi.

Totodată, în perioada analizată (SI 2019-2024) numărul de întreprinderi radiate a marcat tendințe anuale de creștere, cu excepția SI 2021 și 2022. În prima jumătate a anului 2024, numărul întreprinderilor radiate a constituit 5767 de unități sau cu 37,8% în creștere față de perioada similară a anului precedent.

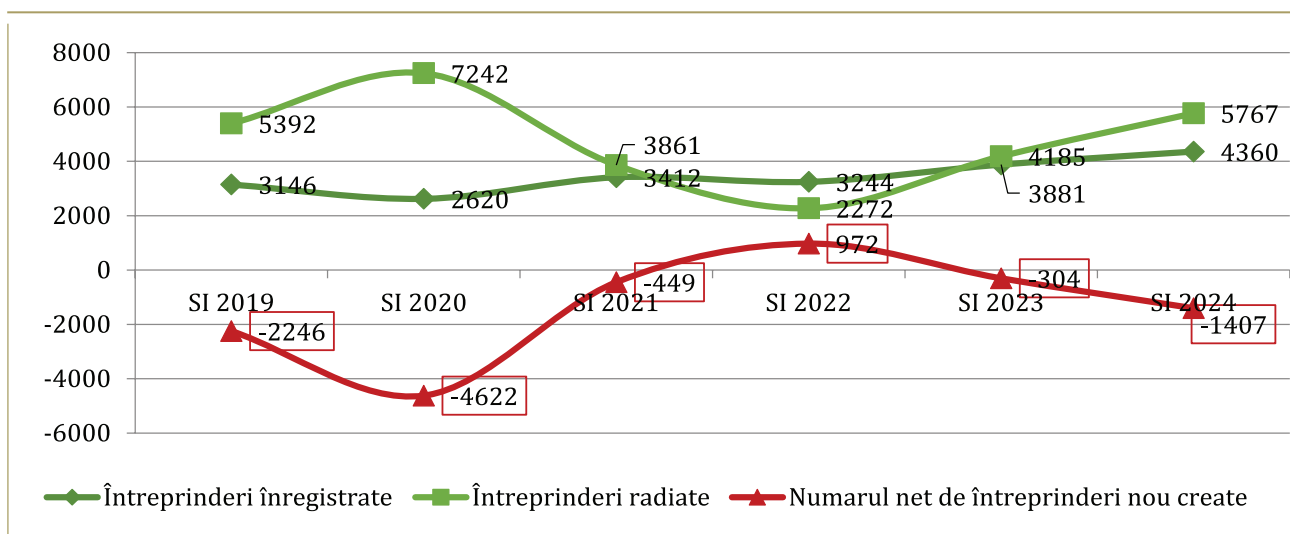

Figura 5.1. Evoluția înregistrărilor și radierilor din Registrul de Stat și a numărului net de întreprinderi noi create în SI 2019-2024

Sursa: Calculele autorului conform datelor Agenției Servicii Publice; www.date.gov.md

²Datele se referă la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali (Sursa: Agenția Serviciilor Publice)

Figura 5.1. reflectă evoluția numărului net de întreprinderi noi create în primul semestru al anilor 2019-2024. Per ansamblu, în perioada analizată se remarcă o tendință semnificativă de diminuare a numărului net de întreprinderi noi create, numărul întreprinderilor radiate depășindu-l pe cel al înregistrărilor. Soldul negativ al numărului net de întreprinderi

noi create s-a înregistrat pe tot parcursul perioadei analizate (cu excepția semestrului I 2022, când numărul înregistrărilor l-a depășit pe cel al radiierilor). În primul semestru al anului 2024 numărul net de întreprinderi noi create a atins din nou o valoare negativă, cu un număr de radieri mai mari decât cel al înregistrărilor, constituind - 1407 de unități.

Capitolul VI

SECTORUL SOCIAL

Piața forței de muncă

Semestrul I 2024 este caracterizat de o scădere a forței de muncă din țară, atât a populației ocupate, cât și a șomerilor. Numărul populației ocupate în activități agricole a prezentat o scădere esențială f.p.s.a.p., în timp ce în activități non-agricole

numărul persoanelor ocupate practic nu a avut schimbări. Populația în afara forței de muncă din țară (de 15 ani și peste) în S. I 2024 a înregistrat o scădere ușoară f.p.s.a.p., ca și ponderea grupului NEET de vârstă 15-34 ani.

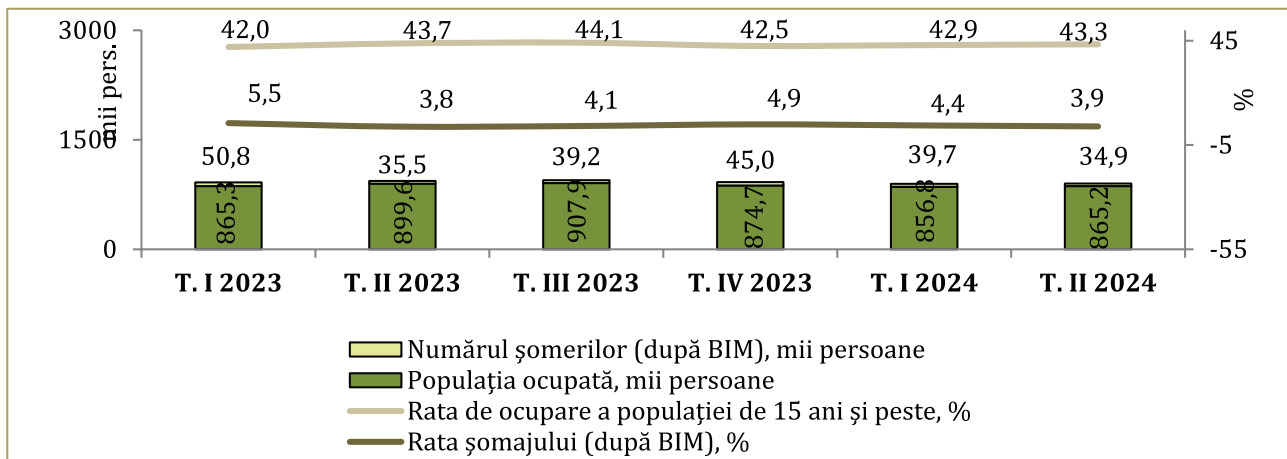

Figura 6.1. Evoluția numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în valori trimestriale, anii 2023-2024

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Forța de muncă în S. I 2024 a suferit o scădere f.p.s.a.p. Astfel, forța de muncă în T. I 2024 a ajuns la 896,6 mii pers., cu 2,1% mai puțin f.p.s.a.p., iar în T. II 2024 acest indicator a atins 900,1 mii pers., în scădere cu 3,7% f.p.s.a.p. Rata de activitate în T. I 2024 a constituit 44,8%, având o creștere nesemnificativă f.p.s.a.p. (+0,3 p.p.), iar în T. II 2024 acest indicator a avut valoarea de 45,0%, în scădere nesemnificativă f.p.s.a.p. (-0,4 p.p.). În S. I 2024 s-a redus și numărul populației ocupate și al șomerilor. Populația ocupată în T. II 2024 a constituit 865,2 mii pers., micșorându-se cu 3,8% f.p.s.a.p., în timp ce în T. I 2024 ea a fost de 856,8 mii pers., în scădere cu 1,0% f.p.s.a.p., iar numărul șomerilor a reprezentat 39,7 mii pers. în T. I 2024, reducându-se esențial f.p.s.a.p. (-21,8%), în T. II 2024 acest indicator a avut valoarea de 34,9 mii pers., în scădere ușoară f.p.s.a.p. (-1,7%). Rata ocupării în T. I 2024 a avut valoarea de 42,9%, majorându-se nesemnificativ f.p.s.a.p. (+0,9 p.p.), iar în

T. II 2024 a constituit 43,3%, micșorându-se cu 0,4 p.p. f.p.s.a.p. Rata șomajului a atins nivelul de 4,4% în T. I 2024, micșorându-se ușor f.p.s.a.p. (-1,1 p.p.), iar în T. II 2024 a fost de 3,9%, practic fără schimbări f.p.s.a.p. (-0,1 p.p.). În S. I 2024, numărul populației ocupate în activități agricole a prezentat o scădere esențială f.p.s.a.p., în timp ce în activități non-agricole numărul persoanelor ocupate practic nu a avut schimbări. Numărul persoanelor ocupate în activități agricole în T. I 2024 a fost de 146,6 mii pers., în scădere cu 8,0% f.p.s.a.p., iar în T. II 2024 a constituit 170,2 mii pers., micșorându-se cu 14,9% f.p.s.a.p., iar numărul celor ocupați în activități non-agricole a atins 710,2 mii pers. în T. I 2024 (+0,5% f.p.s.a.p.) și 695,0 mii persoane în T. II 2024 (-0,6% f.p.s.a.p.). Ponderea persoanelor ocupate în sectorul agricol a constituit 17,1% în T. I 2024, iar 19,7% în T. II 2024, în industrie – 13,1% în T. I 2024, iar 13,6% în T. II 2024. Populația în afara forței de muncă din țară (de 15 ani

și peste) în S. I 2024 a fost în scădere ușoară f.p.s.a.p. Astfel, în T. I 2024 ea a ajuns la 1102,9 mii pers. (-3,5% f.p.s.a.p.), iar în T. II 2024 a constituit 1099,3 mii pers. (-2,2% f.p.s.a.p.). Ponderea grupului NEET de vârsta 15-34 ani a

înregistrat o micșorare ușoară f.p.s.a.p. Astfel, în T. I 2024 a avut valoarea de 24,9% (-1,7 p.p. f.p.s.a.p.), iar în T. II 2024 a constituit 25,3% (-1,9 p.p. f.p.s.a.p.) (Figura 6.1.).

Remunerarea muncii

În semestrul I 2024, câștigul salarial nominal mediu lunar brut în Republica Moldova a crescut semnificativ atât în sectorul bugetar, cât și în cel real. Mărimile cele mai mari ale câștigului salarial mediu lunar au fost identificate în domeniile de activitate precum: informații și comunicații;

activități financiare și de asigurări; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, iar cele mai mici în: activități de cazare și alimentație publică; agricultură, silvicultură și pescuit; artă, activități de recreere și de agrement.

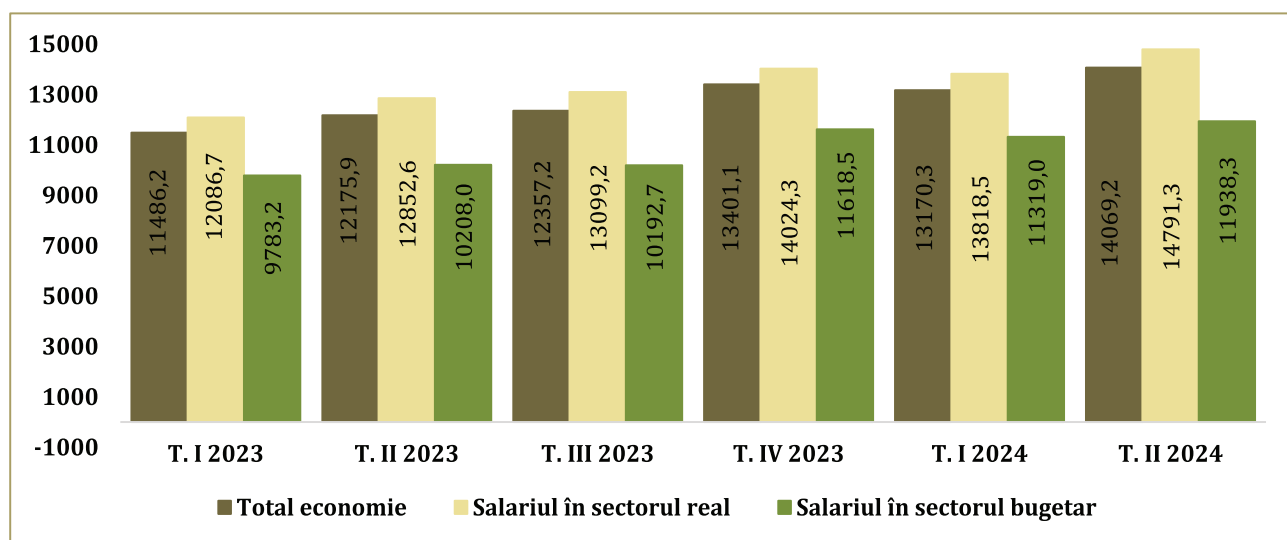

Figura 6.2. Dinamica salariului nominal în perioada T. I 2023 - T. II 2024, MDL

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În S. I 2024, câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară a înregistrat f.p.s.a.p. o creștere esențială atât în termeni nominali, cât și în termeni reali, inclusiv în sectorul bugetar și în cel real. În T. I 2024 el fost în mărime de 13170,3 MDL (+14,7% f.p.s.a.p., iar în termeni reali +10,0%), iar în T. II 2024 – în mărime de 14069,2 MDL (+15,5% f.p.s.a.p., iar în termeni reali +11,6%) (Figura 6.2). În sectorul bugetar salariul mediu lunar în T. I 2024 a constituit 11319,0 MDL (+15,7% f.p.s.a.p.), iar în T. II 2024 a fost de 11938,3 MDL (+17,0% f.p.s.a.p.), pe când în sectorul real în T. I 2024 a fost de 13818,5 MDL (+14,3% f.p.s.a.p.), iar în T. II 2024 a constituit 14791,3 MDL (+15,1% f.p.s.a.p.). Mărimile cele mai mari ale câștigului salarial mediu lunar au

fost identificate în așa domenii de activitate precum: informații și comunicații (32372,5 MDL în T. I 2024 și 34070,7 MDL în T. II 2024); activități financiare și de asigurări (24513,5 MDL în T. I 2024 și 27435,9 MDL în T. II 2024); producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (18522,6 MDL în T. I 2024 și 21187,9 MDL în T. II 2024), iar cele mai mici în: activități de cazare și alimentație publică (8605,6 MDL în T. I 2024 și 8924,7 MDL în T. II 2024); agricultură, silvicultură și pescuit (8201,8 MDL în T. I 2024 și 9057,4 MDL în T. II 2024); artă, activități de recreere și de agrement (9726,4 MDL în T. I 2024 și 10292,8 MDL în T. II 2024).

Protecția socială a populației

În S. I 2024 numărul total de pensionari a scăzut neesențial, în timp ce numărul celor după limită de vârstă s-a majorat ușor, iar numărul total de beneficiari de alocații

sociale s-a majorat mai esențial. Totodată, pensia medie a crescut semnificativ, precum și decalajul dintre minimumul de existență și pensia medie, în favoarea celei din urmă.

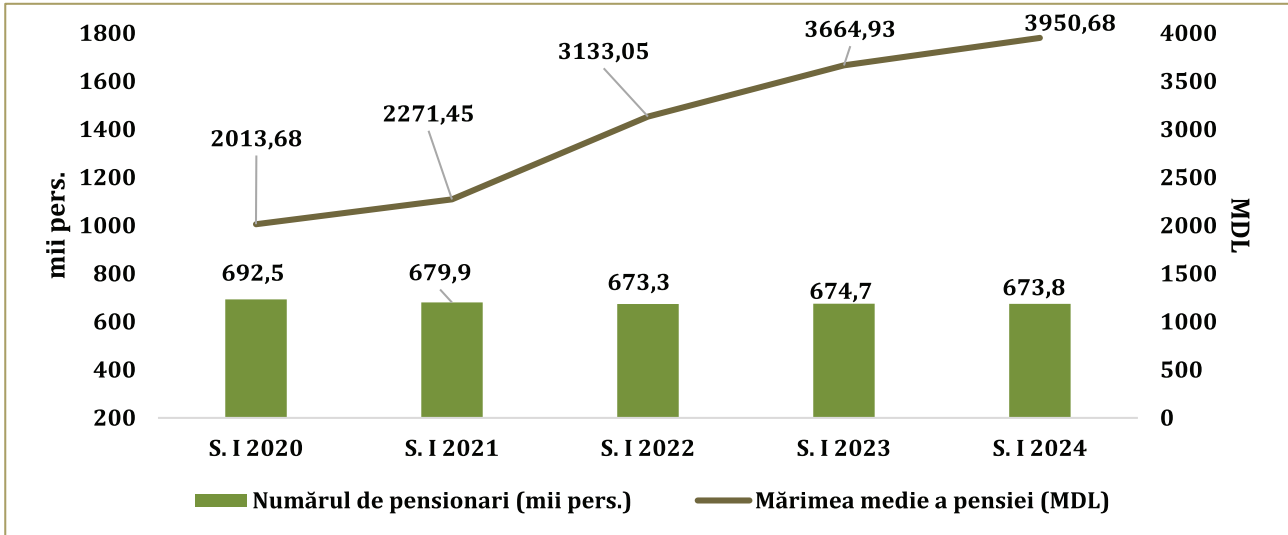

Figura 6.3. Dinamica numărului de pensionari și a mărimii medii a pensiei în S. I 2020-2024, mii pers., MDL

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la data de 01.07.2024 a fost de 673,8 mii persoane, micșorându-se cu 0,1% în raport cu 01.07.2023 (**Figura 6.3**). Numărul de pensionari după limita de vârstă a constituit 529,9 mii persoane, în creștere cu 0,5% f.p.s.a.p. Numărul total de beneficiari de alocații sociale de stat a fost de 87,2 mii persoane, cu o creștere de

7,3% f.p.s.a.p., dintre care pentru persoane vârstnice 20,0 mii persoane (+17,6% f.p.s.a.p.). Mărimea medie a pensiilor a constituit 3950,68 MDL la 01.07.2024, în creștere cu +7,8% față de 01.07.2023. Mărimea pensiilor pentru limita de vârstă a crescut la 3959,77 MDL, indicând o creștere de 7,7% f.p.s.a.p. În S. I 2024 decalajul dintre mărimea medie a pensiei și minimumul de existență s-a majorat f.p.s.a.p. (+1024,68 MDL vs +797,53 MDL în S. I 2023).

Capitolul VII

PROGNOZA PENTRU ANUL 2024 (varianta actualizată)

Economia Republicii Moldova se confruntă în continuare cu un mediu complex, caracterizat atât de oportunități, cât și de riscuri semnificative. Anul 2024 vine după o perioadă marcată de provocări, inclusiv criza energetică europeană, inflație ridicată, volatilitatea piețelor externe și efectele războiului din Ucraina asupra comerțului și a stabilității regionale.

Principalele riscuri externe includ volatilitatea prețurilor la energie, incertitudinea geopolitică în regiune, în special războiul din Ucraina, și riscul unei încetiniri economice globale. Acestea pot afecta exporturile Moldovei și accesul la piețele internaționale. Finanțarea externă este vitală pentru Moldova, iar condițiile restrictive de pe piețele internaționale pot limita accesul la împrumuturi și investiții. Orice instabilitate politică internă poate afecta implementarea politicilor economice și a reformelor structurale, ceea ce ar putea reduce încrederea investitorilor și a partenerilor externi.

Printre factorii favorabili care influențează evoluția economiei Republicii Moldova se numără accesul la fonduri europene, diversificarea piețelor de export și reforme structurale. Moldova se bucură de sprijinul Uniunii Europene și al altor parteneri internaționali, care oferă finanțare și asistență tehnică pentru implementarea reformelor. Acest sprijin va continua să fie un factor pozitiv pentru dezvoltarea economică și implementarea proiectelor de infrastructură. Eforturile de diversificare a piețelor de export, în special în UE, vor continua să contribuie la creșterea economică. În plus, Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) cu UE facilitează accesul produselor moldovenești pe piața europeană. Angajamentul guvernului față de reformele structurale, inclusiv în domeniul justiției și

luptei împotriva corupției, poate îmbunătăți climatul de afaceri și poate atrage investiții.

Bugetul pentru 2024 este orientat către consolidarea fiscală, cu un accent pe menținerea stabilității macroeconomice. Investițiile în infrastructură, educație și sănătate vor continua să fie prioritare. În același timp, guvernul trebuie să gestioneze cu atenție nivelul datoriei publice și să asigure sustenabilitatea fiscală. Se estimează un deficit bugetar moderat, finanțat în principal prin împrumuturi externe. Creșterea cheltuielilor sociale, în special pentru a sprijini populația vulnerabilă afectată de inflație și de creșterea prețurilor la energie, va avea un rol important în menținerea coeziunii sociale.

În prezent, Republica Moldova se confruntă cu provocări fără precedent ca urmare a efectelor de propagare a invaziei Rusiei în Ucraina, care au un impact semnificativ asupra gospodăriilor, economiei și finanțelor publice. Țara s-a confruntat în 2022 cu o scădere considerabilă a produsului intern brut (PIB) din cauza perturbării schimburilor comerciale, a crizei energetice și condițiilor meteorologice influențate de schimbările climatice.

Produsul Intern Brut (PIB). În primul semestru al anului 2024, PIB-ul Republicii Moldova a crescut cu 2,2% față de aceeași perioadă a anului precedent. Această creștere a fost susținută în principal de redresarea sectorului industrial și a serviciilor, precum și de performanța moderată a agriculturii datorită condițiilor meteorologice favorabile. Consumul intern s-a menținut la un nivel ridicat, impulsat de creșterea salariilor și de remitențele din străinătate. Totuși, inflația și volatilitatea prețurilor la energie au reprezentat provocări care au limitat un avans mai puternic al PIB-ului.

Pe **categoria de resurse la creșterea PIB-ului au contribuit:** comerțul cu ridicata și cu amănuntul; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică (cu -0,7% la creșterea PIB), cu o pondere de 14,9% la formarea PIB și o majorare a VAB pe activitățile respective cu 5,0%; industria prelucrătoare (o majorare de 0,5%), cu o pondere de 8,1% la formarea PIB; informații și comunicații (0,5%), cu o pondere la formarea PIB de 7,8%. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat au contribuit la creștere cu +0,5%, cu o pondere de 2,2% la formarea PIB. Influență negativă asupra evoluției PIB au avut activitățile: transport și depozitare (-0,6%), cu o pondere de 4,6% la formarea PIB, tranzacții imobiliare (-0,4%), cu o pondere de 8,3%, Impozitele nete pe produs cu o pondere de 14,6% au influențat la descreșterea PIB cu -0,3%, volumul lor micșorându-se cu 1,8%.

Pe **categoria de utilizări** în semestrul I al anului 2024, creșterea PIB-ului Republicii Moldova față de aceeași perioadă a anului 2023 a fost determinată în principal de două componente majore: consumul final al gospodăriilor și formarea brută de capital fix. Acești doi factori au jucat un rol esențial în dinamizarea economiei și în stimularea activităților economice în diverse sectoare. Cu o pondere semnificativă de 83,1% în formarea PIB, consumul gospodăriilor a fost factorul dominant al creșterii economice în această perioadă. Consumul final a înregistrat o creștere de 2,6%, care s-a tradus într-o contribuție de 2,2% la creșterea PIB-ului. Această creștere a fost susținută de majorarea salariilor, de remitențele trimise de moldovenii din străinătate și de stabilizarea inflației, care a permis gospodăriilor să își mențină sau să își majoreze nivelul de cheltuieli pentru bunuri și servicii. Formarea brută de capital fix a avut o pondere de 20,0% în PIB, reflectând investițiile în infrastructură, echipamente și construcții. Această categorie a înregistrat o creștere semnificativă de 5,9% în semestrul I 2024, contribuind cu +1,2% la creșterea PIB-ului. Creșterea a fost stimulată de investițiile în proiecte de infrastructură,

dezvoltarea sectorului imobiliar și achizițiile de echipamente noi, semnalând o tendință pozitivă în ceea ce privește investițiile pe termen lung și modernizarea economiei.

Rata inflației anuale în primele opt luni a anului 2024 a constituit 4,4%. În această perioadă, inflația a înregistrat o tendință de scădere graduală față de valorile ridicate din 2022 și 2023, datorită politicilor monetare restrictive implementate de BNM și a unor îmbunătățiri în lanțurile de aprovizionare. În lunile de vară (iunie-august), inflația anuală s-a situat în jurul de 5%, în scădere față de nivelurile de două cifre observate în anii precedenți. Această tendință reflectă în mare parte eforturile autorităților de a stabili prețurile, precum și ajustările pieței la noile condiții economice. Prețurile energiei au continuat să exercite presiuni asupra inflației, deși într-o măsură mai redusă decât în anii precedenți. Scăderea relativă a prețurilor internaționale la energie și eforturile guvernamentale de a gestiona costurile energetice pentru populație au contribuit la temperarea inflației. Creșterea consumului final al gospodăriilor (+2,6%) în primele opt luni a alimentat cererea de bunuri și servicii, menținând o anumită presiune asupra prețurilor, în special în sectorul comerțului cu amănuntul.

În primele șapte luni ale anului 2024, **exporturile** Republicii Moldova au înregistrat o scădere. În această perioadă, exporturile de mărfuri au totalizat 2065,5 milioane dolari SUA, ceea ce reprezintă o scădere de 12,0% față de aceeași perioadă din 2023. Exporturile autohtone au constituit 1560,4 milioane dolari SUA (75,5% din total exporturi), marcând o ușoară scădere de 1,4% față de aceeași perioadă a anului precedent, iar reexporturile s-au cifrat la 505,1 milioane dolari SUA (24,5% din total exporturi), înregistrând o scădere semnificativă de 33,9% comparativ cu 2023. Din totalul de exporturi 65,1% sunt către UE, în scădere cu 7,9% față de perioada similară din 2023 și 7,8% în țările CSI, în scădere cu 15,0%. Cele mai importante grupe de produse exportate au fost: Mașini și aparate

electrice 16,8% din total exporturi, legume și fructe (10,8%), Cereale și preparate pe bază de cereale: (10,2%), Seminte și fructe oleaginoase: 8,5%. În ianuarie-iulie 2024, importurile Republicii Moldova au totalizat 5104,6 milioane dolari SUA, înregistrând o creștere de 1,9% față de aceeași perioadă din 2023. Majoritatea importurilor (84,2%) au fost realizate prin transport rutier, urmate de instalațiile fixe de transport și transportul maritim. Importurile din țările Uniunii Europene au constituit 49,3% din total, însumând 2517,6 milioane dolari SUA, cu o creștere de 2,7% comparativ cu 2023. Pe categorii de produse, cele mai importante ponderi le-au avut petrolul și produsele petroliere (11,1%), vehiculele rutiere (8,3%) și mașinile și aparatele electrice (8,1%). **Deficitul balanței comerciale** a crescut, ajungând la 3.039,1 milioane dolari SUA, influențat de decalajul considerabil dintre importuri și exporturi.

În primele șapte luni ale anului 2024, **producția industrială** din Republica Moldova a înregistrat o creștere de 2,3% față de aceeași perioadă a anului precedent. Această creștere a fost susținută în principal de industria extractivă, care a înregistrat un avans de 10,8%, și de industria prelucrătoare, cu o creștere de 1,8%. În același timp, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat a crescut cu 3,9%, contribuind și ea la creșterea totală a producției industriale. În luna iulie 2024, comparativ cu iulie 2023, producția industrială a avut o creștere mai pronunțată, de 13,8%, semnalând o accelerare a activității industriale în a doua parte a perioadei analizate.

În lunile ianuarie-iunie 2023 ale anului 2024, producția agricolă în Republica Moldova a crescut cu 5,5% față de aceeași perioadă a anului precedent. Această creștere a fost generată în principal de o majorare semnificativă a producției vegetale, care a înregistrat un avans de 13,0%, în timp ce producția animalieră a crescut cu 4,4%. Suprafețele însămânțate au totalizat 1560,8 mii ha, fiind cu 1,4% mai mici decât în 2023,

majoritatea aparținând întreprinderilor agricole (57%). În sectorul zootehnic, producția de lapte a scăzut cu 1,3%, în principal din cauza reducerii în gospodăriile populației, deși întreprinderile agricole au înregistrat o creștere semnificativă de 18,8%. Producția de ouă a scăzut cu 10,5%, reflectând dificultățile din sectorul avicol, în special în gospodăriile populației. În general, tendințele pozitive din sectorul vegetal au compensat parțial provocările din producția animalieră.

În ianuarie-iunie 2024, investițiile în active imobilizate în Republica Moldova au totalizat 12,6 miliarde lei, în creștere cu 1,7% față de aceeași perioadă din 2023. Investițiile în imobilizări corporale au crescut cu 0,6%, în timp ce investițiile în imobilizări necorporale au înregistrat o creștere semnificativă de 41,4%. Cele mai mari creșteri s-au înregistrat la investițiile în clădiri rezidențiale (+19,7%), mașini și utilaje (+6,4%) și mijloace de transport (+14,7%). Cu toate acestea, investițiile în clădiri nerezidențiale și construcții inginerești au scăzut cu 8,2% și, respectiv, 24,9%.

Volumul serviciilor de transport a marcat creșteri semnificative la transportul de pasageri, și la volumul mărfurilor transportate. În ianuarie-iunie 2024, transportul public de pasageri din Republica Moldova a înregistrat o creștere de 5,8% în numărul de pasageri transportați, totalizând 141,3 milioane de persoane. Această creștere a fost susținută în principal de transportul rutier (+27,4%) și aerian (+19,1%), în timp ce transportul feroviar, fluvial și electric (troleibuze) au înregistrat scăderi. Transportul de mărfuri a crescut cu 8,2%, atingând un volum de 8,9 milioane tone, iar parcursul mărfurilor s-a majorat cu 1,4%. Transportul rutier a dominat sectorul mărfurilor, deținând o pondere de 84,3% din volumul total transportat, în timp ce transportul feroviar a înregistrat scăderi semnificative. În ansamblu, creșterea în transportul rutier și aerian a contrabalansat scăderile din alte moduri de transport, indicând o tendință pozitivă în sectorul de transport al țării.

Volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul în luna iulie 2024 s-a majorat cu 16,7% față de perioada respectivă a anului precedent, iar volumul comerțului cu ridicata s-a majorat cu 14,6%

Câștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională pentru trimestrul II 2024 a constituit 14069,2 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 15,5% față de trimestrul II 2023 și cu 6,8% față de trimestrul I 2024. În termeni reali în comparație cu anul precedent salariul s-a majorat cu 11,6%. Cele mai mari majorări au avut loc în domeniul industriei extractive (+30,9%), Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+22,5%) și tranzacții imobiliare (+20,3%). În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 11938,3 lei, fiind în creștere cu 17% față de trimestrul II 2022, iar în sectorul real – 14791,3 lei. Cele mai mari salarii s-au înregistrat în domeniile Informații și comunicații – 34070,7 lei, Activități financiare și de asigurări – 27435,9 lei, iar cele mai mici – în Activități de cazare și alimentație publică – 9057,4 lei, Agricultură, silvicultură și pescuit – 10292,8 lei.

Rata șomajului (conform BIM) la nivel de țară pentru trimestrul II 2024 a înregistrat valoarea 3,9%, fiind la același nivel cu trimestrul II 2022.

Exercițiul de prognoză pentru anul 2024 a fost realizată utilizând modelul macroeconomic dezvoltat de INCE, ținând cont atât de impactul crizelor asupra economiei naționale, cât și de eventualele abateri de la tendințele normale care ar putea surveni (Tabelul 7.1).

Modificarea prognozei pentru 2024 poate fi atribuită mai multor factori interni și externi care au influențat așteptările economice ale Republicii Moldova. Creșterea mai slabă decât se aștepta în rândul partenerilor comerciali cheie a dus la o scădere a cererii pentru exporturi, afectând negativ perspectivele economice ale Moldovei. Tensiunile geopolitice și riscurile legate de securitatea regională (cum ar fi conflictul din Ucraina) continuă să aibă un impact negativ asupra activității economice. Aceste condiții afectează cererea pentru exporturile moldovenești, ceea ce explică revizuirea în scădere a prognozelor pentru exporturi și, implicit, a PIB-ului.

Tabelul 7.1. Evoluția indicatorilor macroeconomici principali în anii 2020-2023 și prognoza pentru anul 2024

	Unitatea de măsură	2020	2021	2022	2023	2024
		Efectiv				Prognoza
PIB nominal	mld. lei	199,73	242,1	274,5	300,4	321,8
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	91,7	113,9	95,4	100,7	103
Indicele prețului de consum mediu anual	%	103,8	105,1	128,7	113,4	104,8
Cursul mediu de schimb	lei/USD	17,3	17,7	18,1	18,16	17,8
Export de bunuri	mil.USD	2467	3144	4332	4049	3959
Față de anul precedent	%	88,8	127,5	137,8	93,5	97,8
Import de bunuri	mil.USD	5416	7177	9219	8674	8891
Față de anul precedent	%	92,7	132,5	128,5	94,1	102,5
Soldul negativ al balanței comerciale	mil.USD	2949	4033	4887	4652	4932
Producția industrială în prețuri curente	mld.lei	59,7	70,6	85,5	86,5	94,4
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	94,5	112,1	94,9	96,4	105,4
Producția agricolă în prețuri curente	mld.lei	30,1	48,4	41,0	41,8	43,4

Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	72,8	157,9	70,8	124,5	102
Investiții în active imobilizate	mld.lei	30,1	35,4	37,1	38,4	41,2
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	96,9	109,8	88,4	99	102,5
Salariul nominal mediu lunar	lei	7943	8980	10447	12355	13956
Față de anul precedent						
nominal	%	109,8	113,1	116,3	118,3	113
real	%	105,8	107,6	90,4	104,3	107,8
Rata șomajului	%	3,8	3,2	4,6	4,6	4,3
Transferuri de peste hotare a mijloacelor bănești	mil. dol.	1487	1612	1746	1628	1600

Sursa: BNS, estimările-autorilorortică

Conform prognozelor pentru 2024, PIB-ul nominal este estimat la 321,8 miliarde lei, cu o creștere de doar 3% în prețuri comparabile față de anul precedent. Indicele prețului de consum mediu anual este prognozat la 104,8%, sugerând o ușoară stabilizare a inflației. Exporturile de bunuri sunt anticipate la 3959 milioane USD, în scădere față de 2023, când s-au înregistrat 4049 milioane USD. Importurile sunt proiectate să ajungă la 8891 milioane USD, cu o creștere de 2,5% față de anul anterior, contribuind la adâncirea soldului negativ al balanței comerciale, estimat la 4932 milioane USD.

Scăderea prognozei pentru producția agricolă sugerează așteptări privind condiții meteorologice mai puțin favorabile în a doua jumătate a anului sau alte provocări care ar putea afecta recolta în 2024. Valoarea producției agricole este estimată la 43,4 miliarde lei, cu o creștere de 2% față de 2023. Agricultură este un sector important pentru economia moldovenească, astfel că o recoltă mai slabă are un impact direct asupra PIB-ului și asupra veniturilor din exporturi.

Revizuirea prognozei privind investițiile în active imobilizate indica o scădere a încrederii investitorilor în perspectivele economice. Pentru 2024, investițiile sunt prognozate la 41,2 miliarde lei, cu o creștere moderată de 2,5% față de 2023, sugerând o încetinire în activitatea investițională. Aceasta ar putea fi rezultatul unui climat investițional incert, al unei instabilități politice sau al unor dificultăți

în accesarea finanțării, inclusiv a fondurilor externe.

Salariul nominal mediu lunar este prognozat să crească la 13956 lei, cu o creștere reală estimată la 7,8%, ceea ce poate avea un efect pozitiv asupra consumului intern. Inflația ridicată din anii precedenți și politicile monetare restrictive ale Băncii Naționale a Moldovei ar putea influența negativ cererea internă, reducând consumul și investițiile. Deși prognoza pentru 2024 indică o ușoară stabilizare a inflației, efectele sale asupra economiei din anii anteriori ar putea avea încă un impact asupra creșterii economice în 2024.

Evoluția economică a economiei naționale este determinată și de faptul, că 2024 este un an electoral, cu alegerile prezidențiale și incertitudinea referitoare la rezultatul referendumului din 20 octombrie. Aceste elemente politice sporesc nivelul de instabilitate și incertitudine, ceea ce ar putea afecta planurile de investiții și cheltuielile de consum.

Exercițiul de prognoză este influențat de mai mulți factori, unul din care sunt variabilele exogene interne și externe, care sunt determinate de deciziile politice, de evoluția situației geopolitice. Unul din factorii importanți care va determina evoluția economiei RM sunt prețurile la resursele energetice. Conform prognozelor FMI prețurile la energie sunt așteptate să scadă cu aproximativ 4,6% în 2024, mai puțin decât

se estima anterior, din cauza reducerilor de producție de către OPEC+ (Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol, inclusiv Rusia și alți exportatori de petrol care nu fac parte din OPEC) și a presiunilor din conflictul din Orientul Mijlociu. Modelul a luat în considerare această prognoză, anticipând și o posibilă scădere a prețurilor resurselor energetice în Republica Moldova. Totuși, evoluția economiei naționale va depinde semnificativ de deciziile

luate la nivel guvernamental. În contextul actual, factorii externi au o influență majoră, în special evoluția conflictului militar din Ucraina, care poate afecta lanțurile de aprovizionare, comerțul și prețurile la resursele energetice. De asemenea, trebuie avut în vedere impactul politicilor comerciale ale partenerilor internaționali, fluctuațiile piețelor financiare globale și dinamica piețelor de export.

ANEXE STATISTICE

RESURSE PIB																					
Perioada	PIB			VAB			Agricultura			Industria			Construcții			Alte activități			Impozite nete pe produs		
	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.
	preț. curente			preț. curente			preț. curente			preț. curente			preț. curente			preț. curente			preț. curente		
2019	210098.8	103.6	182594.9	103.9	20718.3	97.7	29744.9	102.6	18153.5	115.9	113978.3	103.6	27503.9	101.4							
2020	206352.0	93.0	179578.5	93.1	19626.8	73.6	28884.6	95.7	19149.6	103.7	111917.5	94.3	26773.5	92.7							
2021	241870.6	113.9	207639.4	113.5	25118.9	145.0	30112.8	112.1	19730.1	84.0	132677.6	114.4	34231.2	117.1							
2022	272555.9	94.1	234386.9	94.3	21593.0	74.2	34452.8	89.2	20174.3	90.0	158166.8	99.8	38169.0	92.4							
2023	300421.3	100.7	258798.7	101.6	22890.4	131.9	32162.4	92.4	18618.4	86.2	183513.7	101.0	41622.6	95.3							
Trimestru I 2021	46523.4	101.8	39487.0	100.7	1260.8	86.1	7292.4	106.1	3107.2	105.5	27826.6	99.6	7036.5	108.6							
Trimestru II 2021	57697.5	121.5	49535.8	119.2	3539.9	92.1	8115.2	119.9	7462.2	122.0	30418.5	122.2	8161.7	138.3							
Trimestru III 2021	69849.5	108.3	60299.0	105.7	11683.5	128.6	7945.9	104.4	6742.9	90.9	33926.7	103.2	9550.4	128.5							
Trimestru IV 2021	66735.8	118.9	57253.6	120.7	7873.0	164.4	30112.8	106.8	5563.3	133.2	36011.2	113.0	9482.6	108.4							
Trimestru I 2022	56266.5	101.1	48124.7	101.2	1305.3	97.9	7007.8	96.0	3937.4	95.6	33819.7	105.0	8141.7	x							
Trimestru II 2022	64326.3	99.1	55212.0	99.6	3381.5	94.0	8044.7	89.2	4759.0	97.0	39026.8	107.4	9114.3	x							
Trimestru III 2022	77178.5	89.7	66806.9	89.5	12338.8	78.6	8439.8	87.3	4869.3	95.3	41158.9	92.3	10371.6	91.3							
Trimestru IV 2022	74784.6	89.4	64243.4	90.3	4567.4	59.5	8905.9	83.4	6608.5	99.7	44161.3	97.5	10541.4	83.8							
Trimestru I 2023	64745.8	99.1	53836.0	96.6	1143.1	96.0	7613.8	79.3	7293.2	92.4	41582.0	101.4	53836.0	96.6							
Trimestru II 2023	71244.1	99.7	61133.6	99.7	3738.5	110.6	7250.1	87.3	4238.7	85.5	45507.2	102.4	9104.2	86.5							
Trimestru III 2023	80841.5	103.3	69519.3	104.8	10570.8	137.7	7757.0	100.0	5635.3	101.7	45153.2	96.5	10943.2	89.3							
Trimestru IV 2023	83589.9	100.2	71855.1	99.8	6785.1	117.2	9518.0	98.9	6322.3	92.5	48820.7	98.3	11734.9	102.4							
Semestru I 2024	137667.8	102.2	118400.8	102.8	5127.7	106.0	16352.0	100.7	6433.3	103.9	89189.3	101.3	19267.0	98.2							

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

UTILIZĂRI PIB														
Perioada	PIB			Consum final			Formarea brută de capital fix			Variația stocurilor			Export net	
	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %	f.p.s.a.p.	mil. MDL	în %
	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	f.p.s.a.p.
2019	210098.8	103.6	206785.8	102.6	53713.9	112.9	1552.2	x	-51953.0	x				
2020	206352.0	93.0	202773.2	94.1	53019.0	97.9	-3085.0	x	-46355.1	x				
2021	241870.6	113.9	238742.1	113.2	58514.0	101.7	10820.6	x	-66206.2	x				
2022	272555.9	94.1	280869.8	97.4	61994.8	93.2	9062.1	x	-79370.8	x				
2023	300421.3	100.7	310394.9	99.2	59040.4	98.7	3251.7	x	-72265.7	x				
Trimestru I 2021	46523.4	101.8	48337.8	102.3	10898.8	114.2	1537.6	x	-14250.8	x				
Trimestrul II 2021	57697.5	121.5	56110.5	122.4	16630.2	124.5	2820.5	x	-17863.7	x				
Trimestrul III 2021	69849.5	108.3	65166.3	110.7	18224.7	92.1	3204.6	x	-16746.1	x				
Trimestrul IV 2021	66735.8	118.9	68502.9	107.4	15631.2	95.3	127.8	x	-17526.2	x				
Trimestrul I 2022	56266.5	101.1	58254.6	102.8	12081.4	98.0	873.95	x	-14943.5	x				
Trimestrul II 2022	64326.3	99.1	65587.0	100.3	15420.6	96.8	703.2	x	-17384.5	x				
Trimestrul III 2022	77178.5	89.7	77423.4	95.2	17908.1	95.6	5806.2	x	-23959.3	x				
Trimestrul IV 2022	74784.6	89.4	79604.8	93.2	16584.6	91.4	1678.8	x	-23083.6	x				
Trimestrul I 2023	63676.3	97.6	68503.4	98.1	13217.3	99.6	649.8	x	-18694.2	x				
Trimestrul II 2023	70237.8	97.8	71117.7	93.3	14172.7	94.1	334.9	x	-15387.6	x				
Trimestrul III 2023	80841.5	103.3	84045.6	98.5	16113.0	95.7	269.4	x	-19965.5	x				
Trimestrul IV 2023	83589.9	100.2	86474.7	99.6	16303.5	104.0	-631.8	x	-18556.4	X				
Semestrul I 2024	137667.8	102.2	140470.2	101.3	27863.7	105.9	4836.2	x	-35502.3	x				

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

PREȚURILE DE CONSUM				
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2019	4,8	7,6	4,2	1,5
2020	3,8	7,4	0,9	2,4
2021	5,1	7,0	6,0	1,3
2022	28,7	31,9	29,3	37,0
2023	13,4	13,2	8,1	21,9
Sem I 2021	1,9	3,4	2,8	-1,6
Sem II 2021	8,3	10,5	9,1	4,2
Sem I 2022	24,2	28,1	18,4	27,2
Sem II 2022	33,0	35,5	22,1	46,1
Sem I 2023	20,5	20,1	11,9	34,7
Sem II 2023	7,4	7,4	4,8	11,7
Sem I 2024	3,9	3,7	6,3	0,1
T I 2022	19,1	23,8	15,4	17,7
T II 2022	29,3	32,3	21,3	36,8
T III 2022	33,9	37,3	23,3	45,3
T IV 2022	32,1	33,7	21,0	46,8
T I 2023	25,1	25,8	15,6	38,8
T II 2023	15,8	14,5	8,2	30,5
T III 2023	9,5	9,8	5,3	16,4
T IV 2023	5,3	5,1	4,3	7,1
T I 2024	4,3	3,5	5,7	2,8
T II 2024	3,5	3,9	6,9	-2,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE							
	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor în construcții, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2019			0,4	1,7	13,0	1,8	3,8
2020		0,7	-7,3	3,4	2,3	2,6	22,5
2021		7,1	7,3	8,7	4,6	8,5	13,7
2022		23,8	112,0	20,1	28,0	26,7	13,6
2023		8,7	36,2	9,8	10,6	12,6	-17,8
T I 2022		15,5	108,1	13,1	13,8	19,3	8,4
T II 2022		24	114,6	20,5	26,8	26,8	12,5
T III 2022		25,6	117,4	23,6	37,5	30,0	22,6
T IV 2022		26,0	119,1	23,0	33,3	30,2	9,4
T I 2023		17,4	54,7	21,3	28,8	24,9	-3,4
T II 2023		11,8	54,7	10,6	11,1	14,8	-18,2
T III 2023		8,7	43,9	6,5	2,8	10,1	-21,7
T IV 2023		4,4	4,5	2,6	3,5	2,9	-24
T I 2024		5,4	-7,5	-1,5	5,6	-2,4	-20,5
T II 2024		3,1	-4,1	0,1	8,3	-1,9	7,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

CURSUL VALUTAR					
	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritmull de creștere a cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmull de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	
2019	17,6	19,7	4,6	-0,6	
2020	17,3	19,7	-1,6	0,1	
2021	17,7	20,9	2,3	6,1	
2022	18,9	19,9	6,8	-4,8	
2023	17,6	18,9	-6,7	-4,9	
T I 2021	17,5	21,1	-0,5	8,8	
T II 2021	17,8	21,5	0,4	9,9	
T III 2021	17,8	21,0	6,0	7,0	
T IV 2021	17,6	20,1	2,7	-1,4	
T I 2022	18,1	20,3	3,4	-3,8	
T II 2022	18,8	20,1	5,6	-6,4	
T III 2022	19,3	19,5	8,5	-7,1	
T IV 2022	19,3	19,7	9,8	-2,1	
T I 2023	18,8	20,2	4,1	-0,4	
T II 2023	18,0	19,6	-4,6	-2,7	
T III 2023	17,9	19,5	-7,2	0,1	
T IV 2023	17,9	19,3	-7,2	-2,1	
T I 2024	17,7	19	-5,9	-4,7	
T II 2024	17,8	19,1	-1,0	-2,1	

Sursa: Conform datelor BNM, calculele INCE.

POLITICA MONETARĂ					
	Agregatul monetar M0, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M1, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M2, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M3, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Baza monetară, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)
2019	22953,2	42629,7	63137,0	89950,7	46851,0
2020	29818,9	55301,0	75896,8	107631,0	55638,7
2021	31461,4	58246,6	79894,0	117371,7	56743,2
2022	34406,0	63499,9	91040,0	123086,9	74979,6
2023	38555,3	80090,3	110033,5	149182,0	82371,0
T I 2021	33829,2	69301,0	99128,8	132591,9	7612,9
T II 2021	33523,0	70677,8	101103,8	134787,3	74170,9
T III 2021	34303,1	71564,7	102324,6	138089,5	77412,2
T IV 2021	35687,8	72123,7	103159,3	139013,4	79950,0
T I 2022	36046,0	70737,1	101544,6	137935,7	78182,6
T II 2022	35966,4	71739,9	101942,0	139215,4	78344,6
T III 2022	36067,7	72353,8	102576,1	140204,7	78757,8
T IV 2022	36798,9	74732,2	104786,5	143185,4	80262,2
T I 2023	38555,3	80090,3	110033,5	149182,0	82371,0
T II 2023	37827,8	79704,2	109600,3	148844,4	81653,1
T III 2023	38154,2	83264,6	112413,7	152217,8	82968,1
T IV 2023	38555,3	80090,3	110033,5	149182,0	82371,0
T I 2024	38487,4	83965,4	113017,0	152875,8	81705,5
T II 2024	40482,9	88443,6	117489,5	157787,0	84172,4

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

POLITICA MONETARĂ									
	Rata de bază, %	CBN, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la credite overnight, %	Credite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Depozite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata rezervelor obligatorii atrase în MDL, %		
Ianuarie 2023	20,00	8292,4	22,00	101,9	18,00	419,7	34		
Februarie 2023	20,00/17,00	11171,5	22,00/19,00	14,3	18,00/15,00	996,6	34		
Martie 2023	17,00/14,00	14672,2	19,00/16,00	-	15,00/12,00	350,1	34		
Aprilie 2023	14,00	12976,6	16,00	6,0	12,00	486,8	34		
Mai 2023	14,00/10,00	13423	16,00/12,00	2,4	12,00/8,00	291,6	34		
Iunie 2023	10,00/6,00	14978,4	12,00/8,00	71,0	8,00/4,00	382,7	34		
Iulie 2023	6,00	11034,5	8,00	-	4,00	568,0	34		
August 2023	6,00	9280,9	8,00	53,2	4,00	184,7	34		
Septembrie 2023	6,00	7834,9	8,00	-	4,00	319,5	34		
Octombrie 2023	6,00	7920,1	8,00	-	4,00	203,8	34		
Noiembrie 2023	4,75	8743,3	6,75	15	2,75	279,1	33		
Decembrie 2023	4,75	10806,9	6,75	-	2,75	317	33		
Ianuarie 2024	4,75	12110,8	6,75	48,5	2,75	256,9	33		
Februarie 2024	4,25	11315	6,25	-	2,25	421,5	33		
Martie 2024	4,25/3,75	11749,3	6,25/5,75	23,7	2,25/1,75	524,2	33		
Aprilie 2024	3,75		5,75		1,75		33		
Mai 2024									
Iunie 2024									
Iulie 2024									
August 2024									
Septembrie 2024									

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

FINANȚE PUBLICE							
Perioada	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Presiunea fiscală, %	
2019	62949,2	8,5	69 171	16	5738,7	30,31	
2020	62655,3	-0,5	73274,9	11,1	10619,6	30,36	
2021	77373,1	23,5	82013,6	11,9	4640,5	31,98	
2022	91505,4	18,3	100374,0	22,4	8868,6	33,57	
2023	102299,2	11,8	117871	17,4	15571,8	34,1	
Trimestru I 2021	16698,8	11,1	17294,6	12,1	595,8		
Trimestru II 2021	34933,2	20,3	38380	18,1	3446,8		
Trimestru III 2021	54076,8	21,2	56523,5	13,1	2446,7		
Trimestru IV 2021	77373,1	23,5	82013,6	11,9	4640,5		
Trimestru I 2022	20075,9	20,2	21281,6	23,1	1205,7		
Trimestru II 2022	41703,3	19,4	45130,4	17,6	3427,1		
Trimestru III 2022	65568,5	21,3	67485,3	19,4	1916,8		
Trimestru IV 2022	91505,4	18,3	100374,0	22,4	8868,6		
Trimestru I 2023	23968,2	19,4	25939,4	21,9	1971,2		
Trimestru II 2023	47063,6	12,9	54226,6	20,2	7163		
Trimestru III 2023	73874,4	12,7	82114,6	21,7	8240,2		
Trimestru IV 2023	102299,2	11,8	117871	17,4	15571,8		
Trimestru I 2024	25346,4	5,8	27688	6,7	54226,6		
Trimestru II 2024	52178,9	10,9	57706,9	6,4	57706,9		

SECTORUL BANCAR															
Perioada	Indicatori				Structura Depozitelor, %				Veniturile și profitabilitatea, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %		
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligațiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite mil. MDL*	depozite ale fizice/total depozite	depozite pers. juridice/total depozite	depozite in valută/total depozite	Rent. activelor	Rent. capitalului	principiul I	principiul II > 20 %	în moneda națională	în moneda străină	în moneda națională	în moneda străină
2019	90599,4	74190,1	40375,4	68357,6	66,71	33,29	40,98	2,47	14,63	0,72	50,65	5,26	1,10	8,43	4,33
2020	103923,6	85908,1	45649,2	79644,7	63,74	36,07	41,83	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
2021	118534,2	99100,3	56359,2	90081,89	62,08	37,92	42,61	2,01	12,35	0,74	48,54	4,13	0,39	8,84	3,93
2022	131443,7	108164	61627,2	94968,57	62,14	37,86	39,96	2,89	17,03	0,67	0	13,2	2,46	13,97	5,13
2023	153929,6	127287	63895,5	113861,26	58,92	41,08	36,85	2,78	16,20	0,69	0	4,13	2,21	10,22	6,8
T I 2021	104528,7	86297,2	46643,1	79058,2	65,77	34,23	41,39	1,55	9,27	0,69	50,39	3,49	0,55	7,23	4,15
T II 2021	109691,5	90936,9	49932,4	82925,6	65,21	34,79	41,30	1,71	10,24	0,72	49,91	3,18	0,5	6,79	4,1
T III 2021	113780,5	94948,5	53356,4	86473,64	62,93	37,07	42,41	1,96	11,98	0,76	48,62	3,19	3,45	6,84	4,1
T IV 2021	118534,2	99100,3	56359,2	90081,89	62,08	37,92	42,61	2,01	12,35	0,74	48,54	4,13	0,39	8,84	3,93
T I 2022	118270,2	97922,1	58065,3	83916,42	61,14	38,86	44,48	2,71	15,97	0,74	0	5,41	0,48	9,64	3,96
T II 2022	120397,6	99211,9	60193,5	85786,80	61,26	38,74	43,49	2,64	15,83	0,74	0	9,5	0,44	11,3	4,04
T III 2022	124995,3	102591,1	60233,3	87982,87	60,91	39,09	42,31	3,1	18,09	0,74	0	12,4	0,74	13,41	4,27
T VI 2022	131443,7	108164	61627,2	94968,57	62,14	37,86	39,96	2,89	17,03	0,67	0	13,2	2,46	13,97	5,13
T I 2023	138271,7	113535	61121,6	100153,88	60,66	39,34	36,59	3,15	18,33	0,66	0	9,94	2,1	14,29	5,77
T II 2023	144446,8	119534	61987,6	106260,61	60,00	40,00	35,89	3,43	19,82	0,64	0	6,29	2,59	12,61	6,36
T III 2023	144855,5	118993	62298,9	105972,38	60,80	39,20	37,37	3,08	17,91	0,66	0	4,29	2,19	11,15	6,95
T VI 2023	153929,6	127287	63895,5	113861,26	58,92	41,08	36,85	2,78	16,20	0,69	0	4,13	2,21	10,22	6,8
T I 2024	157813,6	130793	65246,1	117479,66	57,78	42,22	36,02	2,10	12,12	0,70	0	3,55	1,50	9,48	6,36
T II 2024	161246,2	135153	69613,8	120455,76	58,64	41,36	35,55	2,18	12,97	0,70	0	3,14	1,41	8,89	6,04

* stoc la sfârșitul perioadei

SECTORUL BANCAR															
Perioada	Indicatori			Structura Depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %		
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligațiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite mil. MDL*	depozite fiz./total depozite	depozite ale pers. jur./total depozite	depozite în moneda valutară/total depozite	ROA	ROE	principiul I	principiul II > 20 %	în moneda națională	în moneda străină	în mone da naționa lă	în monedă străină
Ianuarie 2023	133342,8	109550	60506,6	96098,90	62,18	37,82	38,59	4,1	23,93	0,66	0	13,04	2,36	14,26	5,76
Februarie 2023	135711,3	111458	60526,1	97978,53	61,62	38,38	37,41	3,79	22,01	0,66	0	11,1	2,29	14,34	5,72
Martie 2023	138271,7	113535	61121,6	100153,88	60,66	39,34	36,59	3,15	18,33	0,66	0	9,94	2,1	14,29	5,77
Aprilie 2023	139987,5	114919	61260,3	101423,98	60,70	39,30	35,36	3,19	18,61	0,65	0	8,26	2,13	13,63	5,98
Mai 2023	142143,7	116772	60788,5	103829,13	59,22	40,78	34,72	3,57	20,72	0,65	0	7,64	2,16	13,36	6,02
Iunie 2023	144446,8	119534	61987,6	106551,96	60,00	40,00	35,89	3,43	19,82	0,64	0	6,29	2,59	12,61	6,36
Iulie 2023	144379,7	119187	62015,1	106260,61	60,38	39,62	36,23	3,57	20,66	0,64	0	5,08	2,54	11,73	6,48
August 2023	143006,2	117451	61890,7	104686,82	31,27	38,73	37,02	3,8	22,06	0,651	0	4,52	2,18	11,33	6,67
Septembrie 2023	144855,5	118993	62298,9	105972,38	60,80	39,20	37,37	3,08	17,91	0,66	0	4,29	2,19	11,15	6,95
Octombrie 2023	144855,5	120325	62298,9	106998,44	60,75	39,25	37,47	3,0	17,47	0,67	0	4,3	1,96	10,74	6,49
Noiembrie 2023	146469,9	122434	63365,9	109189,95	60,48	39,52	37,33	2,93	17,03	0,70	0	4,29	1,79	10,58	6,67
Decembrie 2023	153929,6	127287	63895,5	113861,26	58,92	41,08	36,85	2,78	16,20	0,69	0	4,13	2,21	10,22	6,8
Ianuarie 2024	157121,3	127315	62703,2	114330,28	58,57	41,43	36,61	2,52	15,02	0,68	0	4,18	1,86	9,97	6,59
Februarie 2024	154123,7	130358	63987,0	117264,96	57,75	42,25	36,16	2,15	12,84	0,68	0	3,81	1,8	9,63	6,34
Martie 2024	157813,6	130793	65246,1	117479,66	57,78	42,22	36,02	2,10	12,12	0,70	0	3,55	1,50	9,48	6,36
Aprilie 2024	159601,2	130781	66901,8	119079,89	57,64	42,36	35,67	2,19	12,77	0,70	3,23		1,56	9,19	6,04
Mai 2024	161481,7	133907	67836,5	120441,54	57,50	42,50	35,66	2,15	12,65	0,70	3,32		1,44	9,18	6,09
Iunie 2024	161246,2	135153	69613,8	120455,76	58,64	41,36	35,55	2,18	12,97	0,70	3,14		1,41	8,89	6,04
Iulie 2024	162440,9	135830	70737,0	122413,12	58,19	41,81	35,17	2,41	14,5	0,71	2,99		1,46	8,82	5,95
August 2024	164356,0	137592	72178,1	124223,06	57,50	42,50	36,00	2,44	14,78	0,72	3,18		1,36	8,68	5,93

* stoc la sfârșitul perioadei

SECTORUL EXTERN: BALANȚA DE PLĂȚI

Perioada	Cont Curent	Cotul de Capital	Contul financiar	Investiții directe, nete
2019	-1111,56	-54,99	-1148,95	-467,93
2020	-892,51	-65,67	-1042,13	-151,72
2021	-1699,35	-51,02	-1715,57	-381,86
2022	-2482,26	20,18	-2462,08	-541,08
2023	-1973,65	81,85	-1837,46	-416,26
Trimestrul I 2022	-565,67	-7,59	-616,18	-177,15
Trimestrul II 2022	-465,90	-2,04	-436,57	-111,35
Trimestrul III 2022	-629,53	-9,56	-619,67	-192,08
Trimestrul IV 2022	-821,16	20,22	-765,24	-60,50
Trimestrul I 2023	-498,78	14,17	-465,47	-139,13
Trimestrul II 2023	-396,14	25,09	-294,67	-58,12
Trimestrul III 2023	-555,86	24,97	-616,28	-105,74
Trimestrul IV 2023	-522,87	17,62	-461,04	-113,27
Trimestrul I 2024	-444,04	13,42	-526,16	-35,85
Trimestrul II 2024	-697,87	15,69	530,24	-69,54

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI														
Perioada	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri. mil. USD				Valoarea exportului. mil. USD				Valoarea importului. mil. USD				Exportul net. mil. USD	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări		
2019	8621,3	1856,1	4694,1	2075,3	2779,5	439,2	1818,7	525,6	5841,8	1416,9	2875,4	1549,7	-3062,3	47,6
2020	7901	1694,6	4128,8	2077,5	2485,2	377	1658,4	449,8	5415,7	1317,6	2470,4	1627,7	-2930,5	45,9
2021	10321,0	2371,5	5068,5	2881,0	3144,4	466,2	1919,4	758,8	7176,6	1905,3	3149,1	2122,2	-4032,2	43,8
2022	13552,8	3227,4	6898,8	3426,6	4335,0	1043,0	2539,8	752,2	9218,6	2184,4	4359,0	2674,4	4882,8	49,1
2023	12722,3	2506,6	9341,4	3380,9	4048,6	890,9	2646,8	504,9	8673,7	1609,7	4188	2876	4625,1	46,8
Trimestrul I 2021	2235,7	472,6	1171,1	592,3	684,6	112	439,3	133,4	1551,1	360,7	731,8	458,9	866,5	44,1
Trimestrul II 2021	2362,1	478,5	1236,6	647	646,8	96,5	419,6	130,7	1715,3	382	817	516,3	1068,5	37,7
Trimestrul III 2021	2578,4	605,5	1203,8	769,1	771,8	114,5	429,1	228,2	1806,6	491,0	774,7	540,9	1034,8	42,7
Trimestrul IV 2021	3143,5	814,8	1456,5	827,2	1041,4	143,2	630,4	267,5	2102,4	671,6	826,1	604,7	1061,3	49,5
Trimestrul I 2022	3100,4	731,5	1611,8	757,1	1062,8	102,6	713,5	246,7	2037,6	628,9	898,3	510,4	974,8	52,2
Trimestrul II 2022	3540,2	833,1	1789,4	917,7	1228,7	308,4	696,3	224,0	2311,5	524,7	1093,1	693,7	1082,8	53,2
Trimestrul III 2022	3371,6	876,6	1614,8	880,2	986,2	316,3	530,8	139,1	2385,4	560,3	1084,0	741,1	1399,2	48,7
Trimestrul IV 2022	3540,6	786,2	1882,8	871,6	1057,3	315,7	599,2	142,4	2483,3	470,5	1283,6	729,2	1426,0	42,6
Trimestrul I 2023	3378,9	791,2	1781,1	806,6	1072,0	266,3	667,3	138,4	2306,9	524,9	113,8	668,2	1234,9	46,4
Trimestrul II 2023	3035,9	623,1	1583,6	829,2	970,5	257,5	583,9	129,1	2065,4	365,6	999,7	700,1	1094,9	47,0
Trimestrul III 2023	3014,5	488,4	1672,2	853,9	973,9	196,8	676,3	100,8	2040,6	291,6	995,9	953,1	1066,7	47,7
Trimestrul IV 2023	3293,0	603,9	1797,9	891,2	1032,2	176,3	719,3	136,6	2260,8	427,6	1078,6	754,6	1228,6	45,9
Trimestrul I 2024	3076,6	154,6	1623	1298,9	921,5	66,2	605,3	250	2155,1	88,4	1017,7	1048,9	1233,6	42,8
Trimestrul II 2024	3020,1	153,1	1646,6	1220,5	859,0	74,5	552,5	232,0	2161,1	78,6	1094,1	988,5	1302,1	39,7

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: INDICIIL COMERȚULUI CU BUNURI							
Perioada	Indicii valorici ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorici ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	
2019	102,7	101,5	96,2	96,8	106,8	104,9	
2020	88,9	92,6	107,6	94,05	82,6	98,1	
2021	127,7	134,7	109,6	114,2	117,0	117,8	
2022	143,6	129	109,01	117,9	131,7	109,5	
2023	94,1	94,7	88,3	96,9	106,5	97,5	
Trimestrul I 2021	101,4	113,6	113,6	104,1	89,3	109,2	
Trimestrul II 2021	130,6	166,8	110,6	116,0	118,1	143,8	
Trimestrul III 2021	136,1	125,8	108,1	115,1	125,9	109,1	
Trimestrul IV 2021	142,7	132,7	105,9	121,6	134,7	109,2	
Trimestrul I 2022	155,2	131,4	108,7	127,1	142,7	103,4	
Trimestrul II 2022	189,8	134,6	107,9	117,6	175,9	114,5	
Trimestrul III 2022	127,8	131,9	113,5	117,4	112,5	112,4	
Trimestrul IV 2022	101,6	118,1	106,1	109,9	95,7	107,5	
Trimestrul I 2023	100,9	113,1	94,4	105,1	106,9	107,7	
Trimestrul II 2023	79,0	89,3	84,1	93,1	93,9	96,0	
Trimestrul III 2023	98,5	85,5	85,6	96,6	115,1	88,5	
Trimestrul IV 2023	97,9	91,0	88,9	92,8	110,1	98,1	
Trimestrul I 2024	86,0	93,4	89,4	89,7	86,2	104,1	
Trimestrul II 2024	88,5	104,6	98,5	97,2	89,9	107,6	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN

Valoarea exporturilor, mil.USD

	T1/21	T2/21	T3/21	T4/21	T1/22	T2/22	T3/22	T4/22	T1/23	T2/23	T3/23	T4/23	T1/24	T2/24
Total export	684,6	646,8	771,8	1041,4	1062,8	1227,7	986,2	1057,3	1072,0	970,6	973,8	1032,2	921,5	859,0
Produce agroalimentare	194,9	179,3	307,7	459,5	611,5	431,6	280,3	408,7	385,8	284,0	324,1	422,3	364,9	264,7
Fruite și legume	72,6	60,6	72	109,8	69,4	96,5	48,3	62,0	91,8	67,6	83,3	141,9	110,5	83,5
Cereale	30,4	28,6	159,3	170,4	177,7	150,1	63,1	32,6	119,3	70,3	108,9	130,8	110,6	64,7
Semințe oleaginoase	57,2	20,2	60,4	118,9	146,7	111,3	67,5	66,9	48,5	43,8	104,0	86,0	77,0	74,3
Băuturi	45,3	48,9	46,1	56,5	46,7	40,8	65,9	65,3	52,9	52,3	52,8	58,1	51,8	62,3
Uleiuri	24,7	19,3	2,9	74,16	101,2	128,4	53,4	93,2	83,9	57,5	51,3	55,8	60,7	21,6
Mașini și echipamente electrice	174,0	171,7	127,9	161,6	144,8	163,4	122,7	144,7	211,4	209,8	178,4	195,2	188,9	212,6
Materiale textile	49,9	64,5	64,4	64,1	72,7	62,3	76,6	94,2	72,1	74,4	73,5	68,0	62,6	66,2
Medicamente	20,9	15,1	23,8	26,5	18,3	8,8	7,2	11,2	11,4	10,9	10,5	12,0	13,8	16,6
Mobilă	44,0	36,4	35,5	41,2	42,2	39,4	37,1	39,3	38,6	33,4	35,9	36,1	34,4	32,8

Valoarea importurilor, mil.USD

	T1/21	T2/21	T3/21	T4/21	T1/22	T11/22	T11/22	T11/22	T1/23	T2/23	T3/23	T4/23	T1/24	T2/24
Total import	1551,1	1715,3	1806,6	2102,4	2037,6	2308,0	2385,4	2463,3	2306,9	2065,4	2040,6	2260,8	2155,1	2161,1
Produce alimentare și animale vii	262,1	247,8	214,7	261,3	302,8	255,2	305,7	307,4	361,4	298,7	285,8	335,2	374,1	356,7
Uleiuri, grăsimi	3,6	3,2	7,0	9,1	7,9	44,9	12,5	5,7	12,3	8,2	7,6	7,8	16,1	23,1
Băuturi și tutun	24,3	33,2	40,6	34,9	22,6	36,2	38,8	34,8	27,6	38,7	42,8	37,3	30,6	47,9
Produce minerale	240,1	259,8	261,8	272,2	237	230,6	247,7	259,0	667,8	445,0	408,4	477,4	492,3	298,8
Produce farmaceutice	70,1	79,63	86,7	100,0	76,2	71,4	62,0	69,1	80,2	67,4	68,8	83,4	78,9	78,9
Mașini și echipamente, aparate de înregistrat...	396,1	438,6	463,6	525,1	297,3	349,9	378,7	382,3	331,0	370,9	373,8	418,6	353,1	415,9

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

ÎNREGISTRAREA ȘI RADIEREA ÎNTRERINDERILOR		
Perioada	Înregistrarea întreprinderilor	Radiera întreprinderilor
2019	6136	10166
2020	5894	11910
2021	6834	6603
2022	6396	4892
2023	7729	8664
Ian. 2023	588	591
Feb. 2023	657	524
Mar. 2023	722	864
Apr. 2023	592	968
Mai 2023	677	624
Iunie 2023	645	614
Iulie 2023	626	600
Aug. 2023	672	673
Septem. 2023	635	1122
Oct. 2023	660	813
Noiem. 2023	716	576
Dec. 2023	539	695
Ian. 2024	619	939
Feb. 2024	816	1346
Mar. 2024	744	1059
Apr. 2024	787	1171
Mai 2024	660	653
Iunie 2024	734	599

Sursa: Agenția Servicii Publice. <http://www.date.gov.md>

PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ																		
Perioada	Numărul persoanelor active economic (mii pers.)	Rata de activitate a populației, %				Numărul persoanelor ocupate (mii pers.)	Rata de ocupare a populației, %				Numărul șomerilor BIM (mii pers.)	Rata șomajului, %						
		Total	bărbați	femei	urban		rural	Total	bărbați	femei		urban	rural	Total	bărbați	femei	urban	rural
2019*	919,3	42,3	47,0	38,2	49,4	37,6	872,4	40,1	44,2	36,5	47,0	35,6	46,9	5,1	5,8	4,4	4,9	5,3
2020*	867,3	40,3	45,1	36,1	46,5	36,3	834,2	38,8	43,1	35,0	44,4	35,1	33,1	3,8	4,3	3,2	4,5	3,3
2021*	871,6	41,1	46,5	36,4	47,1	37,2	843,4	39,8	44,7	35,4	45,6	36,0	28,2	3,2	3,8	2,5	3,2	3,2
2022*	890,0	41,8	46,3	37,8	49,1	37,1	862,3	40,5	44,7	36,8	47,3	36,1	27,7	3,1	3,5	2,6	3,6	2,7
2023*	929,5	45,1	49,5	41,4	49,8	41,7	886,9	43,1	47,1	39,7	47,4	39,9	42,6	4,6	5,0	4,2	4,8	4,4
Trimestrul I 2021*	833,9	39,3	44,3	35,0	46,9	34,5	798,1	37,6	41,9	33,9	45,1	32,9	35,8	4,3	5,4	3,1	3,9	4,6
Trimestrul II 2021*	874,0	41,2	47,3	35,9	46,0	38,1	842,6	39,7	45,6	34,5	44,0	37,0	31,4	3,6	3,5	3,7	4,4	3,0
Trimestrul III 2021*	908,3	42,8	48,8	37,7	47,4	39,8	885,7	41,8	47,2	37,1	46,2	38,9	22,6	2,5	3,3	1,6	2,6	2,4
Trimestrul IV 2021*	870,3	41,0	45,7	37,0	48,1	36,5	847,4	40,0	44,2	36,2	47,1	35,4	22,9	2,6	3,3	1,9	2,0	3,2
Trimestrul I 2022*	854,2	40,1	44,4	36,3	48,6	34,7	828,5	38,9	42,7	35,5	47,1	33,7	25,7	3,0	3,8	2,1	3,1	2,9
Trimestrul II 2022*	900,4	42,3	47,1	38,0	49,2	37,9	878,9	41,3	45,9	37,2	47,5	37,3	21,6	2,4	2,6	2,2	3,5	1,5
Trimestrul III 2022*	901,8	42,3	46,5	38,7	48,9	38,1	879,5	41,3	45,3	37,8	47,2	37,5	22,3	2,5	2,6	2,4	3,5	1,6
Trimestrul IV 2022*	903,7	42,4	47,2	38,3	49,7	37,7	862,4	40,5	44,8	36,8	47,7	35,9	41,2	4,6	5,2	3,9	4,2	4,9
Trimestrul I 2023*	916,1	44,5	49,6	40,2	51,1	39,6	865,3	42,0	46,5	38,2	48,6	37,2	50,8	5,5	6,2	4,9	4,9	6,2
Trimestrul II 2023*	935,1	45,4	49,8	41,8	49,1	42,7	899,6	43,7	47,6	40,4	46,7	41,5	35,5	3,8	4,3	3,3	5,0	2,8
Trimestrul III 2023*	947,1	46,0	50,6	42,1	48,6	44,1	907,9	44,1	48,3	40,5	46,1	42,6	39,2	4,1	4,5	3,8	5,1	3,4
Trimestrul IV 2023*	919,6	44,7	48,2	41,6	50,5	40,3	874,7	42,5	45,9	39,6	48,3	38,2	45,0	4,9	4,9	4,9	4,4	5,4
Trimestrul I 2024*	896,5	44,8	47,4	42,7	51,9	39,4	856,8	42,9	45,3	40,8	49,7	37,6	39,7	4,4	4,5	4,4	4,2	4,7
Trimestrul II 2024*	900,1	45,0	49,0	41,7	50,4	40,9	865,2	43,3	47,1	40,1	48,3	39,5	34,9	3,9	3,8	4,0	4,3	3,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Note: La estimarea rezultatelor cercetării Anchetei Forței de Muncă s-a utilizat numărul populației cu reședință obișnuită.

*În 2019, în metodologia Anchetei Forței de Muncă a fost implementat un nou plan de sondaj și a fost revizuită definiția ocupării și, prin urmare, datele nu sunt comparabile cu cele din anii precedenți.

Perioada	REMUNERAREA MUNCII										
	Câștigul salarial mediu lunar - Total			Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %			Indicele câștigului salarial real lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %				
	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR		
Trimestrul I 2021	8468,6	484,1	401,1	110,9	111,5	101,9	110,9	111,5	101,9	110,0	
Trimestrul II 2021	9044,5	507,3	421,3	115,2	114,8	104,8	115,2	114,8	104,8	111,8	
Trimestrul III 2021	9175,7	515,4	437,0	113,6	107,3	106,2	113,6	107,3	106,2	108,3	
Trimestrul IV 2021	9767,6	555,0	485,1	110,2	107,3	111,8	110,2	107,3	111,8	98,7	
Trimestrul I 2022	9560,8	528,4	470,8	112,9	109,2	117,4	112,9	109,2	117,4	94,8	
Trimestrul II 2022	10376,2	551,2	516,5	114,7	108,7	122,6	114,7	108,7	122,6	88,7	
Trimestrul III 2022	10648,1	551,1	546,1	116,0	106,9	125,0	116,0	106,9	125,0	86,6	
Trimestrul IV 2022	11539,1	596,2	585,5	118,1	107,4	120,7	118,1	107,4	120,7	89,4	
Trimestrul I 2023	11486,2	609,5	568,1	120,1	115,3	120,7	120,1	115,3	120,7	96,1	
Trimestrul II 2023	12175,9	678,3	622,7	117,3	123,1	120,6	117,3	123,1	120,6	101,3	
Trimestrul III 2023	12357,2	689,5	632,9	116,1	125,1	115,9	116,1	125,1	115,9	105,9	
Trimestrul IV 2023	13401,1	747,2	694,9	116,1	125,3	118,7	116,1	125,3	118,7	110,3	
Trimestrul I 2024	13170,3	742,3	683,3	114,7	121,8	120,3	114,7	121,8	120,3	110,0	
Trimestrul II 2024	14069,2	791,6	735,1	115,5	116,7	118,1	115,5	116,7	118,1	111,6	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

REMUNERAREA MUNCII DUPĂ ACTIVITĂȚI ECONOMICE																	
Activități economice	Total economie	Agricultura, silvicultura și pescuit	Industrie	Construcții	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	Transport și depozitare	Activități de cazare și alimentație publică	Informații și comunicații	Activități financiare și de asigurări	Tranzacții imobiliare	Activități profesionale, științifice și tehnice	Activități de servicii administrative și activități de servicii	Administrație publică și apărare; învățământ	Sănătate și asistență socială	Artă, activități de recreere și de spectacol	Alte activități de servicii	
Trimestrul I 2021	8468,6	4835,7	7655,0	7211,5	7462,6	6655,1	5105,0	19914,5	15428,9	6888,4	10791,1	6516,4	9876,3	7149,2	10639,2	5908,4	9998,1
Trimestrul II 2021	9044,5	5206,4	8197,0	7880,2	7982,3	7156,5	5184,8	21753,9	16698,6	7304,3	11421,3	6773,0	10273,5	7593,7	11574,7	6169,3	10525,7
Trimestrul III 2021	9175,7	6126,0	8528,5	8530,5	8408,8	7856,6	5706,4	21703,6	16684,9	7537,1	11775,5	6989,9	10348,4	7184,7	10833,9	6169,1	10981,4
Trimestrul IV 2021	9767,6	6850,4	8953,8	8774,8	8804,6	7827,6	5723,8	22335,3	18666,9	7767,6	12351,0	7269,5	11085,8	7832,2	12132,9	6903,5	11630,8
2021	9115,9	5790,9	8333,6	8106,2	8163,5	7376,8	5442,9	21429	16878,3	7371,6	11582,9	6887,8	10395,7	7440,5	11299,5	6289,2	10784,9
Trimestrul I 2022	9560,8	6258,2	8633,6	8158,8	8715,6	7587,4	6130,4	24489,0	17365,9	7764,0	11475,7	6963,0	10829,8	7833,6	10781,4	6610,7	11791,3
Trimestrul II 2022	10376,2	6667,2	9533,9	9138,4	9246,1	8363,9	6658,2	26517,9	20401,2	8460,0	12668,9	7759,6	11790,6	8288,6	11730,3	7258,9	12566,3
Trimestrul III 2022	10648,1	7333,6	10123,7	9913,1	9703,7	9775,4	7184,6	26399,6	20623,4	8712,0	12698,6	8039,5	11675,9	8126,2	11207,1	7252,7	13186,2
Trimestrul IV 2022	11539,1	7709,4	10315,5	10051,4	10128,3	9999,7	7370,7	28730,4	22940,9	8859,6	14311,8	8448,2	13330,1	9418,7	12863,8	8312,4	14591,5
2022	10529,1	7000,7	9647,4	9316,6	9443,2	8936,8	6850,9	26537,3	20327,2	8441,8	12767,2	7801,2	11901,7	8417,1	11651,1	7361,1	13047,7
Trimestrul I 2023	11486,2	7046,4	10181,5	9780,5	10366,5	10442,6	7217,0	29841,8	21711,9	9173,0	13467,8	9275,9	12659,7	9577,7	12122,0	8583,6	14337,1
Trimestrul II 2023	12175,9	7643,0	11073,5	10188,5	10860,4	10684,6	7445,8	30521,3	24704,0	9699,9	13905,8	9546,3	13455,9	9950,1	13585,9	9047,8	14691,7
Trimestrul III 2023	12357,2	8344,3	11545,0	10778,8	11487,7	11098,6	7876,2	30309,5	23463,7	9878,4	14330,0	9585,6	13733,9	9662,9	13064,8	8644,9	15550,6
Trimestrul IV 2023	13401,1	8843,6	12065,2	11455,5	11897,2	11112,5	8163,4	31367,0	25751,6	10406,8	15478,9	9696,8	15590,8	10989,0	15804,0	10005,3	16782,6
2023	12354,7	7982,9	11210,6	10564,6	11152,2	10833,3	7676,4	30509,2	23910,2	9788,7	14293,0	9525,4	13859,7	10046,2	13647,5	9071,7	15341,5
Trimestrul I 2024	13170,3	8201,8	11955,1	11231,7	11965,5	11099,2	8605,6	32372,5	24513,5	10983,2	14782,2	9950,2	14891,6	10932,5	14045,4	9726,4	16623,6
Trimestrul II 2024	14069,2	9057,4	12823,0	12013,7	12573,6	11832,6	8924,7	34070,7	27435,9	11671,4	15764,9	11427,8	15814,6	11365,1	16136,3	10292,8	16141,8

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Notă: Informația cuprinde unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

Perioada	INFRAȚIUNI																						
	Infrați- uni înregis- trate – total (cauze)	Infrațiuni contra vieții și sănătății persoanei (cauze)			Infrațiuni privind viața sexuală (cauze)			Infrațiuni contra patrimoniului (cauze)							Infrațiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale (cauze)		Infrațiuni contra familiei și minorilor (cauze)		Infrațiuni economice (cauze)			Infrațiuni contra securității publice și a ordinii publice (cauze)	
		Total	Omor	Vătămare intenționată gravă	Total	Viol	Total	Furt	Tălhărie	Jaf	Escrocherie	Pungășe	Șantaj	Total	Infrațiuni legate de droguri	Total	Trafic de copii	Total	Contrabandă	Fabricarea hoțiilor etc.	Total	Huliganism	
2019	31657	1127	175	199	644	331	15116	98	645	2114	1001	81	1183	1052	1142	29	538	135	199	1523	1342		
2020	26342	908	169	163	525	254	11755	62	549	1947	421	58	987	895	1106	21	429	117	113	1208	1064		
2021	27159	878	140	152	555	227	11753	61	521	2126	592	80	892	818	1157	13	490	145	61	1268	1105		
2022	26833	830	136	135	562	249	11573	66	506	1930	843	75	1027	925	1061	22	474	193	40	1344	1067		
2023	24001	775	135	134	551	289	10008	46	378	2650	694	84	1065	994	1123	17	414	184	69	1313	1031		
Trimestrul I 2021	6318	n/d	37	40	n/d	48	n/d	26	119	n/d	n/d	n/d	n/d	230	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	248		
Trimestrul II 2021	12900	n/d	69	66	n/d	108	n/d	40	230	n/d	n/d	n/d	n/d	426	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	513		
Trimestrul III 2021	19760	n/d	101	114	n/d	173	n/d	50	355	n/d	n/d	n/d	n/d	604	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	856		
Trimestrul IV 2021	27159	878	140	152	555	227	11753	61	521	2126	592	80	892	818	1157	13	490	145	61	1268	1105		
Trimestrul I 2022	5961	n/d	37	36	n/d	57	n/d	24	114	n/d	n/d	n/d	n/d	252	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	250		
Trimestrul II 2022	13131	n/d	70	58	n/d	119	n/d	35	253	n/d	n/d	n/d	n/d	486	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	516		
Trimestrul III 2022	20136	n/d	110	112	n/d	195	n/d	52	374	n/d	n/d	n/d	n/d	706	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	824		
Trimestrul IV 2022	26833	830	136	135	562	249	11573	66	506	1930	843	75	1027	925	1061	22	474	193	40	1344	1067		
Trimestrul I 2023	5661	n/d	31	31	n/d	57	n/d	18	90	n/d	n/d	n/d	n/d	266	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	228		
Trimestrul II 2023	11794	n/d	67	69	n/d	113	n/d	27	177	n/d	n/d	n/d	n/d	476	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	486		
Trimestrul III 2023	18057	n/d	103	105	n/d	215	n/d	41	300	n/d	n/d	n/d	n/d	733	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	764		
Trimestrul IV 2023	24001	775	135	134	551	289	10008	46	378	2650	694	84	1065	994	1123	17	414	184	69	1313	1031		
Trimestrul I 2024	5340	n/d	33	29	n/d	62	n/d	6	90	n/d	n/d	n/d	n/d	265	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	254		
Trimestrul II 2024	11550	n/d	69	54	n/d	134	n/d	17	180	n/d	n/d	n/d	n/d	543	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	524		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Redactare: Tamara Zasmenco
Machetare, tehnoredactare, design copertă: Alexandru Sandulescu

Bun de tipar: 04.11.2024, Tirajul 100 ex.
Coli de tipar 4,2, Com.8

Serviciul Editorial, INCE, 2024
MD 2068. Chișinău, str. Ion Creanga, 45.
fax. (+37322) 74-37-94, tel.: (+37322) 50-11-30
www.ince.md